

לחיפוש נצחיות רוח קדשו של אוח האורות נחל נובע מקור חכמה

אב קשדה

אנו ובנינו
ובני בנינו...

משפחת לנדא עם סיפורי
ההתקרבות שלא פסחו על
הבנים והנכדים שצעדו בדרכו
של הטבא ר' ישראל נחמן
לאור"ט במסע אל
הנזל נובע

ועכשיו קררנו המקום

הרה"ח הישיש ר' משה לוי

בשיחת חג מצירה ומיוחדת על האורות בהרי האלפים
ועל האש החסידית שאוחזה בו בטרונוטו בירת קמה

כאילו הוא יצא

שלושה אברכי משי בשיחת
חג מרתקת חזורים לסערות
הנפש בעת ההתמחדות
וציפייה לישועה ועל האורות
המיחדים שהבליחו דווקא
מתוך החושך

חסידיך עושי רצונך

קדושה ורחמנות, ענות
ושפלות ושלל ניגודים
מופלאים בשמונה
סיפורים מרתקים
ומרגשים מזייו של
החסידי המופלא
ר' שמואל שפירא

והוצאתי הצלתי

חסידי ברטלב במחנות
ההשמדה וגלות אמריקה
במכתבו של החסידי ר'
ביד רובינזון // פרסום
ראשון במדור בית הגנים

ונתן לנו את התורה

ר' מגדי אייזנבך חוד
לרגעי ההסתרה בישיבה
והגעגועים העזים
להתקרב לדבינו

חסידי ברטלב בארץ ישראל ובעולם נפרדים
בדמע מהנאמן החסיד ר' נתן ליברמנט זצ"ל
אשר קרב רבים לאדו של העל נובע במשך
עשרות שנים רבות
דיעה מורחבת טובא בקרוב אי"ה

36

30

21

14

**וקצפים
לישועה...**

ר' משה ישראל לוי ר' מאיר
דוונצ'ביץ ור' לייזר גרילבסקי
בשיחת חברים מיוחדת
על התמודדות בחיים ועל
ההזדקנות בדעי המהרה

**שלושה
דוחות ודבי
אחד!**

ר' אבירם לנדא ומני דוונצ'ביץ
לירמני האר' בשביל אחד
מזהם מוצא את עצמו עוקר
בעקבות הסבא ל' לדידי'
של רבני

**שמחל,
באדוהג זיך!**

שמונה סיפורים מרגשים
על זוויות קדושות ומעשרות
מחיי של החסיד הקדוש ר'
שמואל ישורא

**מדהש,
אקס-לה-
בן, אומן.**

סיפור הייחודי של קהילת
חסיד ברסלב במודרנה
טור בספור חייו של
הרה"ח הישיש ר' משה לוי
שליט"א " שיהיה תג טריה

י"ל ע"י
מערכת אבקשה
טל': 02-539-6363
פקס: 077-318-0237

©
כל הזכויות שמורות.
העתקה קטעי מאמרים,
או רבנות אך ורק
באישור בכתב מהמערכת.

הגליון מודפס ע"י מ.א. הפקות
דפוס - כל סוגי ההדפסות
במודרנים זולים
לקבלת הצעת מחיר משתלמת
במיוחד פנו לטלפון
052-7631367

עימוד ועיצוב גרפי: ת. חשין

אנו עושים את מרב
המאמצים על מנת
לשמור את הגליון
מחומן אך לא הכל
בשליטתנו
שימו לב לערך את
הגליון לפני הנחתו
על שולחן הפסח

54

50

44

**כשמר
התהל
לבכות**

מסע החתירות המרהים
של ר' מנחם אייבנר ר'ו'
ברדיו לדיים חדשים בעל
רבני הקדוש

שוחפות זהב

סיפור לתג מעטו של
משר אבקשה העדע ר'
דוד רנן

**חסידי ברסלב
באשוחין**

מכתבו של ר' בייך רובנצ'ון
וכו הוא מתאר את המחנה
בטימניה ואת ראשיות של
חסידות ברסלב באר"ב //
פרטים ראשון במדור בית
הגנים

חי מעגין, חי מעודן, אוי חיים
• קו מוקד ביטל •
02.999.3.148
שיעורים | עדכונים | ראיונות | תוכניות
077-22-787-12
051-8008-1007
0423-8613-0479

079.704.0075
0718.362.8870
0330.350.3064

02.560.7387

03.50.111.06
קו נכספר
תק של בו חסות

לחירויות
ושוחפות
בבית אבקשה
פנו עוד היום:
בארץ ישראל
02-6237686
בארצות הברית
845-650-9368

אם אינם שוחפים ונסל סיבה
שוא לא קבלום את הגליון למיכום
מא השאירו העדע
במספר 026237686 טלדחה 3

**60 זירת קרב או טיול
משפחתי**
על מריבות של ילדים במדור 'במסילות הנערים'

62 טעם גן עדן
המסחמים הקלילים שסוככים מסערה את לומדי'
הדף הושג בליקושי הלכות - מדור לחשקות
אילנות

**52 מדור חדש!
אהבת החברים**
האם במרסלב היכרו על 'בין אים'
לחברו? - פרק ראשון

04 פרעה וחילותיו
הרה"ח ר' שלמה רובנפלד מתארח במדור
דיבור של חרבי

06 המסע אל החירות
מאמר חבנה לקראת הדג ועל ליל הסדר
המרתק

דבריו הבהירים של הגה"ח ר' נתן
ליברמנט זצ"ל

”אשרי מי שנוטל חלק בפרסום ש'אבקשה' עושה.

פשוט מודיע לכל
אחד שיש רבי,

מחילא משתנים

כל העניינים. כולם

מתחילים להכיר

שהעולם הזה זה

לא, יש משהו יותר

גבוה. זה עוזר להינצל

מההסתרה”

מצטרפים עכשיו ל'אבקשה לבית'

ומרוויחים גם גיליון מושקע עם כתבות מרתקות

תוכן מגוון ונקי ביותר לבני הבית והילדים

וגם צדקה לצדיק להפצת האור לעוד בתים רבים

חייגו עכשיו:

0534-123-065

עם סגירת הגיליון נרעדה מערכת אבקשה יחד עם המוני חסידי
ברסלב לשמע פטירתו של הגה"ח רבי נתן ליברמנט זצ"ל.

ר' נתן שהיה אב לכולנו הותיר אחריו חלל עצום, עשרות אלפי
התלמידים שזכו ליהנות מזיו דרשותיו המלהיבות, לא ישכחו
לעולם את ההתעוררות שהכניס בהם בדמותו המאירה והמרוממת.
השפעתו על הגיליון שלנו הייתה גם היא חזקה, כשכל העת היה
מגיע משוב מביתו עד כמה הוא נהנה מכתבה מסויימת והתעורר
מהדברים.

כותב השורות היה עד למחזה מרגש עד מאד, כשעלינו להזמין
אותו לכינוס השותפים הגדול שהתקיים בתחילתו של הקמפיין
'שאהבה נפשנו'.

הוא התרגש מאד לשמע דבר הכינוס ושאל אותנו: ומה רוצים
ממני? כשהשבנו שהציבור צמא לדבריו, הוא ביקש שנפטור אותו
מכך והתלונן על חולשה לא רגילה ממנה סבל.

אך כאשר אמרנו לו: רבי נתן, יש משהו שרק אתם יכולים
לעשות, איזו התעוררות שתגיע רק בזכות הדיבורים שלכם... הוא
השתתק לרגע.

בחדר הייתה דממה וחרדה. כשהוא הניח ידו על מצחו והתעמק
במחשבותיו בריכוז מופלא. איש מהנוכחים לא יכול היה לשאת
מילה.

ולפתע הוא קרא ואמר: אם כך, למען הרבי אני יגיע!

בדבריו המעטים הללו הוא לימד אותנו פרק חשוב כיצד צריכה
להיראות התבטלות של חסיד לרבנו. גם באפיסת כוחות של ממש
- נותרה ישירותו ותמימותו המופלאה, שדחקה בו לצאת במסירות
נפש לעשות חיילים למען הפצת המעיינות חוצה.

בשל קוצר הזמן, לא נוכל להביא בגיליון זה יריעה מורחבת,
ונסתפק בכמה מילים לדמותו הבלתי נשכחת, והמשך יבוא בס"ד.

בעמודים הבאים, תוכלו לבקר בעולמם של המקורבים היקרים
לאורו של רבינו הקדוש המלמדנו אורחות חיים איך לעבוד את ה'
באמת ובתמים, בסימן 'עכשיו קרבנו המקום לעבודתו'.

נטייל עם הרה"ח הישיש ר' משה לוי בסמטאותיה של מרקש
והרי האלפים באקס-לה-בן בדרכו אל הנחל נובע. נשמע מבני
משפחת לנדא כיצד זכו בזה אחר זה למצוא את האור מכל מקום
אפשרי.

נחזור לתיאור המרגש של ר' בירך רובינזון על חסידי ברסלב
במחנות ההשמדה, ונתחזק יחד עם שלושה אברכים יקרים שעברו
התמודדות לא פשוטות.

וזה לא הכל. בין עלי הגיליון תוכלו למצוא עוד דעת מאירה
ומעשיות מרגשות שיאירו לכם את החג באורו של הנחל נובע, כפי
שזכו תלמידיו לטעום מזיו.

בברכת 'נאכל שם מן הזבחים ומן הפסחים', בביאת גואל צדק
במהרה בימינו, כן יהי רצון

המערכת

והחודש עם: הרה"ח ר' שלמה רובינפלד שליט"א

אהי היקר!

**אתה רוצה באמת ליהנות בפסח הזה?
מעניין אותך לחוות עכשיו גן עדן של ממש
ולקבל חיות לכל השנה? בוא נצא לדרך.**

- 'הקול מעורר את הכוונה'. כי 'לפעמים אין לאדם שום התלהבות וצריכים לעשות לעצמו התלהבות וחמימות ולב בוער להתפילה - ועל ידי זה יבוא אחר כך באמת להתלהבות וחמימות הלב, ויזכה שיבער ליבו להשי"ת ויתפלל בהתלהבות גדול. ויזהר מאד להתפלל בשמחה, ולהרגיל עצמו שתהיה התפילה בניגון של שמחה!' (שיחות הר"ן).

זוהי החירות האמיתית, להשתעבד לתפילה, לדעת שגם אני בן חורין ובן מלך, שם בתפילה אני מדבר עם השי"ת, הכל!

ובכל צורה שאני יכול לעורר את עצמי, כי זוהי האמת האמיתית הנכונה, שאני כן שייך לתפילה! אני לא שייך חלילה למצרים, לעורף, למחנק, לכבדות! אלא יוצא לחירות, וזהו הפה-סח בעצמו, כאן בתפילה הוא מקומי עם השי"ת, כאן אני מחדש את הקשר עם אבא שבשמים שממתין לי, אוהב אותי אהבת עולם, ורוצה לשמוע אותי איך שאני, משיח את ליבי לפניו. וקרבתנו מליכינו לעבודתך.

זה עיקר השמחה והחירות של התפילה, ובפרט ביום טוב ובחול המועד, התפילות, ההלל, והמוסף כולם צריכים להיות בהשקעה גדולה, בחיות, ובעיקר בחירות! אני לא ממחר לשום מקום. ועל ידי זה זוכים לשמחת יום טוב אמיתי כשאדם מוציא את הקול בכח גדול, והדיבור פוגע במח ועל ידי זה נתעורר הלב, המח מתנקה מהחמץ ממחשבות חיצוניות וזרות, וזוכה ומתקשר לאביו שבשמים (תורה ה').

כי עיקר הארת השלש רגלים הוא להאיר במדת המלכות - שהיא התפילה, ועיקר עלייתה היא כעת בשלש רגלים! זה הזמן להוציא את המלכות מבין הקליפות, ולשוב להיות יהודים מלאי חיות שיכולים פשוט להכריח את עצמם ליהנות מכל מילה של הגן עדן, שמאמינים שגם התפילה שלהם קדושה ומיוחדת כל כך והקב"ה מחכה לה.

אשרינו שאנו הולכים בדרך רבינו הק' - נשמת משה רעיא מהימנא - המוציאנו בכל עת מעבדות לחירות, משעבוד לגאולה, ומאפילה לאור גדול, ממיצר הגרון לחירות עולם של קירבת ה'. בנים אתם לה' אלקיכם!

חג הפסח מגיע ואנחנו נזכרים בפרעה וחיילותיו שמתעוררים מולנו גם בדורינו אנו, אצלנו עמוק בנפש, ומבקשים ולהטביע את כל אחד ואחד במצולות ותהומות של ייאוש ועצבות, להרחיק אותנו, ובכך לנתק חלילה את הקשר האמיתי שיש בין ישראל לאביהם שבשמים.

ואיך לוחמים בו פרעה וחיילותיו? דע לך, שעיקר מלחמתם היא על התפילה של יהודי. כי כשאדם לא מדבר עם ה', או שהוא לא מכוון בתפילה, הוא לא מרגיש בן מלך, שיש לו אבא אוהב שהוא יכול להתרפק עליו, לשוח בפניו את לבו, להודות לו לשבחו ולהללו, ועל ידי זה הוא נופל לזרועות העבדות הארורה, וכך הם לוקחים מאיתנו את החירות ואת הזכות הנפלאה להיות בן יקר, ולדבר עם אבינו שבשמים. הם מחמיצים את המוח בדברי הבלי עולם הזה והבליו, הם מפילים את האדם לשעבוד של התאוות המרות.

רבינו הק' מגלה בליקוטי מוהר"ן (סי' סב) שמצרים מרמו על מיצר הגרון, ופרעה אותיות 'הערף'. פרעה עם שרי וחיילותיו עומדים הכן לחסום בגלות הזו את הדיבורים של כלל ישראל, בבחינת 'גלות הדיבור' שלא יוכלו להוציא אפילו הגה מפייהם. ובהתגברתם אנו מפסידים יום יום רגעים יקרים של קרבת אלוקים וחיי נצח תענוג נצחי שהיינו יכולים לטעום בכל מילה ומילה מדיבורי התפילה.

אולם כנגד כל התהומות ומצולות ים, החמץ והשאור, עומדים הצדיקים הגדולים שגילו את הסוד הפנימי והעמוק של תפילות ישראל והם נוסכים תקווה ואימוץ הלב לכל יהודי, מאירים לכל אותם עבדים, חלשים, נאנחים ונאנקים, שיאמינו וידעו שגם הם, במקומם הם, יכולים לצאת לחירות עולמיים, להתחדש להיכנס לגן העדן של תפילה ולהתחיל לקבל ממנה חיות בגשמיות ורוחניות.

הם קוראים לכל יהודי באשר הוא: אח יקר! הגיע זמן גאולתך! אתה יכול לצאת מכל השעבוד הזה! רק אל תפחד משום דבר, פשוט, תעמוד ותכריח את עצמך להתפלל בכח. ובלשונו הזך של הרבי: "שישים כל לבו עליה..." (על התפילה). דהיינו, לא מספיק שאתה מגיע לבית הכנסת ומתפלל וכו', אלא תכין את עצמך להתפלל בקול

**אני שייך לתפילה!
אני לא שייך
למצרים, לעורף,
למחנק, לכבדות!
אני יוצא לחירות,
זה הפה-סח בעצמו,
כאן בתפילה זה
מקומי עם השי"ת
כאן אני מחדש את
הקשר עם אבא
שבשמים שממתין
לי אוהב אותי,
ורוצה לשמוע אותי
איך שאני**

מזדה אני לפניך.

עשה זה מצאתני

לאזרה

מאפילה

הצטרפו לעשרות משפחות חסידי ברסלב המתגוררת כבר כיום בטבריה עילית

בסביבה חרדית איכותית המשלבת את כל צרכי הקהילה:

בית המדרש דחסידי ברסלב לצד בתי מדרש ומגוון כוללים, כולל 'לטייל בתורתו', מקומות תעסוקה בשפע, חידרים איכותיים, בתי חינוך מעולים, מקוואות טהרה, תחבורה ציבורית זמינה וכל הנדרש לחיים של תורה ויראת שמיים.

נציג הקהילה בעיה"ק טבריה:

הרב חשין שליט"א - 04-8485409
באימייל: breslev.tveria@gmail.com

המסע אל החירות

בדרך הזו הוא אמור לחצות רכסי הרים ודרך תחתים והוא מוכרח להצטייד נכון. לוח השנה נושף בעורפו, יום הפירעון קרב ובא ולבו בל עימו. ידיו החומריות אינן תחת מעטה של כבלים אך ליבו ונפשו כבולים בעבותות של גחמות אישיות ואנוכיות. הוא חייב גואל ופודה. עבדים היינו.

נחמן ישראל סטארט

קומבינות שונות ומשונות. הוא יגיש את התוצאה בקור רוח מתנכר כליל מהתפאורה הכוללת.

לוח שנה - יום הפירעון.

שמעון לא היה הבעל חוב היחיד, ראובן היה גם הוא מושקע בהלוואה גדולה שמועד פירעונה קרב ובא. שניהם עמדו מול הלוח לרגע קט אובדי עצות חשופים ובלתי מוגנים. שניהם ניסו את כל אשר לאל ידם להסתדר נכון עם חובותיהם המשתרגים.

אך גם כאן רואים הבדל, חד כתער, קוטבי, בלתי ניתן להשוות. בעוד ראובן היה מטורלל כולו, בליל מחשבות טורדניות אופפות את ישותו, מערבולת של ממש מערבלת את מוחו. הרי מיודעינו ר' שמעון, ניגש לבעיה הקשה הזו בקור רוח ובאמונת אומן בחיך וברוע, בישוב הדעת והמות. מסדר את מחשבתו ומנסה לארגן משהו, איכשהו.

ההבדל התהומי ביניהם זולג הלאה לכל תחום מתחומי החיים ושטחי העשייה.

בעוד ראובן סומך על בטחונו ושם את יתרו עליו ועל פעולותיו. הרי שמעון שם את יתרו בא-ל-ח, נתון לחסדי בוראו, מוטל כעולל בכפיים רחמניות, כגמול עלי אמו...

ראובן חוכך בדעתו שלולי פעולותיו ותחבולותיו יתמוטט עליו היקום ובהעדר מעשה מצידו מי יעמוד לו. ואילו שמעון יודע שהוא בסך הכל בתפקיד כלשהו, פעולותיו כלל אינן קשורות לתוצאות. יש מי שמסדר עבורו עניינים. הזן ומפרנס מקרני ראמים ועד ביצי כינים. אב רחום עומד ומצפה לישועת נפשו.

בני אדם שונים, אחד עבד ואחד בן חורין. שמעון חי והשגחה עילאית אופפת אותו כליל, הוא עושה את השתדלותו נאמנה אך בידיעה כי יש מנהיג לבירה, מביט עליו ובוחר כליות ולב. בעוד השני, שם את יתרו על עצמו ועל שכמותו. כרוח נושבת וכענן כלה.

וכה דברי רבם ומנהיגם של בני-החורין:

"דע, כי עיקר הגלות אינו אלא בשביל חסרון אמונה... וכל הגלויות מכונים בשם מצרים, על שם שהם מצירים לישראל, וכשפוגמין

'אורות כסדר', 'אורות שלא כסדר' - המושגים החדשים שהגיעו לאוזניו נשמעים לו מופשטים מדאי, למעלה מהשגותיו, גבוהים ממידותיו. הוא משתדל להיות אדם מאוד פשוט בדרך כלל, השגות והארות הם מושגים שהוא לא רגיל אליהם, בין אלו שצפויים מראש כמו גם הבאים בהבלחה פתאומית. בכל מה שקשור ל'אורות' הוא מרגיש מחוץ לתמונה.

סיפרו לו שמגיע חג של 'חירות' שהנה הולכים לצאת ממצרים, מבית עבדים...

הוא מעיף מבט חטוף אל עבר ידיו, מבט שמניב תוצאות ידועות מראש. הוא לא רואה עליהם שום אזיקים שכובלים את ידיו. הוא לגמרי משוחרר. וכלל לא זכור לו שאי פעם חתם שטר עבדות למאן דהוא. מאז ומעולם הוא מתהלך חופשי לחלוטין, 'למה לחשוב שאני עבד כשאני מרגיש לגמרי בן חורין?' הוא מפריח שאלה לאוויר.

'אני כל כולי עצמאי, מי יאמר לי מה אעשה ומה אפעל?' הוא שואל. 'תכונות נפשי אינם כוללות התרפסות והעדר החלטיות ומעולם לא קיבלתי תכתיבים מאחרים! כל כולי אומר בן חורין, ובסופו של יום הוא מחליט בנחרצות: לא! אין לי שום צורך לצאת מעבדות לחרות!'

מיודעינו ר' שמעון הינו מהאנשים המקוטלגים כשווי נפש, לא סהרורי וגם לא רגשי במיוחד. כל זאת, עד שהעיף מבט בלוח השנה שעל הקיר...

הלוח, כמו תמיד, עומד על משמרתו יום יום, לא מתרשם ממועקות, גם לא שש במיוחד בזמני משוש. לוח שנה אותנטי.

זה לא היה בלתי צפוי 'הלוח' מעולם לא אכזב. מתקדם בצעדים איטיים אך עקביים וגם זמן 'הפירעון' כלול בכל הטוב הזה.

יום הפירעון נושף בעורפו הוא כלל לא שוקל טיעונים, עניינים ככל שיהיו.

'הלוח' כלל לא חושב להאט מקצבו מחמת שהכיס עדיין אינו מספק את התוצאה הרצויה. הוא אולי יתזז בין שבתות וימים טובים אך בסופו של דבר זה יגיע ובעל החוב יבוא לגבות את חובו. בלי עיגולי פינות ריצויים ופיוסים, בלי

אדם הקושר
לעצמו כתרים.
המאמין
בהשתדלותו
וכפוף אל זה.
הוא גאוותן.
הוא סובל
מרורות מחוסר
אמונה - הוא
שקוע כל כולו
בחמין

באמונה בתפילה ובארץ ישראל, הוא יורד לגלות" (ליקוטי מוה"ר"ן תורה ז).

אדם המאמין בבוראו, כשדעתו מוצקת כצור חלמיש, בידיעה איתנה שכל תזווה ולו הקטנה ביותר, משמעות הרת גורל לה. שיודע בוודאות כי יש מנהיג לבירה, וכל מיני תהפוכות ומהמורות בהשגחתו הם באים. הרי אין לך בן חורין ממנו.

צער ומכאוב עבורו הם בסך הכל עוד קריאה ורמז מאב רחום לבניו האהוביו. הוא שם את בטחונו בכל יכול. והדאגות ממנו והלאה.

אך מי שהחליט שהוא זה הסובב והמסבב, הוא יכול ויודע, עושה ומעשה, הוא מסכן גדול בוודאי, שהלא המציאות טופחת על פניו מידי יום ביומו. הכישלונות רשומים על שמו. צרותיו בעטיו הן באות. ואכן אין הוא מרגיש שאב רחום צופה ומביט עליו. הוא עבד הכי אותנטי שיש. משועבד כליל לפגעי הזמן ותהפוכותיו, להבלי העולם ומהמורותיו.

וכך ממשיך המנהיג הדגול בדברי החירות הזכים:

"דע שכל מיני צער וכל היסורין אינם רק מחסרון הדעת. כי מי שיש לו דעת ויודע שהכל בהשגחה מהשם יתברך אין לו שום יסורין ואינו מרגיש שום צער" (תורה רנ).

עבדים היינו לפרעה במצרים. דעתם ומוחם של ישראל היו נתונים במיצר. הם היו משועבדים רעיונית. רובם אף לא האמינו כי אי פעם יראו אור. אלו אכן לא זכו, הם מתו במכת חושך.

משה רבינו הופיע עם בשורת הגאולה 'פקוד פקדתי אתכם' - מלך מלכי המלכים בחר בכם, הוא חפץ בשחרורכם ובפדות נפשכם. "ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש".

הוא לא רק הגיע עם בשורה. הוא האיר בנו דעת, הוא הפציע עם אור האמונה. הוא הודיע את בהירות האמונה. הוא נתן להבין כי אכן באמת אין אנו משועבדים לפרעה כזה או אחר. אלא נתונים אנו אך ורק בידי האמונות של בורא עולם. עבדי הם ולא עבדים לעבדים.

מהיום ידע כל עברי כי בורא עולם משגיח ומביט עליו ומייחל להצלחתו. באהבתו וחמלתו הוא גאלם. וינטלם וינשאם כימי עולם. מדלג על ההרים ומקפץ על הגבעות.

הנה גאולה, הנה בן חורין. המאמין הוא זה שפורק את המשא הכבד מעל כתפו ושם יתנו באב רחום. עבד הוא המשועבד לעצמו. המאמין ביכולותיו, בגחמותיו, בתכניו, במזימותיו.

חמץ ומצה

קרצפנו קרצופים חיפשנו ובדקנו בכל זיו וסדק. לא עמדנו מנגד. הפשלנו שרוולים והפכנו לעובדי ניקיון לתקופת מה. זו הייתה תקופה מאתגרת כל אחד וסדקיו הוא. הגענו הלום, בדקנו, שרפנו, השבתנו שאור מגבולנו.

על פירור חמץ עוררנו מהומה.

אם רק נבוא ונתמקד בחומרי הגלם ניוכח שכמעט ואין חילוק בין חמץ למצה. שניהם מורכבים מאותם חומרים קמח, מים. ההבדל הוא במצב בו הם נמצאים.

בעוד החמץ הוא בצק שתפח. המצה לא השארנו לה הרבה ברירות. הבהלנוה בבהילות אל עבר התנור עוד טרם הספיקה לשקול תהליך של תפיחה.

נסכם בקצרה: בשניהם יש מים גם קמח וגם עברו את תנור הכבשן.

"הרוח" היא נקודת המפתח, כאן נעוץ השינוי הקוטבי.

רבי

נתן מבאר

ש"הרוח" הוא ענין שיש

בלב כל אחד, יצר ההתנפחות. חימוץ

המוח. ההרגשה של ישות וחשיבות

עצמית. הרגשה של אני ואפסי עוד. על אדם גאוותן אומרים הוא 'מנופח' מעצמו.

אדם הקושר לעצמו כתרם. המאמין בהשתדלותו וכפוף אל זה. הוא גאוותן. הוא סובל מרורות מחוסר אמונה - הוא שקוע כל כולו בחמץ.

בפסח אנו מצווים להשבית כל שאור. לבטל מהלב כל צד של ישות וגאווה, להוריד מעלינו כליל דאגות וש"יכות עצמית. עם אכילת המצה - מיכלא דמהימנותא, אנו מקבעים בליבנו את האור הנפלא הזה של הביטול להש"י. זה נקרא בן חורין, אדם הסומך על בוראו ושם בו כל יתבו ומבטחו.

חסל סדר דאגות קטנוניות. זה בכלל לא אנחנו. זה כלל לא נתון לפתחנו. מי שאל אותנו. זה הכל מאב רחום. איזה רוגע נפשי זה אמור להעניק לאדם כשהוא זוכה לחוש שבורא עולם פורש עליו כנפיו. באהבתו וחמלתו, חירות של ממש.

ליל הסדר

תהליך של שחרור הוא תהליך מורכב. הוא כולל מסלולים נועזים וסדר מוכתב מראש. לפעמים נצטרך ללכת רגלית במעבה יער עבות, כליל נטול ירח. ולפעמים גם לעטות תחפושת לבלבל מחשבות אויב. נצטרך לעמוד מול שיגורים ויירוטים ולפעמים אף להתמודד עם פגיעה ישירה.

בליל הסדר זה קורה. קבעו לנו סדר מופתי. סולמות וחבלים. ציוני דרך ודברי הגות. זה זמן לעורר חושים להתרכז כליל ולצלוח נכון את הדרך.

הדרך אל החירות.

קדש

המצווה הראשונה בליל הסדר היא הקידוש. היא גם הכוס הראשונה מהארבע כוסות.

אנחנו קודם כל אמורים להציב לעצמנו יעד. לפרוש את מפת הדרכים ולתקוע יתד. לדעת לקראת מה אנו הולכים.

סוף מעשה במחשבה תחילה.

היעד המרכזי הוא - להתקדש. להתעלות מן החומר של הגלות. לערטל מאיתנו כליל את עול השעבוד של גחמותינו השליליות. לעשות שינוי יסודי במהות. להיות קדושים מרוממים ומנושאים מכל תאוה וחפץ חומרי. מנוקים כליל מנטיות של אנוכיות ושפלות.

היעד הסופי הוא - להתקדש. הגדרנו לעצמינו יעד.

ורחץ

התהליך הראשון של ההיטהרות עובר דרך רחיצה, התנקות, לטהר את המעשים. לקחת מים המרמזים "לדעת" ולהטילם על ידים של עולם העשייה. אלו העסוקים תדיר בתכניו של עולם. לנקות את המעשים בדעת עליון.

כרפס

כאן אמורים אנו מעט להאט מהקצב. לא לשאוף מיד להארות גדולות אלא לשנן את מהות הכרפס - ירק פשוט ודל.

לדעת להדגיש גם את המעשים הקטנים והנקודות טובות, לשמוח עימם ולהעלותם אל על. רק אם נדע את הערך הטמון בכל פעולה קטנה, לא להיבהל מתוצאות מועטות, רק כך נוכל להתקדם אל עבר היעד.

יחץ

זה כבר יותר מורכב. נצטרך להשלים גם עם מצבים של שבירה, של העדר אור, של חושך מוחלט. מצבים של "יחץ".

בדרך אל הקדושה נצטרך ללמוד על כללי בטיחות, על תמרורי אזהרה, על זהירות בדרכים, וזה כולל גם מצבים של אופל.

לדעת להתקדם הלאה ולא להיבהל מכשלונות.

מגיד

כוחו של דיבור

הדיבור הוא מרכיב עוצמתי בדרך אל הפסגה. כל תפילה, גניחה, אנחה, הודאה, שבחו של מקום, להגיד את הכל, לא להמעיט בדיבורים. מצוה עלינו לספר ביציאת מצרים.

רחצה

התקדמנו כבר הלאה. למדנו כללים של דרך. אף רחצנו כבר בתחילת הסדר, אך עכשיו רחיצה נוספת. תשובה על תשובה.

לא להסתפק עם הרחיצה הקודמת. לשאוף תמיד לרחיצה נוספת.

מוציא מצה

עכשיו שכבר נפלנו וקמנו, למדנו על טיבם של מנהרות חושך, על רחיצה והיטהרות ושאיפה תמידית להתעלות. אף גם קידשנו את פינו במילים קדושות. הזמן הוא כעת להבלחה של אור. להארה של ממש, לאכילת המצה.

הנה טוב אמיתי, הנה דעת עליון. הנה אור של קדושה שיחלחל לחושינו לדעת כי ה' הוא האלקים ואנחנו ישראל עמו - עבדי ה'. משוחררים מכל שעבוד אחר.

מרור

הגם שכבר זכינו להבלחה של אור. להארה של ממש. אנו חייבים לשנן שוב ושוב. לדעת כי עדיין מהמורות בדרך.

עדיין נכוננו לנו מרורים. עוד יבואו זמני הסתר בהם האור יהיה מאיתנו והלאה. בכדי לשרוד, בכדי שנוכל להשלים את המסע, לגמוע גאיות ולחצות רכסי הרים, אנו צריכים להצטייד בידיעה זו. זהירות: מרורים לפניך.

אסור לנו ליפול מזה, אסור שזה ידכדך את העליזות. זה חלק בלתי נפרד מציוני הדרך - התמרורים.

כורך

עדיין לא לגמרי. עדיין לא השלמנו את הדרך.

אמורים אנו לשים אליה לב. תמרור תמרור ואזהרותיו הוא. לכרוך את האור - המצה, עם המרור.

שולחן ערוך

כן! יהיו ימים מתוקים, ימים נעלים, זמנים בהם נחוש את קרבתו של מקום.

יתנו לנו "להציץ" אל מקור טובו של עולם. זו תהיה אתנחתא של ממש במסע חתחתים.

יתנו לנו לסעוד - שולחן ערוך.

צפון

החלק ששברנו ב"חץ" עומד וצפון בעבורינו. מה רב טובך אשר צפנת ליראיך.

כל הקשיים וההתפוכות יתבררו כנקודות של אור במעלה הדרך. הם בסוף יעמדו לנו. ישארו צפונים עבורינו לעד. היישר לחשבונינו הנצחי.

ברך-הלל

וכעת שכבר זכינו וטעמנו אור - נשאר לנו אך ורק להודות ולהלל ולברך את שמו.

הלל הגדול. על הניסים והנפלאות ועל פדות נפשינו.

נרצה

מי שזכה לעמוד בכל נסיון. מי שצלח כל קושי אפשרי. אם עשה כסדר הזה, יהי רצוי לפני הא-ל.

הגענו לפיסגת הרצון. זכינו למרות הכל להמשיך ולרצות, לשאוף לעוד פסגות. לכבוש עוד כיבושים.

ליל של מסע. ליל של הארות עצומות בהבלחה

פתאומית. ליל של שידוד מערכות הטבע. ליל בו כל עבד נרצע יכול להשתחרר מכבליו. ליל בו הארות שלא כסדר מאירים ממעל. ליל בו מחדשים אנו אמונת עולם. ליל בו ידוע ידענו כי אוהב נאמן מייחל ומצפה לפדות נפשינו. זכרתי לך חסד נעורייך אהבת כלולותיך. ליל בו נשתחרר כליל מעבותות אנוכיות וביטחון הבל. ליל בו יחלחל לנפשינו כי יש בורא לעולם דואג וחס עלינו. ליל של שחרור. ליל של חירות.

מדלג על ההרים ומקפץ על הגבעות - בעבותות אהבה.

אבן המזען

לכבוד אנשי שלומינו היקרים!

ניצבים אנו, תושבי ארץ הקודש, בעיצומה של מלחמה שסופה עדיין אינו ידוע. ובאופן כללי כל השנים האחרונות היו בלתי צפויות, אם בקורונה. שנחתה עלינו בפתע פתאום ושידדה מערכות תבל, אם במלחמת רוסיה-אוקראינה שנפתה על חסידי ברסלב, אם במלחמה הנוראה שפרצה בארץ ישראל בעיצומו של יום שמחת תורה, וכעת במלחמה הנוראה בה מתעופפים חייצי מוות מעל ראשינו.

אין ספק שכל המאורעות החריגים הללו שמתרחים בשנים ספורות, אינן מקרה בעלמא, ואנו זוכים להיות עדים לתהליך שמימי לקראת הגאולה השלמה ויש להתכונן לכך.

אך בנוסף לכך, אנו, כחסידי ברסלב האמונים על הנסיעה הקדושה והגדולה לרבינו על ראש השנה, צריכים לזכור בכל מה שקורה במהלך השנה לא להתבלבל, ולא להפסיק לרגע לכסוף ולהתפלל שנוכה להיות על ציונו הקדוש באומאן ולהתגבר על כל המניעות שצעות כתוצאה ישירה מכל המאורעות הללו.

וכידוע שכל אחד ואחד שזוכה להגיע לקיבוץ הקדוש יש לו חלק בקירוב הגאולה, ומזה אפשר להבין את החשיבות העצומה של קיום הקיבוץ כסדרו, וריבוי הבתים יותר ויותר, כשלשם כך אסור לעצור מתפילה ותחנונים שהקיבוץ יתקיים כמתכונתו בלי מניעות.

ואף אם נראה לפעמים שמתפללים הרבה, ואולי כבר התפללנו מספיק, כדאי לזכור מה שמוזבא על המלה 'זאתחנן' שמשנה רבינו התפלל 515 תפילות (כמנין 'זאתחנן') ואילו היה מתפלל עוד תפילה אחת נוספת היה זוכה להיכנס לארץ ישראל, אלא שהקב"ה אמר לו: רב לך אל תוסף, ומזה רואים שגם לאחר מאות תפילות עדיין כל תפילה קובעת ומשפיעה.

טייערע ברסלבר חסידים! ככל שנקדים למלאות את סאת התפילות נזכה לפתוח את שערי ציון המצויינת כך שכל מי שירצה יזכה בס"ד להגיע לרבינו הקדוש בקלות, כשבעזרת ה' גם הבחורים היקרים יצליחו כולם בלי יוצא מן הכלל להשתתף בקיבוץ הקדוש ללא כל מניעה מצד הרשויות.

חזקו ואמצו

נחמן כ. צפת

למדור במת אנ"ש

ראשית כל תודה רבה על האפשרות לשלוח מכתבים ולפרסמם בפני קהל אנ"ש.

רציתי לעורר נקודה מסויימת הנוגעת מאוד כעת בימים אלו:

כידוע שורת מלחמה בארץ הקודש, וכעת יש התראות אזהקות וטילים, ואנו יכולים לקחת מזה מסר ברוחניות, לחשוב ולעורר את עצמנו בדברי חז"ל הקדושים 'לא נבראו רעמים, אלא לפשט עקמימות שבלב', היינו שלא מדובר בסתם מאורע גשמי מפחיד גרידא, אלא ברמז רוחני שהחי יתן אל ליבו.

והנוגע למעשה הוא שבכל פעם ששומעים את האזהקות ואת הפיצוצים הבאים בעקבותיהם, צריך להבין שהקדוש ברוך הוא רוצה שנפשט את העקמימות שיש בליבנו, ולהתחזק לבטוח אך ורק בו יתברך, ולהתעורר לראות את הניסים שקורים סביבנו.

נקודה נוספת שחשבתי עליה, ואני מרגיש זכות לשתפה עם אנ"ש היקרים:

ישנה אמרה שכשחותכים בצל ויורד דמעות, ניתן לכוון שהדמעות יהיו על חורבן בית המקדש, וכך גם כאן שיש פחד בלב ניתן לבקש שנוכה להרגיש פחד מדברים שבאמת צריך לפחד מהם: פחד מעבירות וחטאים, פחד מלא לעשות את רצון השם יתברך, ושהפחד יהיה לפחות באותה רמה כמו שאנו מפחדים וחוששים מהטילים והאזהקות, בבחינת 'יהי מורא שמים עליכם כמורא בשר ודם' (פרקי אבות).

כמו כן דווקא כשיש פחדים חיצוניים כאלו, זה הזמן להחזיר ולהסביר לילדים את המושג המאיר שרבינו לימד אותנו 'ראות נפולות', ולהחזיר בליבם את הידיעה הברורה שמי שמפחד מהקדוש ברוך הוא לא צריך לפחד משום דבר אחר.

כמוכן שאיני בא להביע דעה בהשתדלות הגשמית שיש לנקוט בה, אלא להזכיר לכלל אנ"ש שאפשר לקחת את המציאות השוררת בלאו הכי להתחזקות באמונה ושאר עניינים. בברכה,

אחד מאנ"ש פה מודיעין עלית.

לכבוד מערכת 'אבקשה' הנכבדה

על גליון אבקשה שחגג זה עתה את גליון המאה אין צורך להרחיב את הדיבור, כולם מכירים את התוכן המזוקק והמרתק המופיע מידי חודש בחודשו זה קרוב לעשור, וכלל אנ"ש מצפים בשקיקה לכל גליון וגליון.

אני רוצה להודות במיוחד על האח הצעיר של גליון אבקשה, הלא הוא 'אבקשה לבית', עליו זכינו להיות מנויים מהגליון הראשון. 'אבקשה לבית' הכניס לנו לבית אור חדש, עם תוכן מאיר בגובה העיניים לכל בני הבית.

מהגליון הראשון של 'אבקשה לבית' היה כל כך הרבה לקרוא ולהתחזק, אך למרות הרמה הגבוהה שהייתה כבר אז איננו מפסיקים להיות מופתעים מה'מוסיף והולך' שאנו רואים בגליון מידי חודש בחודשו, הן מבחינת הכמות, כשנוספים עוד ועוד עמודים ומדורים מרתקים, והן מבחינת האיכות שלמרות שלא האמנו שניתן להעפיל גבוה יותר מהגליון הראשון אנו מופתעים לגלות מידי חודש את הרמה הגבוהה לה מגיע הגליון בכל עת.

פעם הילדים שלנו רבו על מגזינים אחרים שאולי נחשבים הינוכיים ושמורים, אך מאז שאבקשה לבית החל להופיע, הם רבים על גליון שאנו יודעים בוודאות שהוא הולך להטעין אותם בענייניו של רבינו בצורה בהירה ומאירה, ולמרות שפתחנו שאין מה להרחיב את הדיבור על 'אבקשה' עצמו, אנו לא יכולים להתאפק מלהזכיר את הכתבה של ר' דוד דגן בגליון חודש אדר על ר' יצחק בן מוהרנ"ת וציונו בצפת, שנכתב ביד סופר, בצורה מחזקת ומעוררת וחשפה פרטים רבים ולא ידועים על חייו.

זה ממש מדהים לגלות כיצד מצליחים מידי חודש להביא באבקשה עוד ועוד היבטים ופרטים לא ידועים על חסידות ברסלב ואנשיה. חיזקו ואמצו בהמשך עבודת הקודש, ומכאן אף נשגב ברכת יישר כח לתורמים החשובים אשר בזכותם אנו זוכים להתקרבות והתקשרות מיוחדת לרבינו הקדוש, שמגיעה בזכות התוכן המעורר שאנו קוראים בגליונות, ולאחר שראינו בעצמנו כמה התעוררות והתחזקות אנו מקבלים מהגליון הצטרפנו גם אנו להיות מהתורמים הקבועים שבביל להיות חלק מזיכוי הרבים עצום כל כך.

בהוקרה עצומה

משפחת מ. ביתר

שימו לב למספר החדש

ניתן לשלוח מכתבים למערכת למספר פקס 0773180237 יש להקפיד על כתב ברור וקריא,

כמו כן ניתן להשאיר הודעה למדור זה בקו אבקשה במספר 026237686 שלוחה 6 נא להקפיד על השארת הודעה ברורה

עם ירידת הגיליון לדפוס ובהיוודע הידיעה המרה נכתבו כמה מילים מלב דומע על ידי אחד מאברכי אנ"ש שזכה לבלות שעות ארוכות במחיצתו של הנפטר וליהנות מזיוו. יריעה מורחבת תבוא בהזדמנות הקרובה בעז"ה

רבי נתן, איכה?

נטפי דמע אחר מיטתו של האי גאון וחסיד משיירי כנסת הגדולה, איש על העדה אשר מיום עמדו על דעתו לא מש מאהלו של רבינו הקדוש, חתר לאמת לאמיתה עד הנקודה האחרונה ועד בכלל - לגלות את אורו הבהיר של אור האורות לכל באי עולם, בביטול גמור עד כלות הנפש, פאר עדתנו רבי נתן ליברמנש זצ"ל
חזקני רבני אנ"ש זה עשרות בשנים | ופרח לו איש האמת

עריכה נחמן כ"ץ

לדמותו של חסיד

רבי נתן נולד לפני שמונים ושמונה שנים, ביום ט"ו אדר ב' - פורים דמוקפים דשנת תרח"ץ, לאביו רבי זאב ולאמו מרת מירל בעיר בני ברק.

אביו רבי זאב ז"ל היה מיקירי אנ"ש שהתקרב לרבינו בימי נעוריו בפולין, ולאחר מכן עלה לארץ הקודש, ומאוחר יותר השתקע בעיר בני ברק. כילד ונער צעיר לא ידע רבי נתן כמעט דבר על חסידות ברסלב, על אף שאביו היה חסיד בוער בלב ונפש. עליו מסופר כי היה נוהג לרקוד ולשיר בשעה שהיה מברך את ברכת 'שלא עשני גוי', מרוב שמחתו הגדולה שזכה להיוולד כיהודי.

מהימים ההם זכר רבי נתן, את השטיבל של חסידי ברסלב - בית הכנסת ברחוב מיימון שהיה בית הכנסת הראשון של חסידי ברסלב בעיר בני ברק. לשם היו מתאספים כל הבעלי בתים של חסידי ברסלב לאחר עמל היום המפרך להתפלל יחדיו מנחה - מעריב, ולרקוד ולשמוח על שמחת יהדותינו.

רבי נתן תיאר פעם את אנשי שלומינו יושבים בסעודה שלישית בבית הכנסת ומשיחים ביניהם שיחת חברים "הם לא היו אומרים תורה מליקוטי מוהר"ן, אלא היו יושבים ומלעיגים מהעולם הזה"

שהרי אצל חסידי ברסלב, הבלי העולם הזה ראויים ללעג ולקלס, בבחינת ליצנותא דעבודה זרה. וכך היה יושב עמהם החסיד הנודע רבי בן ציון אפטר וממרומי גילו היה מרבה להתלוצץ מהאי עלמא דשיקרא.

אמנם, הנער הצעיר שלמד בתלמוד תורה היחיד בעיר באותה העת 'תשב"ר', לא הכיר את אורו של רבינו, ולא ידע שמשמים מייעדים לו תפקיד כביר ועצום בהתפשטותה של חסידות ברסלב בטירתה.

א"ו אשר במכחול שפתיו ידע כיצד לעורר את האדם ולתבוע עד טיפת הדם האחרונה את התכלית הנצחית, ובאותו זמן ממש לחזק אותו ולהשיב טללי חיות מרפאים על נשמתו.

א"ו אשר בדיבור אמריו ידע למשוך את האדם לעמקי הלב הנשבר, להיכנע לגמרי לפניו יתברך, ויחד עם זאת, לבונן בינה שכל הקשיים הם הסולם לעליה.

א"ו אשר ידע לא לוותר על קוצו של יו"ד מההלכה כהוא זה, ועם זאת לילך כנגד רוחו של כל אדם באשר הוא.

א"ו אשר הכניע והשפיל את עצמו עד עמקי תהום בכריחה מכבוד ופרסום, אך בבואו להגן על כבוד הצדיק הגביה את ראשו עד גבהי שמים.

א"ו אשר ראשו הגיע השמימה בתורות עמוקות בים חכמת תורת האמת של הצדיק האמת, אבל רגליו נטועות היו עמוק באדמה, להתחיות ולהחיות בשמחה פשוטה ותמימה.

א"ו מי שידע ללבב את הלב, להיות אפוי בלב של הרבי. אך לא לוותר בכהוא זה על המוח והדעת של הצדיק, התורות והעמקות שעל ידם זוכים לצאת מכל תאוות העולם הזה וניסיונותיו ופיתוייו הבלתי נגמרים שמכלים את האדם.

לפתע האיר עלי אור מופלא רום מעלה, אורו של הרבי - - -
וכך מתאר לנו איש שיחנו, אשר זכה לשמוע את תיאור המעשה
לפחות שלושה פעמים מפיו של רבי נתן "הוא התרגש בכל פעם
מחדש כשהוא הגיע לרגעי ההתקרבות הנעלים שקירבוהו לרבי
הגדול".

מני אז לא עזב הנער הצעיר מלחפש אחר אורו של הנחל נובע
מקור חכמה. הוא השקיע את כל כוחותיו ומרצו בכדי לדלות
ולשאוב עוד ועוד מים חיים ומתוקים מדבש, ולהעלות ולהוציא
עוד ועוד יהלומים מלוטשים מעמקי המעינות הנובעים של ראש
בני ישראל.

כך במשך שלוש שנים לא הוציא רבי נתן את ראשו מהליקוטי
מוהר"ן והליקוטי הלכות, ולא פסק
פיו מגירסת ההשתפכות הנפש
והמשיבת נפש.

לאחר מכן נישא רבי נתן לרעייתו
ע"ה, ויחד הקימו בית של תורה
קדושה וחסידות המושתת על אדני
עצותיו ויסודותיו של הרבי.

מייד לאחר חתונתו, החלה פריחת
חסידות ברסלב, במה שיכונה
לימים 'החבורה של פוניבז', כאשר
עשרות רבות של בחורים מטובי
ישיבות העולם הליטאי, בהם רבים
ממשפיעי וחשובי אנ"ש כהיום,
בעלי משפחות גדולות אשר כולם
הולכים בדרך רבינו הקדוש ודבוקים
בו בכל לב ונפש.

וכך היו מתנהלים הדברים; רבי
אברהם מרדכי פלברבוים ז"ל שהיה
אז בחור צעיר, למדן מופלג ועובד
ה' מופלא, היה 'צד' את הבחורים,
פעמים רבות היו אלו הבחורים
ה'חזקים' והשקדנים ביותר בעולם הישיבות דאז, ומביאם אל רבי
נתן, שהיה מבעיר בהם את אש הקדושה, בבעירה שאין לה תחליף
ותמורה בעולם כולו. כפי שהעידו המקורבים בכל עת מצוא
בנסותם להעביר לדור הצעיר את 'אש להבת שלהבת' של עבודת ה'
מתוך דיבוק חברים שהייתה קיימת בחבורה נפלאה זו.

די בכך שנספר את האנקדוטה הבאה, בכדי להבין את שהתחולל
באותם ימים שלפני חמישים שנה. ביום מן הימים השתתף רבי לוי
יצחק בנדר, במנין ותיקין שהקים רבי נתן לטובת המקורבים - שם
היו מתפללים בקולי קולות ותפילה בכוח, בבחינת "כל עצמותי
תאמרנה", ולאחר התפילה היו מרקדים כמנהג אנ"ש. ולאחר מכן
התבטא רבי לוי יצחק ואמר שהתפילה הזו דומה לתפילת האריות
של אומן שלפני המלחמה - - -

סיפור נורא שסיפר בתמימות על אותם ימים, מגלה לנו את דבקו
ברבינו הקדוש מתוך אמונת אומן. היות והוא רצה לקיים את רצון
רבינו הק' ללכת להתבודד במקום שבני אדם אינם הולכים שם

וכך היה מעשה-ההתקרבות שהשפיע לדורי דורות על חסידות
ברסלב, שינה את ההיסטוריה. וימשיך להדהד עדי ביאת ינון.

רבי נתן שבבחרותו למד בישיבת סלבדוקה בבני ברק. היה מקורב
למרנא החזון איש זצ"ל, שקירבו בחיבה גדולה. חייו היו מלאי
לימוד תורה, כאשר היה מנצל את ימי בחרותו לשקידה בצורה
מופלאה על התורה הקדושה. בימי פרוץ המדינה הציונית עם כל
הטשטושים שהיו באותה תקופה - שאב הנער כוחות מהתורה
הקדושה שהייתה משאת נפשו ומשוש חייו.

באותם זמנים, היה רבי לוי יצחק בנדר זצ"ל - שהיה שריד לדור
דעה פאר ואף זכה להעביר לדורות הבאים את שראו עיניו באומן
שלפני השואה האיומה - מגיע מפעם לפעם להתארח בביתו של
רבי זאב שהיה פתוח לכל דכפין,
ובחיבה יתירה לאנשי שלומינו.

כך גם בכל פעם שהיה נוסע
למירון, היה מגיע לבקר את חתנו
ר' מרדכי לסקר ז"ל ובתו וילדיהם.
ועקב השעה המאוחרת והחשש
שמה יפסיד את עבודת 'קימת
חצות-לילה' עליה שמר מכל
משמר משך כל ימי חייו, היה נשאר
לחטוף תנומה קלה בביתו של רבי
זאב, ותיכף למחרת עושה את דרכו
לעבר ציון הרשב"י.

ביום מן הימים - והיה זה לפני
נסיעתו השנתית לשבת חנוכה
למירון - שם ליבו, אל הנער
הצעיר והמוכשר שכבר הפך לעלם
חמודות. והוא ניסה לדבר עמו על
ענייניו של רבינו הקדוש. ובבוקר
השכם ביקש מאביו ר' זאב שיסכים
לקחתו עמו למירון.

האב שהכיר את ראייתו העמוקה
של רבי לוי יצחק - הסכים.

וכך תיאר זאת לימים רבי נתן בעצמו "הגענו למירון. הכל היה מזור
לי. לא הכרתי כלום. 'עולם הפוך' לגמרי ראיתי. התפללנו תפילת
ליל שבת והלכנו לאכול סעודת שבת. יחד עמי היו רבי לוי יצחק
וגיסו החסיד הגדול רבי הירש לייב ליפל ז"ל. הם קיצרו את הסעודה
על מנת לקום תיכף בזריזות בחצות לילה ולהמשיך בעבודת ה'.

בשעת חצות העיר אותי רבי לוי יצחק לקימת חצות. כבחור הגדל
על ברכי העולם הליטאי, הורגלתי לשבת אחרי הסעודה וללמוד
תורה, כך שכל הנהגתם של רבי לוי יצחק ורבי הירש לייב היו נראו
תמוהים בעיניי.

יצאתי החוצה לכיוון הציון הקדוש. ולפתע שמתי לב שהשמים הם
לא אותם שמים - - - זה היה משהו אחר לגמרי ממה שהכרתי עד
אותו יום - - -

נכנסתי לציון, ומצאתי שם את עובדי ה' הגדולים רבי שמואל
שפירא, אחיו רבי לייב שפירא, זה היה עולם אחר - - -

אפילו ביום (תורה נב). אירגן רבי נתן נסיעה להתבודדות בדיונות שהיו בזמנו על מקום מושבה של העיר בת ים כהיום.

בעודו יושב שם ומשיח את לבו לפני קונו בעיניים עצומות, הופיע לפתע נחש ארסי, כשרבי נתן פקח את עיניו לשמע הרחישה, הוא רואה את הנחש נעמד מול פניו תוך שהוא פוער את לועו. לאחר שלא זו ממקומו, נעמד הנחש מצד ימין, ולאחר דקות עבר לצד שמאל. לאחר שנוכח שהאיש לפניו דומם, התקפל הנחש והלך בחסדי שמים.

עד כאן הוא סיפר בכדי לתאר את רחמי השם יתברך עליו, אלא שאני רצייתי לשמוע מה היה בהמשך, מה הוא עשה אחר כך. אבל הוא לא הבין בכלל מה השאלה "עצמתי שוב את העיניים והמשכתי להתבודד" - - -

עברו שנים. רבי נתן עזר וסייע ואף פעל ויזם חלק גדול מהקמת המוסדות בעיר בני ברק. הישיבה, התלמוד תורה. כשהוא רואה בעיני רוחו את התפשטותה של חסידות ברסלב וגילוי אורו של רבינו הקדוש לכל בני ישראל 'החפצים ליראה את שמך'. תקופה מסוימת אף שימש כמשיח הישיבה, אך לאחר תקופה עזב את התפקיד לטובת מילוי חובתו כמשפיע לעדרים.

בשנת תשמ"ד, בעקבות הקמת העיר עמנואל, עבר אליה רבי נתן יחד עם רבים מהמקורבים אשר זכו להכיר את אורו של רבינו הקדוש על ידו. שם הוקמה הקהילה המעטירה 'אור זורח'.

רק בשנת תשס"ח, לאחר שבהיותו בארצות הברית, באחת מנסיעותיו הרבות למען המוסדות הקדושים שבבני ברק, אחוז השבץ, ומצבו הפך למסוכן, או אז עקר את דירתו לעיר בית שמש, שם התגורר במשך שנים אחדות ליד בנו רבי נחמן שיבדלחט"א, ולאחר כמה שנים עבר להתגורר מעל בית חתנו הרה"ח ר' מנחם לור שליט"א. שם התגורר עד יומו האחרון.

רבי נתן הצליח להכיל ולאצור בקרבו, ניגודים רבים ומופלאים, אשר הם אלו אשר מיזגו אישיות רב גונית כל כך בכל שכבות חסידות ברסלב על שלל גוניה ועדותיה.

למרות היותו שפל ברך וצנוע ביותר, באמונה תמימה ואמיתית שהוא אינו אדם חשוב יותר מאשר כל יהודי אחר. לא חת ולא פחד להגן על כבודו של רבינו הקדוש בכל עת אשר הדבר היה נצרך.

בהקשר לכך מספר לנו איש שיחנו, את ששמעו אזניו. היה זה כאשר סיפרו לרבי נתן שבהלווייתו של החסיד היקר רבי שמעון שפירא זצ"ל, לא הספידוהו כלל. נענה ואמר רבי נתן "הלוואי שגם אצלי יהיה כך" - - - וכשאחד הנוכחים טען שניתן להתחזק מההספדים, ענה רבי נתן לעומתו; "הכל זה כבוד - - -". ולאחר

שהלה התעקש שהוא עצמו התעורר בהספד ששמע, אמר רבי נתן "זה נדיר. הספד זה בשביל כבוד - - -".

ואז לסיום הוסיף את המשפט הבא; "יודע אני שאצל חסידי ברסלב אני איש גדול, אינני יודע למה, אך זו העובדה. ויבואו הרבה אנשים להלווייתי, אבל מִזֶה לא אכפת לי, כיוון שהם יבואו לכבוד הרבי ולא לכבודי. ואם תשאלו, והרי יחכה לך גיהנום על הכבוד הזה?"

אענה ואומר שבשביל כבוד רבינו הקדוש אני מוכן לקבל גיהנום - - -".

לזכך את הלב

בשיחותיו הידועות והמפורסמות היה מכוון לתכלית העניין של ההתקרבות לצדיק שהיא לזכך את הלב, ללכב אותו עד כדי מסירות נפש של ממש. הוא תבע להיות אפוי בלב של הרבי, עד קצה הנשימה האחרונה.

לזכך את הלב, היה אצלו בין אדם למקום, ובין אדם לחבירו.

אם נרצה, היה רבי נתן כליל השלימות במידת האמת. "יום אחד, לאחר שציטט לי קטעים שלמים מהגמרא בעל פה, והסביר אותם, התחוויר לו שאולי הוא לא כיוון לפירוש הנכון, הוא החוויר מיד ונהיה לבן כשגלג. הוא לא יכול היה לסבול נדנדוד של שקר".

בימים האחרונים הוא סבל מאד מזיהום שהתפשט בכל גופו. ועם זאת כשבאתי אליו, הוא התעניין באחד מילדי שחלה באותה העת, כאילו הוא איננו סובל כעת כלל. לאחר מכן החל לברך את בני שיהיה בריא ויחיה חיים טובים. נדהמתי מההתעלמות שלו מייסוריו הנוראים, בכדי לשמח לב יהודי.

ותשחק ליום אחרון

"באחד הימים נכנסתי אליו, הוא היה ממש בחלישות ובאפיסת כוחות. נבהלתי. אך הוא אמר לי "מה אתה מפחד? אני לא מפחד למות!" אמרתי לו בהעזה מסוימת הרי יש גם גיהנום. אז הוא אמר לי "בשביל זה יש את רבינו הקדוש שהבטיח שהוא יוציא את האדם מ'שאלו תחתיות' - שיהיה הכי עמוק, ואז אדם יוכל להתחיל להזדכך ולבוא לתיקונו".

ככלל הוא היה מדבר מהמיתה ומיום האחרון בצלילות הדעת ומתוך המתנה ברורה ונהירה שהיום הזה בא יבוא, ואליו הוא התכונן כל ימי חייו.

כך גם בימיו האחרונים ממש, לאחר שכבר ניכרו בו סימני גסיסה, ולאחר מכן התאווש, אמר שכבר הרגיש ממש כיצד מורידים את גופו לקבר ומכסים אותו בעפר...

זו הייתה כל מהותו, לקיים את רצון השם יתברך בדרכו של רבינו הקדוש בשלימות ובמסירות נפש באמת לאמיתה. עוז והדר לבושה ותשחק ליום אחרון.

באחד הימים נכנסתי אליו, הוא היה ממש בחלישות ובאפיסת כוחות. נבהלתי. אך הוא אמר לי "מה אתה מפחד? אני לא מפחד למות!" אמרתי לו בהעזה מסוימת הרי יש גם גיהנום. אז הוא אמר לי "בשביל זה יש את רבינו הקדוש שהבטיח שהוא יוציא את האדם מ'שאלו תחתיות'!

לשותפנו שותפי אבקשה היקרים

אנו רוצים להודות לכם

בשם אלפי קוראי אבקשה בארץ ובחוץ לארץ
על שותפות הקבע שלכם מידי חודש לבניין בית אבקשה
אלפי הרהורי תשובה, שעות של התחזקות, התעוררות,
והתקשרות לרבנו הקדוש נזקפים לזכותכם !!
אתם הכוח והבסיס הקבוע שלנו
להמשיך ולהפיץ את אורו של רבינו הקדוש
מתוך נקיות ושמירה על המסורת כמו שקיבלנו מדור דור,

בשם כל הקוראים אנו מאחלים לכם ולבני ביתכם

פסח כשר ושמחה!

שנזכה לאכול מן הזבחים ומן הפסחים,
עוד השתא בירושלים הבנויה, בזכות רבינו הקדוש,
ובזכות ההפצה הקדושה

Synagogue
'LAAZAMA'
Talmoud Thora 36

ונכנסו קרבתנו הלאקום

עלם מרוקאי צעיר מוצא את עצמו בישיבה ליטאית מחפש ומבקש חיים /// הוא פוגש את הרה"ק ר' איציקל מפשעווארסק זי"ע ומתרגש לראות דמות של חסיד, מה שמתחיל את מסע ההתקרבות /// מההדרכה להתבודדות של הרה"ח ר' יצחק בזאנסון שליט"א ועד להקמת בית הכנסת המרוקאי לחסידי ברסלב הראשון מסוגו בעולם ומאות המקורבים שבאו בעקבותיו /// שיחת חג נדירה ורווית הוד עם הרה"ח הישיש ר' משה לוי שליט"א

נחמן ישראל סטארט

درب فرانسیسکو
DERB FRANCISCO

1492
Derb

ת ההתרגשות שבחדר ניתן היה למשש בחדות. השתיקה הרועמת ומשק כנפי ההיסטוריה העלו מחשבות צפונות, טומנות בחובן זיכרונות מאירים. שעה של קורת רוח והתעלות עילאית. מעל תשעים שנים של כמיהה וערגה, כמו התקפלו לשעה זו בה נפגשנו יחד. הייתה זו הזדמנות לחוש מקרוב את העבר הרחוק, לשמוע על דורות שהיו ואינם, על עולם עבר שהיה זך הרבה יותר, בטרם העכירה אותו הקידמה.

על הרה"ח הישיש ר' משה לוי שליט"א שמענו זה מכבר, ומשהגיעה ההזדמנות לחון את פניו ולהישאב באחת אל דמותו האצילית לא יכולנו לוותר על הזכות. שמענו ממנו מעט מן המעט ששנים אלו מכילות. בשיחה השתתף גם בנו חביבו הרה"ח ר' אליהו חיים שליט"א שזוכה ללוות את אבא במסירות וללכת בדרכיו בהפצת אורו של רבינו הקדוש.

במהלך חייו הספיק ר' משה לבקר בנקודות רבות במרחבי הגלובוס. החל משנות ילדות במרוקו, ובקיום "הוי גולה" למרגלות הרי האלפים באקס-לה-בן שבצרפת. שנים בו עסק בקירוב רחוקים בטורונטו שבקנדה, ועד לכמיהה נצחית לחון את עפר ארץ הקודש.

קשה עד בלתי אפשרי להקיף בשורות מועטות אלו, חיים שלמים של קירוב רחוקים וערגה תמידית אך זאת נדע, כי רבים מאד חבים לו את עצם יהדותם בכלל והתקרבותם לאור האורות בפרט.

חשבנו לתומנו כי נהיה עדים לזקן מופלג בשנות ישישותו, אך מה שראינו וחשנו הוא דמות אצילית של אריה חי, שלמרות שכוחותיו בל עמו עדיין לבו מפעם בקרבו בגיצי אש קודש, לקרב נפשות ישראל לאביהן שבשמים.

חופרים שוחות אחרי החיידר

נבקש לשמוע על השנים הראשונות שלכם במרוקו, ועל מקום לימודכם בשנות הנחרות.

נולדתי בעיר מרקש שבמרוקו להוריי שהיו נצר למשפחה מיוחסת, זו התגוררה במקום מדורי דורות. שם גידלו הוריי משפחה לתפארת על אדני התורה והיראה. יהדות מרוקו שורשית היא ומיוחסת עד לזמן דוד המלך, במדינה היה מצוי סלע שעליו היה חקוק 'עד כאן הגיע יואב בן צרויה'.

אני עוד זוכר כיצד עמדתו וחרפרנו שוחות כנגד הנאצים שאיימו לפלוש למרוקו, אחרי סיום הלימודים בתלמוד תורה, היינו יוצאים יחד עם הרבנים לסייע במאמץ המלחמתי.

באותו זמן, היה מצב היהודים במרוקו לשם ולתפארת. השלטונות אפשרו לקיים אורח חיים תורני ללא הפרעה ופריחת היהדות הייתה בשיא של כל הזמנים, אך באותה אז

השתרגה על ראשיהם של יהודי מרוקו צרה גדולה, ארגון ה'אליאנס' הצרפתי החל לטעת שורשים במרוקו שהייתה אז תחת שלטון צרפתי.

הבהלה בקרב מנהיגי הקהל הייתה גדולה והורגש צורך דחוף להכשיר אברכים שיוכלו לסייע בניהול המערכה כנגד ההשפעה ההרסנית. יהודי צרפת אף הם חשו לעזרה ובישיבת אקס-לה-בן של הרב חייקין קראו לבחורים המרוקאים שיבואו ללמוד בישיבה ולחזור עם כוחות חדשים לסייע בניהול והוראת התורה לעם.

הרב חייקין, מתלמידיו של החפץ חיים זצוק"ל הקים את הישיבה בשנת תש"י כחמש שנים לאחר סיומה של השואה האיומה, ופרסם מודעות בעיתונות המרוקנית בה קרא לבחורים המקומיים להצטרף לישיבה שהקים.

בגיל שש עשרה ביקשתי למצוא חיות לעצמי, התחדשות בעבודת ה', לא מן החידוש הוא שהיעד שהכי עניין אותי היה ישיבתו של הרב חייקין בצרפת, לשם בחרתי לנסוע. שלחתי בקשה למזכירות הישיבה להתקבל כתלמיד מן המניין ונעניתי בחיוב, לאחר נסיעה ממושכת באונייה הסתיים המסע והגענו לישיבה, שם נשארנו ללמוד במשך כשלוש שנים.

שנות הלימוד בישיבה עדיין חרוטים בזכרוני היטב, שקדנו בהתמדה גדולה בדברי התורה הק'. ההווי הישיבתי היה בסגנון ליטאי לחלוטין, כשהדגש ניתן על 'עמל התורה' והבנת הסוגיות בעיון. עד אז לא נחשפתי מעולם למושג של חסידות ועבודה פנימית, ניתן לומר שעד אז אולי ולא ראיתי צורת חסיד מימיי.

אלפי תלמידים ב'אוצר התורה'

בסיום לימודי בישיבה, לאחר כשלוש שנים, חזרתי הביתה למרוקו ובאותה עת התאגדו כמה יהודים צדיקים מסוריה ארה"ב ועוד, במטרה להקים רשת תלמודי תורה על טהרת הקודש וזו נקראה בשם 'אוצר התורה', סניפיה היו בארץ ישראל מרוקו איראן וצרפת, ובעצם בכל מקום שה'אליאנס' ניסה לנעוץ את טלפיו. היה זה מענה הולם אל מול רוחות ההשכלה שנשבו אז, הוקמו מוסדות לבנים ובנות שהחדירו שם תורה ויראת שמים בדרך ישראל סבא.

בתלמוד תורה שהוקם בקזבלנקה, נבחרתי אני לנהל את המוסד, תחת ידינו עברו אלפים רבים של תלמידים במשך השנים, כ"ה, כולם זכו לחינוך טהור ובלתי מתפשר.

בהמשך חלו תמורות אזוריות משמעותיות והשלטון הצרפתי פינה את מקומו לטובת השלטון המרוקאי החדש שקם וכך הוסרה מעלינו סכנת ה'אליאנס' ששורשו היה

בצרפת. אך עד מהרה התרגשה עלינו צרה גדולה יותר, ה'ציונות' החלה במסע אגרסיבי לשכנוע היהודים המרוקאים כנגד השלטון המקומי, כדי להעלות אותם לארץ.

באותה עת, החיים במרוקו החלו נעשים קשים יותר ויותר. מצד אחד, החלו פוגרומים קשים, בעקבות ההסתה החמורה שיצרו הציונים, ומצד שני הייתה סכנה רוחנית קשה לכל מי שהתגורר במקום שמא יסחפו ילדיו אחר התרבות הרעה.

כשנהיה בלתי אפשרי לגור במרוקו, בגלל הפוגרומים האיומים, הסכימו רבים להעלות את ילדיהם לארץ ישראל באמצעות האוניות שנציגי הציונים סידרו להם. ב"טוב ליבם" הם הציעו להעלות את הילדים קודם כל ואחר כך לדאוג לכרטיסים להורים, אך כמוכן שעד שההורים הגיעו, כבר לא נשאר זכר מיהדותם של הילדים.

באותה עת, הגיעו לארץ הקודש השמועות על משלוח הילדים הצפוי ובו 3,000 ילדים טהורים, ויהודים טובים לקחו על עצמם את העול לסדר עבורם מוסדות ומקום מסודר בכדי שיוכלו להמשיך ולקיים אורח חיים יהודי, אך הם לא ידעו שלציונים יש תוכניות משלהם...

מטעם המוסדות של 'קרית ספר' שעמדו אז בנשיאותו של ר' יעקב מוצפי זצוק"ל, אורגנו אוטובוסים בכדי להמתין לילדים מיד בהגיעם לארץ, אך הציונים בתחבולות שונות עיכבו אותם בדרך ולא נתנו להם להתקרב לנמל, כך שכל האוניות עליהם אלפי ילדים מרוקאים הוסעו לקיבוצים, שם התחנכו בחינוך חילוני לחלוטין, רח"ל, מה שהיווה למעשה הכחדת דור שלם מיהדות מרוקו. הם היו יהודים לכביים מאד, ויכלו להיות מהקהילות היפות בארץ ובעולם, חבל על דאבדין.

בעקבות המצב הקשה במרוקו, החלו עוד ועוד יהודים לעזוב לצרפת ומקומות אחרים. גם אנחנו עזבנו לשטרסבורג הצרפתית, שם הייתי למנהל בבית הספר 'עקיבא'.

לדון את עצמי לכף זכות!?

תלמידיו של

הווי גולה למקום תורה. תמונת מחזור של בני הישיבה באקס-לה-בן

1500 דולר מר' מיכל דורפמן

בנו של ר' משה הר"ר אליהו חיים הי"ו מספר על הקשר של אבא עם זקני ברסלב

אבי שליט"א היה בקשר מאוד הדוק עם רבים מאנשי שלומינו בארץ ישראל. כך גם כשנסע מידי תקופה לארץ ישראל שם ליווה את ר' לוי יצחק בנדר זצ"ל מידי בוקר לכותל המערבי, ישנה תמונה מפורסמת שלו עם ר' לוי יצחק ביציאתם מהכותל.

הוא סיפר לנו, כי פעם כשהגיע לתת פדיון לר' לוי יצחק, אמר לו ר' לוי יצחק שעדיף שיתן את הכסף לאנשי שלומינו שנסעו אז לאומן, באותם ימים כשהחלו הנסיעות לאומן לפני שקרס מסך הברזל.

בפעם אחרת תיאר לנו, כיצד כשניסה לנשק את ידיו של ר' לוי יצחק כנהוג אצלנו המרוקאים. אמר לו ר' לוי יצחק שעדיף שינשק את המזוזה מאשר לנשק את ידו.

כשרצה לתאר לנו את טוב ליבם של אנ"ש הוא סיפר בהתרגשות כיצד כשחזר פעם מהקיבוץ הק' באומן לארץ ישראל, הוא סיפר להרה"ח ר' מיכל דורפמן ז"ל כי במהלך הנסיעה נגנבו ממנו התפילין, על אתר אמר ר' מיכל: אצל הרבי אין אבודות. והוציא מכיסו אלף ומאתיים דולר ונתן לי, בכדי שאלך ואקנה לאבא תפילין חדשים, רש"י ור"ת.

בהשפעתו של הרב בזאנסון נסע אבא במשך כמה שנים, מקנדה הרחוקה, כדי להשתתף בקיבוץ בירושלים, בתקופה שלא היה ניתן לנסוע לאומן, הוא סיפר שעל פי רוב לא היה לו מקום אפילו לשבת בשול, מפאת הצפיפות וחוסר המקום.

האמונה התמימה של אבא עברה בדמינו. הוא היה לוקח את כל הילדים לפני גיל שבע כציווי רבינו הקדוש בכל מחיר. את אחי הבכור ר' יוסף נחמן הי"ו הוא לקח עמו עוד טרם נפילת מסך הברזל, ואף בעצמו היה מוסר נפש לנסוע לאומן בכל שנה. לא פלא הוא, שכיום כל בניו, נכדיו וניניו, הולכים בדרך התורה והיראה לאורו של רבינו הקדוש בתמימות ופשיטות.

באחת השנים האחרונות כשטס מטורונטו לקייב בכדי להסתופף בצל הקודש בימי ר"ה הק', הייתה הנסיעה קשה מהרגיל, והסבה לו ייסורים עצומים, ומאז הוא מתקשה לעמוד על רגליו ונצרך להיעזר בכיסא גלגלים.

אבא העיד בפנינו כי במשך יותר מחמישים שנה(!) הוא התפלל וכסף לעלות ולהשתקע בארץ ישראל. הדבר היווה בעבורו משאלת לב תמידית וחלום שעומד ומצפה להתגשם לבוא ולחון את עפר ארץ הקודש, עד שבחסד ה' ברבות שנותיו הוא אכן זכה לבוא ולעלות אל הארץ ולכונן את עפרה, מה שמהווה בעדו סגירת מעגל והתגשמות של חלום. אריך ה' ימיו ושנותיו בטוב ובנעימים.

התכנסות שנתית לבוגרי הישיבה באקס-לה-בן, כשבחלק מהשנים השתתפתי גם אני בה. וכך מצאתי את עצמי חוזר ומבקר בישיבה, שנים לאחר לימודי בה.

תמיד ידעתי, כי את הסובבים אותי עלי לדון לכף זכות, אולם, לגבי עצמי, היה ברור לי כי צריך רק לבקר ולבחון את עצמי ובעצם לדון לכף חובה, ונדהמתי לראות מישהו שמלמד הפוך לגמרי מכל מה שידעתי מלימודי בשיטת המוסר

באותה עת למדו בישיבה חבורה מיוחדת במינה של חסידי ברסלב. את החבורה ניהל ביד רמה הרה"ח ר' ישראל יצחק בזאנסון שליט"א, בכשרון מיוחד והבנה מופלאה לענייניו של הרבי, הוא ליכד סביבו רבים וסחף אותם אחריו לתורת הנחל נובע.

כשהגעתי לישיבה, מצאתי שם תערוכת ציורים יהודיים שהקים ר' יצחק בזאנסון כשכל ההכנסות

משה מספרים לנו, על דמות מעשית והחלטית מאד, שבזכות תכונותיו אלו עלה בידו לנהל מוסדות ביד רמה. אך בד בבד, בעומק נשמתו היה תמיד צמא ומשתוקק למשהו מעבר, פנימי ועמוק יותר.

הוא התייגע בכתביו של הרמח"ל, ואף טעם מתורת חב"ד, אך עדיין היה מלא ערגה וגעגועים טהורים, אותם ביקש למלא ממים רוחניים שאת מקורם עוד לא מצא.

ר' משה ממשיך ומספר כיצד זכה לגלות לראשונה את אור האורות:

באורח פלא, פגשתי באותה עת בשטרסבורג את הרה"ח ר' איש דיקשטיין שליט"א שהתגורר במקום, ויחד עמו למדתי בחברותא בליקוטי מוהר"ן לראשונה בחיי.

במהלך אותם שנים שהתגוררנו בשטרסבורג התקיימה בכל שנה

תאוצה, והפכתי לחסיד ברסלב מובהק. הרב בזאנסון משך אותי לאומן, עוד בטרם נפילת מסך הברזל, והתחלתי לצלול ולהעמיק במימי הנחל נובע, מים שאין להם סוף.

אש בוערת בקנדה הקפואה

המשך החיים שלנו היה בטורונטו הקפואה. לשם הגענו יחד עם קהילה גדולה של מרוקאים - צרפתיים, הממשלה הקנדית ביקשה לפתח את המדינה ופנתה להציע ליהודים הטבות שונות כדי שיבואו להשתקע בה.

בטורונטו, מוניתי לכהן כרב בבית כנסת. מקום בו הסתופפו רבים שעדיין היו מאוד רחוקים מהיהדות, וכך התחלתי להתבסס ולהאיר לאחרים את נועם התורה. העבודה שם הייתה מאוד מורכבת, היו שם יהודים שהקשר בינם לבין קיום המצוות היה מאוד רחוק כך שהיו צריכים להתחיל איתם הכל מהיסוד.

עשרות מקורבים ומהפכות גדולות

כדי לשמוע על תקופת החיים בטורונטו, ביקשנו לשוחח עם תלמידו הקרוב הרה"ח ר' מאיר אלקבץ שליט"א, שזכה ליצוק מים על ידו ולבנות עמו יחד את האימפריה הקנדית של המקורבים הברסלבאים וכפי שתשמעו בהמשך:

כשהגיע ר' משה לטורונטו, הוא נקרא במהירות אל הקהילה המרוקאית המקומית, שם ביקשו למנותו כרב. הקהילה הייתה מודרנית וקלילה, אבל ר' משה לא. הוא היה איש יסודי והחלטי, ירא שמים וידען גדול ויחד עם הרבנית שתח"ל הם החלו 'להפוך' את כל הקהילה לתורנית אדוקה.

עד מהרה החל ביקוש גדול לשמוע את דבר ה', ר' משה והרבנית היו משקים את העדרים, עמלים להכשיר את המטבחים ולהדריך את הנשים בצניעות והנהגת הבית בדרך התורה. בכחינת 'אברהם מגייר את האנשים ושרה את הנשים'.

לר' משה היו הדרכות ברורות כיצד לקרב נפשות, כללים שהיו אצלו חוק ולא יעבור. קודם כל יש ללמוד 'יהדות פשוטה'. הלכה וחומש רש"י ויסודות היהדות ורק כשהאדם כבר יודע את היסוד - אפשר לבנות עליו קומות נוספות עם הדיבורים והעצות של רבינו ז"ל. בנוסף, היה חשוב מאד

ומשתאה מפשטותן של דברים.

הייתה זו הפעם הראשונה בחיי, קרוב לגיל ארבעים, כשאני מוצא לראשונה מישהו שמדבר בשפה שכזו, שפת ההתחזקות. הבנתי שיש פה משהו שונה לחלוטין. עמקות ופנימיות, חשתי כי יש מישהו שיכול לספר לי משהו שאיני יודע עדיין.

ר' אליהו חיים מתערב בשיחה ומספר: כששאלתי את אבא, מדוע כה התפעלת מהחידוש, הלא זהו מאמר חז"ל נודע כי יש לדון את כל האדם לכף זכות?! אבא ענה, אכן, אלא שתמיד ידעתי, כי את הסובבים אותי עלי לדון לכף זכות, אולם, לגבי עצמי, היה ברור לי כי צריך רק לבקר ולבחון את עצמי

במשך כל שעות היממה היו הרב משה והרבנית טרודים בקירוב רחוקים והשבת ליבם לאביהם שבשמים. דלת חדרו של רבי משה לא חדלה מלסוב על צירה עם יהודים שהגיעו לבקש עצה והדרכה

ובעצם 'לדון לכף חובה', ונדהמתי לראות מישהו שמלמד הפוך לגמרי מכל מה שידעתי מלימודי בשיטת המוסר.

שאלנו את ר' משה: מה תוכלו לספר על דבר התחזקות כלשהו שקבלתם מהרב בזאנסון:

ר' משה: ביקשנו מר' יצחק הדרכה להתבודדות והוא לא הכביר במילים, אלא רק אמר בפשטות ותמציתיות ששבתה את ליבי ומצלצלת באוזני עד לרגע זה: ספר לה' את כל מה שיש על ליבך, ואחר כך לרקוד ולשמוח. כך התחלתי לעשות זאת בפשיטות.

באותם ימים התחלתי להתקרב עוד ועוד לברסלב, כבר היה לי קשר כלשהו עם הרב בזאנסון, ויחד עמו היינו יוצאים להתבודדות בהרים. היינו צריכים לקחת איתנו מקלות כשיצאנו להרים, כדי לגרש בהם חיות בר שהעזו להפריע לנו בעבודת הקודש.

ההתקרבות שלי החלה לצבור

ארוחת של ארץ ישראל. פנים בית הכנסת בטורונטו

הנבאי, ר' מאיר אלקבץ בעת שהותו בטורונטו

ממכירת הפריטים הוקדשו לטובת הישיבה. בתמורה לכך אפשר הרב חייקין לר' יצחק להקים ישיבה בתוך ישיבה, ובמסגרתה היה מקרב ומלמד מתורתו של רבינו הקדוש לכל המעוניין. יתירה מזאת, הרב חייקין שהיה 'מתנגד' בהגדרה, היה שולח בעצמו לר' יצחק מקורבים שבאו לישיבה וביקשו ללמוד, כשסבר שהם עדיין לא מתאימים לרמה הישיבתית הוא האמין שהרב בזאנסון כן יצליח איתם.

מכיוון שכבר היה לי חיבור כלשהו לברסלב, התעניינתי בחבורה ההיא וכך נוצר בינינו הקשר הראשוני, באותו מעמד העניק לי ר' יצחק חלק ראשון של הספר "ליקוטי הלכות", אותו לא הכרתי לפני כן כלל.

ר' יצחק הורה לי: תקרא בזה, ואני שהייתי בטוח שזהו עוד ספר הלכה לא ידעתי מה מחכה לי. אך מיד שהסתכלתי בספר ראיתי שמוהרנ"ת כותב "שצריך לדון את כל אדם לכף זכות ואפילו רשע גמור", עמדתי נפעם

אחר כך תרקוד ותשמח ר' משה עם בנו ר' אליהו חיים וכדו בעידן חרוותא

משא ומתן על אתרוג מרוקאי

תיאורים מיוחדים על האדמו"ר ר' איציקל מפשעווארסק שהיה החסיד הראשון אותו פגש ר' משה

הפגישה הראשונה שלי עם המושג 'חסידות', הייתה כשראיתי באקס-לה-בן את ר' איציקל מפשעווארסק זצוק"ל ששהה שם לצרכי רפואה, זה היה משהו מעבר לכל מה שהכרתי עד אז.

תמיד היה בנפשי משהו שקסף לעילאיות להתרוממות ולמשהו שיוסיף חיות לעבודת ד' היומיומית, עוד בשנות בחרותי הצעירות שאפתי לפנימיות ולהרגשת קשר פנימי עם קיום המצוות. אך בכל ההווי והסביבה לא היה משהו מסוג זה, עד שפגשתי את ר' איציקל.

הוא עמד במשך כל היום בטלית ותפילין ועסק בעבודת ד'. ראיתי שיש כאן משהו יותר גדול ממה שראיתי עד היום. הופעמתי כליל. הוא פרט נכונה על מיתרי לבי. נדלק בליבי ניצוץ של ערגה, וגמלה בליבי החלטה לחוש בקרבתו ולשקול מחדש את צעדי. ידעתי גם ידעתי כי ישנם כאלו שחיים את חייהם בעילאיות ובדביקות בקונם, רציני בהחלט להתחקות אחר צעדיהם.

אז הבנתי לראשונה שדרך העבודה והלמדנות אינם סותרות זו את זו, ואין האחת באה על חשבון חברתה.

כאמור לעיל, שם גם נרקם קשר אישי ביני ובין ר' איציקל. היה זה כשאבי מורי ר' יוסף ז"ל היה שולח לי אתרוגים ממרוקו, למעשה, הוא היה הראשון שהחל בייצוא אתרוגים, ובו עוסקים כמה מבניו עד היום הזה.

ר' איציקל התפעל מאד מהיופי של אתרוגים, אך למרות הפצרותי, הוא לא הסכים לקחת אחד בחינם ודרש ממני לקבל עבורו תמורה בתוקף. ולא זו בלבד אלא אף המשיך ומכר עוד מהאתרוגים הלאה, לתלמידיו והעביר אליי את התשלום, כך הצלחתי להרוויח מעט.

ר' משה חזר למאורע מדהים שהתרחש עמו: בתחילת דרכו של ר' איציקל באקס-לה-בן, לא היה מי שיכיר אותו ויעריך אותו כהתאם, הוא היה מסתובב מבוקר עד ליל בטלית ותפילין, עסוק בתפילה ועבודת ה', אך איש לא ראהו לומד דבר מה.

ביום מן הימים נשאלה שאלה בבית המדרש אודות בהמה שהייתה בחשש טריפה. תלמידי החכמים שהתגוררו באקס-לה-בן הוציאו את הריאה של הבהמה אל החצר שהייתה שטופת שמש, שם ביקשו לעיין בשאלה לאור היום.

באותה עת עמד ר' איציקל בסמוך עטוף בטליתו, ובלי להוציא מילה מפיו, הוא לקח בידיו את הריאה והראה להם נקודה כלשהיא שמוכיח לכאורה כי הבהמה טרפה, ומיד לאחר מכן, הפך אותה לצד השני והצביע על נקודה אחרת שלפיה ברור כי היא כשרה.

הרבנים עמדו משתאים מבקיאותו החריפה של החסיד שלפניהם, התברר שאותו יהודי שכביכול עסוק כל היום ב'עבודות' ובאמירת תהילים, אינו נופל בגדלותו מהלמדנים הגדולים. מאז, למרות התנגדותם לחסידות הם החלו להעריך את ר' איציקל עשרות מונים ולכבדו בהערכה רבה.

איש מופלא וחסיד. הרב ר' איציקל מפשעווארסק

שהלימוד יתקיים בצורה פרטית, אחד על אחד, כך שיהיה ברור שהדברים נקלטים בצורה נכונה ומותאמים לרמתו של כל תלמיד במקומו הוא.

המהפכה הייתה כה גדולה, ולא התאימה לצביזנה המקורי של הקהילה, עד שראשי הקהל ביקשו להדיח את ר' משה מבית הכנסת, אך הציבור כולו כבר לא היה איתם, בבחירות שנערכו נקבע כי דווקא ראשי הקהילה מכבר יפנו את מקומם לטובת ר' משה שינהל את בית הכנסת מעתה.

אך למרות רצון הקהל, הוא העדיף לברוח מהמחלוקת כמו מאש, ועבר להתפלל עם חסידי באבוב, כשתוך כדי הלימוד בכולל שם הוא מתחיל לעשות נפשות לרבינו גם בקרב החסידים בשייבל. בהזדמנות הראשונה, כשהוא מבין שדבר זה לא היה חלק מהתוכניות שלהם, הוא פורש לדרכו ויוצא לדרך חדשה.

באותה עת, ממשיכים עוד ועוד מקורבים להתלכד סביב ר' משה, והצימאון לדברו של רבינו היה גדול. החברים ביקשו מקום בו יוכלו להתאסף ולהתחזק יחד אך בעיר כה מרכזית קשה היה למצוא מקום מתאים במחיר שפוי, עד שאחד החברים העלה רעיון, לשכור חדר בלובי של הבניין בו התגוררו משפחת לוי במרכז העיר, בנין בן כעשרים קומות, החדר יועד לשמש את השכנים למסיבות ואירועים שונים, אך תמורת תשלום חודשי מועט, הוא הפך לבית הכנסת לכל דבר.

דא עקא, ראש וועד הבית שהיה גוי אנטישמי שונא דת, לא הפסיק להתנכל לנו ולהפריע לסדר התפילות והשיעורים. הדירה שלו שכנה מול החדר האמור, מה שהרתיע אותו עד מאד. הוא ניסה להתנכל לנו בכל דרך ואף פנה לערכאות בתביעה נגדנו. בלית ברירה נאלצנו לעזוב את המקום, למרות שניצחנו במשפט.

בסופו של דבר התברר שהצרה האחרונה היתה ציון דרך משמעותי מאד בתולדותיה של הקהילה המתהווה, ור' משה יחד עם כלל החברים מחליטים להקים את בית הכנסת הראשון של חסידי ברסלב על אדמת קנדה.

*ברסלב' נוסח מרוקו

בית הכנסת נקרא בשם 'נחל ישראל' על שמו של רבינו הק' והבאבא סאלי זצוק"ל שם התלכדה יחד חבורה מגובשת של אנשים יראים חסידי ברסלב שהתפללו ולמדו יחד בדרך רבינו הק' זיע"א.

בית הכנסת התנהל בסגנון מרוקאי מקורי, אבל היה אפוף בניחוח ברסלבאי מובהק, כנראה שזו הפעם הראשונה שדבר כזה קורה. התפילות והסעודה שליטת היו משולבים בניגונים וזמירות של ברסלב, כמו כן הלכה דודי' השורשי והריקודים היו בדיוק כמו בכל בית כנסת אחר של

התפילות והסעודה
שלישית היו משולבים
בניגונים וזמירות
של ברסלב, כמו כן
הלכה דודי' השורשי
והריקודים היו בדיוק
כמו בכל בית כנסת
אחר של ברסלב,
מידי ליל שבת אחרי
התפילה רקדנו
כמחצית שעה ריקודים
והמחאת כף

ברסלב, מידי ליל שבת אחרי התפילה רקדנו כמחצית שעה ריקודים והמחאת כף עם הניגונים המוכרים של ברסלב.

בהוראתו של ר' משה, הייתי אני הגבאי של הבית הכנסת, ודאגתי לספק כל הצרכים ולכל יחסר המזג, מידי ערב שבת הכנתי לדפוס לקט מתורותיו של רביה"ק ומוהרנ"ת בתרגום לאנגלית, בכדי שנוכל להתבשר מאור הצדיק במהלך השבת.

השקענו המון באוצר הספרים נרחבו נכללו כל ספרי ברסלב. כמו כן דאגנו שכל ספר חדש שיצא לאור אנחנו נהיה מבין הראשונים שנקבל אותו.

לציון של הרבי באומן, הם ביקשו הדרכה ור' משה הסביר, ולא ידע איש בבואם ובצאתם. כיום, לאחר למעלה מארבעים ושש שנים בגלות קנדה זכה ר' משה לעלות לארץ ישראל במסירות נפש שלא תתואר, ועם חולשה גדולה, אך הוא חש שאי אפשר לחכות עוד. השיעורים ממשיכים להימסר מרחוק והשלהבת מוסיפה לבעור.

תיזכר לטוב הרבנית תחי', שנאלצה להישאר מאחור, בארץ ניכר, שם מוטלת על כתפיה עבודת הקודש, כשהיא מעבירה הדרכות לבנות ישראל בצרפתית ספרדית וגם אנגלית, שיעורים שמחוללים מהפכות בלבבות רבים. יצליח ה' פעלם ויזכו להגביר חיילים ולקרב לבבות ישראל לאביהם שבשמים. לסיום.

עמדנו שם בדרך ארץ ושמנו את אזינו כאפרכסת, היה זה מחזה מפעים הנחקק בלב רואהו, ישיש זקן ושבעימים שלמרות שכוחותיו כבר אינן במותניו עדיין הוא כארי הנוהם ביער. כל שנות חייו העמוסים מתקפלים לכדי שיחה קצרה עומדים וניצבים כאות ומופת. הערגה התמידית. הכיסופים הנצחיים. תום לב זך וטהור של יהודי מרוקאי אשר נחשף לאור האורות, המסירות נפש התמידית לעורר ולקרב נפשות ישראל לאביהם שבשמים, כל אלו מהווים שיעור מוסר חי ותוסס בדרך ההתקרבות לרבינו. רבי משה מחייב את כולנו.

הרוח

של החיה

החבורה היה ר' משה, הוא מסר את כל כולו בכדי להפיץ יהדות ותורת ברסלב בלב רחוקים, השיעורים והדיבורים וכן עצם אישיותו היה בעבורנו מטאור של רוח חיים ועוגן של תקווה בשיממון הקנדי.

השיא שזכור לי מהימים הללו הם התפילות וההתכנסויות בימי חג יומי דפגרא, אז ההתעלות וההתרוממות הרקיעו שחקים באחדות ודיבוק חברים, מה שהאיר זרקורי אור למרחקים, וישמעו רחוקים ויבואו.

בהיחבא, כשאף אחד לא ראה, היו יהודים מגיעים ומבקשים את מפתחות בית הכנסת כדי לשבת וללמוד ספרי ברסלב הרחק מעין אנוש. היו אלו אנשים חשובים עד מאד, עד היום לא ניתן לחשוף את שמותיהם. היו אחרים שרבי משה הצליח להשפיע עליהם לנסוע

היו

הרבה מאנשי

שלומינו שנחלצו לטובתינו. זכורים לטובה הרה"ח ר' נתן צבי קעניג והרה"ח ר' אברהם ווייצהנדר ז"ל, ולהבלחט"א ר' אריה ווינשטוק שליט"א, אשר בכל עת בה הגיעו לטורונטו הביאו עמם את כל הספרים.

בית הכנסת נהפך באחת לאבן שואבת בו הסתופפו בצילו רבים רבים מעדות מרוקו ועוד רבים מחוגים שונים הקרובים והרחוקים אשר באו לשמוע את דבר ה' ולשמוע עצת צדיקים. כל מי שרק נקלע למקום יכול היה להעיד כי אוריה כמו שהיתה שם אפשר למצוא רק בארץ ישראל. אור הנח והזך, אחדות, דיבוק חברים ועל כולנה ההארת פנים של ר' משה ושיעוריו התמידיים בליקוטי הלכות, בכל עת מצוא, בשבת לפני מנחה ובמשך השבוע, השרו על כולם 'אורות' שקשה לבטא בפה.

רבים מבני הקהילה בטורונטו מעידים כי הוא היה בשבילם כמו אב אוהב ורחום אשר הרעיף עליהם טללי תחיה ורוח חיים, אני שומע מהרבה אנשים שמתבטאים כלפיו שהם חבים לו את כל יהדותם בכלל, וביתר שאת התקרבותם לרביה"ק אשר רק בכוחו ובזכותו זכו לראות באור עולם.

בינתיים לא מפסיקים להגיע אנשים מבחוץ. במשך כל שעות היממה היו הרב משה והרבנית טרודים בקירוב רחוקים והשבת ליבם לאביהם שבשמים. דלת חדרו של רבי משה לא חדלה מלסוב על צירה עם יהודים שהגיעו לבקש עצה והדרכה.

יהודים רחוקים זכו למענה מקיף מכל הבחינות, בריתות, גיורים כמו גם עשרות זוגות נישאו כדת של תורה כשלעיתים החופה התקיימה בבית הכנסת כמנהג בני עדות המזרח. כשרבים מהם נשארים אחר כך להסתופף בצילו של הרבי.

ר' משה מסר שיעורים בתורות מוהר"ן תמידין כסידרן באנגלית ובצרפתית, למעלה מאלף שיעורים שנמסרו במהלך השנים, באמצעותם קירב רבים לאורו של רביה"ק.

החסיד ר' יוסף לוי ע"ה

נסתרות דרכי הבורא יתברך, אך ברבות השנים ניתן למצוא ולגלות כיצד זכותם של אבות שזכו להתקרב לאורו של רבינו הקדוש עמדה לזכות לבניהם אחריהם שיזכו לגלות את האור, גם ללא כל קשר הנראה לעין.

ר' משה מספר על אביו הגדול ועל הקשר הנסתר שלו לחסידות ברסלב:

מור אבי ע"ה היה יהודי של צורה וותיק וחסיד. אני זוכר כיצד ביום מן הימים, כשחזרתי הביתה, מצאתי בארון ליקוטי תפילות' שהיה שייך לאבי ונטלתי אותו עמי. בנוסף, אחרי שנפטר מצאו בתוך אוצרותיו גם ספר המידות.

פעם אחת כשהגעתי להתפלל ב'שול' במאה שערים, ניגש אליי הרה"ח ר' שמעון שפירא זצ"ל, ואמר לי בהתרגשות: הרב לוי, כאן במקום הזה היה יושב אבא שלך ע"ה.

והוא המשיך וסיפר: לפני מלחמת ששת הימים, אבא שלך התגורר במוסררה, לאחר שעלה לארץ ישראל ממרוקו, ומאחר שהיה ממשיכי קום הוא חיפש מניין וותיקין באזור. באותה עת, היחידים שהיה להם מניין נץ בכל יום היו חסידי ברסלב ור' יוסף היה מגיע לפה ומבלה עמו. כאן, בדיוק על המושב הזה שאתה יושב, היה הוא נוהג לשבת בקביעות.

לאחר שנפתחו שערי הכותל המערבי, החל אבי להתפלל בכותל, מאז בילה בתפילה כל יום במשך שבע שעות רצופות מול שריד בית מקדשנו ולא הסכים ללכת לשמחות משפחתיות שהתקיימו בריחוק מקום והיו עלולות לבטל אותו מעבודתו: שם, אין לי כותל... הוא התבטא.

יהי זכרו ברוך.

שֵׁרֵתֵי קֶה עִם זַעֲקָה יִרְאָה יוֹקֵדֶת עִם לֵב רַחוּם

שמונה סיפורים מופלאים המשקפים זוויות מנוגדות
ומופלאות בחייו של החסיד הגדול ר' שמואל שפירא זצ"ל //
מוגש לרגל היארצייט החל בשביעי של פסח

כל כך הרבה דיו נשפך בגדלותו של החסיד הקדוש ר' שמואל שפירא ע"ה.
עצם הזכרת שמו של היהודי הנלבב כל כך גורמת ללב להתרגש ברעד של
קדושה ויראה.

מכל זווית אפשרית נאספו אודותיו סיפורים ותיאורים, בניסיון לתאר את
דמותו הענקית, אשר ראשה בשמי שמים ורגליה מהלכות כאן בעולם המעשה.
אך עדיין, דומה כי עם כל סיפור שיוצא לאור עולם, נחשף עוד חלק מאישיותו
הענקית שלא נודעת.

בחרנו להביא את הסיפורים הבאים כמות שהם ולא בצורה של כתבה אחת,
כדי לשקף נקודות שונות ומנוגדות בנפשו הגדולה.

י.הכהן

איפה מתחבאות הזעקות של ר' שמואל?

הרה"ח ר' משה יעקב רחן שליט"א מתאר במתק לשונו את האנחות המרגשות של היהודי הישיש שטבעם היה לזכך עד עומקה את נפש שומעם.

כ שהיינו בארץ הגולה הגיעו אלינו הסיפורים המדהימים אודות החסיד המופלא שהיה אז צעיר לימים, התיאורים שנשמעו אודותיו נגעו עד עומק הנפש. שמענו שעניינו של ר' שמואל היא הקדושה והטהרה עליהן שמר מכל משמר כבורח מפני האש, והתפילות שהתפלל עליהן היו בתמצית דמו וחלבו ממעמקי הלב. עד כדי כך הגיעו הדברים כי פעם אחת עמד ר' שמואל בשריד בית מקדשנו אליו התגעגע בכל

נימי נפשו, שם עמד זעק בזעקות שהחרידו כל לב.

הוא עמד שם שעות זעק עוד ועוד, כל נפשו זעקה וכל גופו רעד בחיל ורעדה כמתחנן על נפשו האומללה בפני מי שיכול להושיעו ממות בטוח. וכל כך הייתה הצעקה גדולה עד שמרוב צעקתו החל לירוק מפיו דם תמצית ליבו המזוכך כל כך.

כשהגעתי לארץ ישראל שנים לאחר מכן ביקשתי לראות את השרף המופלא עליו סיפרו לי, מיד בבואי 'לשול' ביקשתי לראותו, דימיתי לראות לנגד עיני לבת אש יוקדת, דמות שמתנועת בהתלהבות וזועקת את מילות התפילה ברמה, אך במקום זה מצאתי יהודי כפוף ונמוך שיושב על מקומו וקולו כמעט שלא נשמע לעומדים ממרחק.

הבטתי עליו מרחוק וביקשתי לראות בו את השרף הנשגב אך חזותו החיצונית לא הסגירה מאום, זקנים כמוהו הסתובבו ברחובותיה של מאה שערים לרוב, אך אני לא התייאשתי התבוננתי באורחותיו וביקשתי להתקשר ליהודי הקדוש הזה.

אט אט התחלתי להתקרב אליו והשתדלתי לעמוד בסמיכות אליו, עמדתי והקשבתי האזנתי והתבוננתי בצליל הענוג שיצא מפיו.

התרגלתי כבר לשמוע את דיבורי התפילה שיצאו מפיו בפשטות מופלאה, ואט אט שמתי ליבי לכך שבתוך הדברים שלו, בניגון המיוחד שבו נאמרו הייתה טמונה מין אנחה 'קרעכץ' מעורר שהיה שובה את הלב ומרים את הנשמה למחוזות אחרים.

אט אט שמתי ליבי לכך שבתוך הדברים שלו, בניגון המיוחד שבו נאמרו הייתה טמונה מין אנחה 'קרעכץ' מעורר שהיה שובה את הלב ומרים את הנשמה למחוזות אחרים

הייתה כזו מין מתיקות בקולו, כתינוק שלא טעם טעם חטא מימיו, ערגה וגעגועים של בן המשתוקק לאביו שבשמים ממרחקי מרחקים.

כשהיה ניגש לעמוד, היו אנשים שלא ראו בו שום דבר מיוחד, אך מי שהיטה אוזן ולב מי שהיה 'מבין בר' שמואל יכול היה לשמוע בהם את הלב הנשבר הכוסף ומיחל לבוראו, ומכך לבד ניתן היה לקבל הרהור תשובה וחיות חדשה לגמרי בעבודת ה'.

אחרי שנים של עבודה, להבות האש הפכו לגחלים לוחשות שמראיהן אינו מסגיר את האש שטמונה בהן, אך מי שהשכיל להבחין בכך, זכה לקבל 'כווייה הגונה' שהבעירה את הלב מחדש.

סיפרו לנו שהוא ירק דם בכותל מרוב זעקות לה. ר' שמואל בתפילה בכותך בערוב ימיו

נאר התחזקות! נאר התחזקות!

הרה"ח ר' שלמה אהרן גוטליב ז"ל על הרגעים המרגשים בהם זעק ר' שמואל את נשמת ליבו, היסוד לכל עבודותיו הנוראות והקדושות והמקור ליראתו הגדולה שהייתה לשם דבר.

היכל המערה של רשב"י במירון, מקום בו התהלכו חסידי קמאי ובילו בתפילות וניגונים של כיסופין לילות שלמים, אני מוצא את ר' הירש לייב ליפל, כשהוא יושב ולומד בחברותא עם ר' שמואל.

בר' הירש לייב היה רבו של ר' שמואל בעבודת ה', והוא ראה בו דוגמא לדרכי עבודת ה' שהייתה כיקוד אש, שעות של התבודדות ביערות והשתטחות על ציונו של קודש הקדשים כבר הופקדו בחשבון הנצח של ר' הירש לייב. ור' שמואל שהיה אז אברך צעיר לימים היטיב לקבל ממנו דעת ויראת אלקים במסילה העולה בית א-ל.

עברו ימים, חלפו שנים, והארי הגדול ר' הירש לייב כבר החל לסבול מחלות וייסורים שונים שהגבילו את כוחו לבטא את האש הגדולה שבליבו. ר' שמואל שהכיר לו טובה, קבע עמו סדר לימוד בספר הקדוש 'עלים לתרופה', שהיה אחד ממקורות החיות של ר' שמואל והיה שגור על לשונו בעל פה.

שני החסידים הנלבבים יושבים והוגים במכתביו של התלמיד - הלב של העולם, שואבים חיות ונחמה מכל אות ומלה.

סיפר ר' שלמה אהרן:

אני רואה את שני החסידים הנלהבים הללו יושבים שקועים בלימודם, דנים ומתפלפלים באחד המכתבים, ר' הירש לייב טוען לעומת ר' שמואל טענה כל שהיא, שכנראה נסובה אודות חולשתו ותשות כוחו מלעשות את ה'עבודות' הגדולות בהם נהג עד אז.

ולפתע החל ר' שמואל פונה בקולו הטהור לידידו המבוגר, ספק מתחנן ספק טוען בעוז: אבער, ר' הירש לייב, נישט אזוי האב'ן מיר געלערנט... רבי נתן'ס וועג איז נאר התחזקות! נאר התחזקות!

(ר' הירש לייב... אבל לא כך למדנו, דרכו של ר' נתן הייתה רק התחזקות, רק התחזקות!)

ארי נוהם במסתרים. ר' שמואל בעת התפילה מעוטף בטליתו

לפתע הוא הסיט את נושא השיחה. ר' שמואל עם כוס יין בידו בפורים

לא! אל תגיד כך!

נכדו הרה"ח ר' יהודה צבי שפיירא שליט"א מספר על הפעם היחידה בחייו שבה ראה את סבו נחרד בזעזוע עמוק - מצל צילו של חשש פרסום

מצאתי את כיפתו של סבי מונחת על השידה. ביקשתי לזכות לעצמי להניח אותה פעם אחת על ראשי ואכן כך עשיתי כשאני קורא בקול את הדיבור של רבינו בספר המידות: 'כובע שלבש בו צדיק מסוגל ליראת שמים'.

אך את מה שאירע ברגעים שלאחר מכן לא יכולתי לתאר לעצמי. הזיידע נרעד כולו והחל גוער בי בתקיפות שמעולם לא ניכרה בו: זאג נישט אזוי! זאג נישט אזוי! (-) אל תאמר כך! אל תאמר כך!

כל מכריו ידעו שאת ר' שמואל נדיר לשמוע.

בדיוק לכן, אני לא יכול לשכוח את המאורע הבא:

היה זה בחדרו בחצר ציון הרשב"י במירון, קירותיו של החדר והרושם הקדוש שהוא השרה על כל מי שנכנס בשעריו היו מן המפורסמות ולמרות שהוא היה פתוח לכל מאן דבעי, מטבע הדברים היינו אנו, הנכדים מבלי שם רבות.

באחת מן הפעמים ששהיתי בחדר

ת סבא מעולם לא ראינו כועס, חלילה. ולא זו בלבד, אפילו קפידא לא נשמעה מעולם בקולו.

א

גם ברגעים מתוחים ולא פשוטים הייתה לו אמונה חזקה וסבלנות של ברזל אותה קנה עם הרבה דמעות ועבודת המידות במשך שנים ארוכות.

לא רק אנחנו ידענו שהזיידע לא מרים את קולו, לבד מבשעת התפילה אז היה נשמע קולו ברמה,

שמיל, בארוהיג זאך!

הצצה מרעישה לפן חדש בדמות המופלאה של ה'עובד', דיבורים פשוטים בתכלית ועמוקים עד אין קץ כשביקש ר' שמואל להינצל ממידת הכעס.

זווית לעבודתו. אחד שהזדמן לקרבתו של ר' שמואל נדהם לשמוע אותו מדבר לעצמו וכך הוא אומר: שמיל, בארוהיג זאך! שמיל בארוהיג זאך! (-שמואל, תרגע, תרגע) באותם רגעים הוא הבין את שלפניו נדהם ונחרד כאחד. ר' שמואל שזמנו היה יקר לו עוד יותר ממה שיקרים לאדם מן השורה חייו וכספו, מצא את עצמו בשיאו של בזבוז זמן שכלל לא היה לרוחו.

אחרי הבילוי ב'עולם הבא' של מירון, הוא מוצא את עצמו מתעכב זמן ממושך רק בגלל שהנהג החליט עכשיו לבלות על גדות הנחל...

אך ר' שמואל זיהה את שלפניו ולא נתן לניסיון הכעס להוליך אותו שולל. לא, הוא לא חש כמו 'עובד' מרומם שאין מכירים בחשיבות זמנו היקר, אלא ניגש היישר לנקודת הלב, הוא פחד ליפול לכעס, הזהיר את עצמו את נפשו בחרדה ובתחינה: שמיל, בארוהיג זאך! תרגע!

היה זה באחת מהפעמים בהם זכה ר' שמואל לבלות ימים ארוכים בדבקות עילאית בציונו של ה'עיר וקדיש' במירון. בימים ההם היתה מירון 'מעבר להרי החושך'... נסיעה לשם הייתה כרוכה בקשיים גדולים ומשכך שמח ר' שמואל עד מאד כשאחד מאנ"ש הציע לקחתו ברכבו בדרך חזור ירושלימה.

והנה, באמצע הדרך, נסיעה שהייתה מורכבת ולא נוחה ביקש הנהג לפוש קמעא, הוא עצר על גדות נחל שוצף שזרם באחד מיערותיה המרהיבים של ארץ הקודש ולא נתקררה דעתו עד שהוציא גחלים ואש ונסכם בדעתו לאלתר כאן ועכשיו ארוחה 'על האש'.

בעוד הוא פונה לעסקיו, יצא ר' שמואל אף הוא את הרכב ופנה לקרן

אחד שהזדמן לקרבתו של ר' שמואל נדהם לשמוע אותו מדבר לעצמו וכך הוא אומר: שמיל, בארוהיג זאך! שמיל בארוהיג זאך! (-שמואל, תרגע, תרגע)

בקר יוסף הצדיק (באריכות ג.ג.)

לפתע הוא הסיט את נושא השיחה, ר' שמואל
בסוד שיח בפורים

פתאום הוא עבר נושא...

תיאור מרטיט על הגאונות המיוחדת של ר' שמואל. לא בלימוד דווקא או בפלפול, אלא בעבודת היראה והקנאות החריפה שהייתה לו. מידות ללא גבולות.

ממעמקי ליבו הזך: עד מתי נסבול
מהפרצה הנוראה הזו?...

ולפתע, בעיצומן של הזעקות אותן
נשא מתוך שכרותו, התנער לפתע
ר' שמואל והחל מחליף את נושא
השיחה.

הנוכחים התפלאו 'מה אירע לפתע?'
ואילו חדי העין שמו לב כי לתוך
היכל בית הכנסת נכנס אחד מיקירי
אנ"ש שבני ביתו נהגו אחרת.

גם מתוך שכרות וגילופין, בעודו
לוהט בשלהבת קנאות וקדושה,
חשש ר' שמואל כי דבריו ישפילו
ויבזו את חברו הטוב. אותה יראה
שליטה בו למען כבוד שמו יתברך
לא נתנה לו להתבלבל והוא נזהר אף
מחשש דחשש שמא יפגע בדבריו
במאן דהו, אף שלידו היה זה ענין
חמור מאד.

מכל מה שעומד כנגדה, בכלל זאת
היתה ענין צניעות המלבושים
שהייתה בנפשו, ועל חשיבותה
זעק שוב ושוב. הוא לא יכול היה
לשאת את הירידה הרוחנית בענין
שהייתה עוד בימיו וכאב את כאבה
עד למאד.

ואם בכל ימות השנה כך, בעת
משתה היין בפורים על אחת כמה
וכמה. בעת משתה היין כשמאירה
אותה יראה 'יראה עילאה דעילאה'
היה נוהם כארי מליבו השבור
והטהור על פרצות שונות ובכללם
על צניעות המלבושים, וכך עמד
וזעק משך זמן ממושך...

באותה שיחה עליה אנחנו מספרים,
הוא ישב ועורר על עניין מסוים
שבעינו היה אסור בתכלית וחמור
עד מאד. ישב וכאב זעק והתריע

מידת הקדושה שהייתה בו, הייתה
עצם הלוח שבו, מידת היסוד שבגינה
איתקרי 'צדיק' ובזכותה עמדו כולם
משתוממים ונרעדים אל מול דמותו
שרק הבטה בעלמא בה הייתה

אט אט שמתי ליבי לכך
שבתוך הדברים שלו, בניגון
המיוחד שבו נאמרו הייתה
טמונה מין אנחה 'קרעכץ'
מעורר שהיה שובה את הלב
ומרים את הנשמה למחוזות
אחרים

נוסכת באדם שטף של הרהורי
תשובה ויראת שמים טהורה.
אותה יראה שהייתה בו, יראת
הרוממות, גרמה לו לבחילה עזה

כך היה אבא לומד תורה...

הרה"ח ר' יוסף קדיש שפירא שליט"א חוזר ללימוד המשותף עם אביו הגדול, ממנו למד 'כיצד צריך ללמוד', הוא מתאר את הנהגתו המופלאה בהעמקת הדברים מתוך אהבת התורה שאין לה סוף.

וכך מספר בנו הרה"ח ר' יוסף קדיש שפירא: כשלמדתי עם אבא במשנה ברורה, ועברנו על הביאור הלכה, התפלאתי עד מאד כשהוא ביקש ממני ללכת להביא כל אחד מספרי הראשונים שהיה מוזכר בהם.

למרות שהיה ראשו בשמי שמים, הוא לא וויתר להבין כל דיבור של התורה הקדושה עד תומו.

רבים היו ה'עובדים' במשנת ימיה של ברסלב, קורותיהם הלא הם רשומים בתולדות ימיה על אותם יהודים קדושים ומזוככים בתכלית, כשרפי מעלה שאיש לא ידע בלכתם ובצאתם. אלא שגוון נוסף היה להם לאותם צדיקים וקדושים, עליו ידעו אך מעטים, אך מי שידע לשים לב ראה כי יחד עם ההתלהבות, הלב נשבר, הדמעות והכיסופים הבלתי נגמרים - הם היו נטועים עמוק בהיכלות של ידיעת ויגיעת התורה, על כל חלקיה ומכמניה בכתב ובעל פה.

כזה היה גם ר' שמואל דגן, שפיו לא פסק מלהגות בתורה בכל עת מצוא. בש"ס ופוסקים, ארבעה חלקי שולחן ערוך, מדרשים, כמו גם ספרי חסידות ומוסר שבקיאותו בהם פרצה ממנו ללא שחפץ היה בכך.

אך גם למדנות זו, הייתה טבולה עד דק בתמימות ופשיטות שהייתה טבועה בנפשו, יסודיות בלתי מתפשרת שנבעה מאהבת התורה שיקדה בו בעוז.

אבא למד איתי כל ביאור הלכה עם כל המקורות. עם בנו ר' יוסף קדיש בשבי הירדני

שברו לך' שמואל את העצמות

בנו הדגול הרה"ח ר' נתן דוד שפירא ע"ה תיאר את הפעם בו זכו לראות את תבערת ליבו של ר' שמואל ויראת השמים היוקדת שהייתה בו מתפרצת בשאגה במסירות נפש מיוחדת

ווית
לאישיותו
הגונים
החסיד
מצויה

נוספת
מחר אל המושב שבתחתית ההר, מקום
המאורע...
את כל העדינות והאצילות שהיו לחם חוקו,
הרגישות והפשטות שאפפו את כל ישותו
הוא פינה הצידה ובאש של קדושה הוא
קפץ במסירות נפש אל הבית פנימה והחל
שואג על הנוכחים מדם ליבו: פריצות!
פריצות!

זו שאירעה ביום סתמי
כלשהוא בסמיכות לציון
המצוינת במירון, שם
בילה במשך ימים ולילות
ארוכים.

הנאספים במקום נדהמו לרגע ועד מהרה
התעשתו והחלו מפליאים בו את מכותיהם,
מכות נמרצות עד זוב דם...
בדרך חזור הובל ר' שמואל מוכה וחבול
בגופו, אך ליבו ורוחו שלמים וחזקים בעוז
ותעצומות של קדושה. הארשת הרגועה
חזרה לפניו מסתירה את לבבו הבווער שהיה
נקי כל כך ולא יכול היה לסבול מציאות
מחרידה בה עוברים על רצונו יתברך, ועוד
באתרא דרבי שמעון.
מפליא לציון, כי תקופה קצרה לאחר מכן
מת אותו איש שהכה את ר' שמואל ויהי
לפלא. שזנעק חיש

אט אט שמתי ליבי לנך שבתוך הדברים
שלו, בניגון המיוחד שבו נאמרו הייתה
טמונה מין אנחה 'קרענץ' מעורר שהיה
שובה את הלב ומרים את הנשמה
למחוזות אחרים

השתיקה של ר' שמואל

אי אפשר שלא לחתום במילותיו הטהורות של ידידו ורעו של ר' שמואל, החסיד הנודע ר' לוי יצחק בנדר
ע"ה שביכה בכאב עצום את לכתו מן העולם. ברגעים אלו של לאחר ההסתלקות התגלתה מעט מזעיר
מהרגשת הלב של ר' לוי יצחק כלפיו.

ר' שמואל בדרכו לשאיבת מים שלבו עם ר' לוי
יצחק בנדר

עוד בעת שתקפה מחלתו,
עורר את אנ"ש לזעוק לה'
שיקים אותו ממיטת חוליו,
בהתעוררות מיוחדת, אך
לאחר שהגיעה הידיעה
המרה על הסתלקותו, התבטא ר' לוי יצחק
במשפט נדיר, מילים ספורות שמקפלות את
כל מהותו והלך חייו.

'בשתיקתו של ר' שמיל', אמר. 'הוא פעל
יותר מהרבה אנשים אחרים שדברו הרבה'.
עד היום, ללא אומר ודברים, כשנזכרים
בדמותו הטהורה, שומעים את הזעקה
האילמת שיוצאת מתוך הדברים, 'כי אין
שום תכלית בעולם, כי אם לעבוד אותו
יתברך באמת'.

"עמדתי לבדי בין העצים. ופתאום..
פתאום הרגשתי שמישהו נמצא איתי ---
ואז עשיתי משהו שלא עשיתי מעולם.
דיברתי איתו ---"

שלא תמוש התורה מפני
ומפני זרעי ומפני זרעי זרעי

הסבא התקרב לרבינו הקדוש לאחר מסע חיפוש ארוך שנים. אך הדבר לא קיצר את הדרך עבור בנו שעבר מסע משלו. ועם זאת גם בני בניו - הנכדים היו צריכים לצאת לגשש לעצמם את הדרך להיכלו של הרבי הגדול

// משפחת לנדא המיוחסת לבעל ה'נודע ביהודה' בן אחר בן - מספרים ל'אבקשה', על החיפוש האישי שעבר כל אחד מהם בדרכו לגלות את האור, השאלות והתשובות, הרצונות ופעולת הלבבות //

ר' אברהם: ההתקרבות וההתרחקות והזכות להיות על ציונו בכל עת ושעה. **ר' מנחם:** רבינו הציל לי את החיים. **ר' אפרים:** רבינו הופך את העולם. **/// והשיב לב אבות על בנים**

נחמן כ"ץ

סיפור התקרבותה של משפחת לנדא מוכיח, שלכל אחד הרוצה ומחפש ומבקש אחר האמת, ישנו שביל ומסלול משלו, אותו הוא צריך לעבור בדרכו להיכלו של הצדיק האמת, גם אם אביו וסבו היו חסידי ברסלב.

גם אם הסב הכיר את תורתו של רבינו הקדוש, אין הדבר מחייב שבנו ילך באותו נתיב, וגם אם הבן ימצא את התוואי הנכון לצעוד בצעד המציעי אל אור האורות, לא בטוח בעליל שילדיו יזכו אף הם לחוש את טעמה המתוק של החיות והשמחה שמכניס רבינו הגדול במקורביו.

בסיפור ההתקרבות המרתק אנו מדלגים מעיר לעיר, מארץ לארץ, מיבשת ליבשת, במהירות מסחררת. וינה שבאוסטריה, אנטוורפן שבבלגיה, וברו פארק שבארה"ב ועוד, מבקרים בדרך הארוכה שבה הובלו רגלי הסב והנכד גם יחד, בכדי לזכות ולחיות עם אור האמונה ותיקון כל הדורות.

אמתער פארברענטער חסיד - חסיד "שרוף", אמיתי!

דור ראשון - רבי ישראל נחמן לנדא שליט"א

את ר' ישראל נחמן הלוי לנדא (לרפ"ש), כמעט שאין מי שאינו מכיר. שמחתו מצויה בכל עת, וכבר הדייקה רבים מאנשי שלומינו בכל עת שפגשו בו. את עצות רבינו הקדוש, הוא מקיים בתמימות ובפשיטות.

בבית של חסידי גאלאנטא התגדל ר' ישראל נחמן, בו הונהגו כל מנהגי החסידות במלא מובן המילה. כל תפילה הייתה תפילה מהלב, זמירות שבת זומרו ברגש עילאי, וכלל עבודת השם הייתה עם כל ה'ברע' והחיות.

אביו היה יהודי של צורה, חסיד מדור קודם, שהיה נוהג לשכור סוס ועגלה בפורים, לעלות עליה ולצעוק ברחובות עם רמקול: "משה אמת ותורתו אמת". יהודי חם ולבבי מאד שאהב חיות ושמחה.

האווירה הזו נסכה בליבו של הבחור הצעיר רצון אמיתי וכנה, לחיות חיי אמת, קדושה ואמונה עם כל הלהט שקיבל מהבית. כך החל לחפש

בחצרות שונות את הסיפוק שימלא את נפשו ומוחו לעשות רצון השי"ת בשלימות. הוא החל את דרכו בישיבה החסידית, בעבודה ושמחה אך חש ששלמות ופנימיות ליבו נפשו חסרים הם עדיין עד למאד.

הרבי הראשון שבצילו הסתופף היה הרה"ק בעל ה'חלקת יהושע' זצ"ל מביאלא, שהיה עמוד של אש ממש. לאחר שנישא, עבר להתגורר בווינה שבאוסטריה, ובאותם זמנים הסתופף בצילו של הרה"ק ר' יענקלה לייזר מפשוורסק זצ"ל שהתגורר באנטוורפן הלא רחוקה, ושם ממנו מלא חופניים של יראת שמים ויראת חטא. אלפי יהודים היו פונים אל ר' יענקלה בבקשת עצה וברכה, כשהוא מרעיף עליהם מנועם אמרותיו וצוף שיחותיו. האברך הצעיר שעבר להתגורר באנטוורפן, החל להתקרב אליו יותר ויותר, כשידו אינה משה מתוך ידו, ועל כל צעד ושעל היה שואל אותו בעצה ובתבונה כיצד לנהוג.

הרופא החסיד

באחד הימים 'ניבאו' הרופאים לר' ישראל נחמן, שעקב בעיה רפואית חמורה, לא נשאר לו לחיות אלא חודש ימים בלבד. בחסדי השי"ת הוא מצא מרפא טבעי שריפא אותו בחסדי השי"ת ללא רפואות. התלהבותו מהרעיון, הובילה אותו ללמוד בעצמו את רזי המקצוע, והוא החל לטפל ביהודים שסבלו ממחלות רבות. מעשה זה הוביל אותו בסופו של דבר להתקרבות לרבי.

מי שהשפיע עליו באותם ימים, היה האדמו"ר מפיטסבורג רבי אברהם אבא לייפער זצ"ל, שהגיע לאנטוורפן לצורכי רפואה. ר' ישראל נחמן שכאמור ידע לטפל בחולאים רבים באופן טבעי, החל לטפל בו, עד כדי כך שהאדמו"ר מפיטסבורג התבטא עליו בצחות לשונו שהוא ממש המלאך רפאל...

בסיום הטיפול, ביקש ממנו האדמו"ר לנסוע עמו לשווייץ לפרק זמן מסוים, בכדי שיוכל להמשיך להעניק לו את הטיפול הרפואי. ולאחר מכן, לפני חזרתו לארץ, אמר לר' ישראל נחמן, "אתה לא חוזר לבית, אלא נוסע איתי לארץ ישראל. שם אתה שוכר דירה, ואז

מתקשר לבני ביתך שיארוזו הכל ויעלו לארץ הקודש..."

ואכן כך היה. ר' אברהם נזכר ביום ההוא. "אני זוכר את זה כמו עכשיו, פתאום אמי קיבלה טלפון מאבי, שנארוז את כל החפצים, ונבא לארץ ישראל. ממש כך, ללא כל הכנה וללא כל הקדמות, וכן עשינו..."

מיהו 'צדיק הדור'...

בנו ר' אברהם מספר כיצד גילה אביו את אור האורות:

"כפי שנאמר, לאבי היה תמיד לב בוער ומבקש בתכלית, ובפנימיות לבנו היה לאבי קשר עם רבינו הקדוש. עוד בהיותו בחור בישיבה, נהג להגות בליקוטי מוהר"ן וליקוטי תפילות, בתוך שאר ספרי החסידות שהיו חלק מסדרי לימודיו הקבועים. יתירה מזאת כשהתגורר באנטוורפן 'סחב' אותו הרה"ח ר' אביש דיקשטיין שליט"א וקבע עמו חברותא בליקוטי מוהר"ן. אני זוכר כיצד בכל שבת של שובבי"ם לפנות בוקר אבא היה אומר לנו להגיד את עשרת פרקי התהלים של התיקון הכללי. תמיד בער לו כל העניין של חסידות, הוא ביקש ודרש מעצמו מעלות רוחניות גבוהות, ואת זה הוא מצא רק אצל רבינו הקדוש, הגם שעדיין לא התקרב לגמרי אז.

קושי אחד היה לו לאבי עם ברסלב, והוא הנושא של 'צדיק הדור', שאותו לא הצליח להבין בשעתו. מבחינתו בכל מקום שכתוב בספרי ברסלב המילה צדיק, כוונת הדברים היא על כל הצדיקים ולא דווקא על רבינו במיוחד. מניעה זו שמצויה אצל מקורבים רבים, מנעה ממנו לצלול לאורו של הרבי כראוי והוא המשיך לשוטט בצמא ולבקש מרגוע לנפשו הכמהה".

כשהגיע להתגורר בבני ברק, חש לפתע כי אין לו רבי, אין לו מי שיתווה לו דרכי חיים, אמנם הוא היה מחובר לפיטסבורג, אבל הוא לא 'התחבר', הוא לא מצא את שלימות ליבו שם. בביהמ"ד זוטשקא, בו היה מתפלל, הכיר גם את הרה"ק רבי יצחק אייזיק רוזנבוים זצ"ל, כמו כן הוא הסתובב בעוד חצרות כמו בעלזא וויז'ניץ ועוד, אך עדיין לא מצא מרגוע לנפשו.

הבניין הראשון של לנדא הוטל

דמעות בערב ראש השנה

דור שני - ר' אברהם הי"ו

"אמנם אבי שיחיה התקרב לרבינו הקדוש במלא עוזו ולבת נפשו הפנימית, והדבר הושפע גם לחוץ" פותח ר' אברהם בסיפור ההתקרבות שלו "אך מכיוון שכבר היינו בחורים גדולים, ועולמינו היה שונה לגמרי מהמבט הברסלבאי, אנו, הילדים לא שייכנו את עצמנו לברסלב כלל. כל המעשה המדובר הינו חיפוש פנימי של אבא שלי, רצון וחפץ ליבו הכמוסים לעשות רצונו יתברך, ולמרות שברסלב לא הייתה מעולם דבר מופרך בבתינו, ולא הייתה חס ושלום התנגדות, אבל עדיין לא נעשינו מקורבים לרבינו הקדוש בעקבות ה'אבידה' שמצא אבא.

כבחור בישיבה חסידית התקשיתי לקבל את המושגים הברסלבאיים שנראים מבחוץ כסותרים את ההנהגה של העולם החסידי, התמיהות שתמה אבי, מנעו גם ממני לקבל בתמימות את האמונה ברבינו הקדוש. היה לי קשה לקבל את זה שאנחנו פשוט הולכים לשורש של כל הצדיקים ולמרות שיש עוד צדיקים רבים וגדולים, רבינו הוא עניין אחר לגמרי, והוא זה שמתקן את כל הנשמות ואת כל העולמות.

אבל רציתי להיות יהודי אמיתי, חיפשתי וביקשתי אחר המקום שבו אזכה לקיים את תכליתי עלי אדמות. כך הייתי הולך לכל הטישים בבני ברק, לכל האדמו"רים. הייתי נחשב אז לבחור הטוב בישיבה, מכל בחינה, ברוחניות ובגשמיות, השקעתי רבות בלימוד ארבעה חלקי שולחן ערוך ואף סיימתי אותו, ב"ה. אבל עדיין, לא מצאתי עבורי את המקום שבו 'ארגיש בבית'.

באותה תקופה שהייתי בשיא החיפוש ראיתי

ר' ישראל נחמן לנדא

רבי שיפרק לו העצמות...

"אבא רצה רבי שיפרק לו את כל העצמות והרמ"ח אברים, ואז יבנה אותם מחדש..." מתאר ר' אברהם בחזרו על המילים המדויקות ששמע מאביו לימים, כשסיפר את סיפור התקרבותו.

כביהמ"ד זוטשקא בו בילה ר' ישראל נחמן את ימיו בעבודת ה' ללא הרף, הוא מגלה לידו את אחד מיקירי אנ"ש חסידי ברסלב. הקשר ביניהם החל לצורך רפואת הגוף בה היה בקי ובסופו של דבר הוא הפך לקשר של רפואת הנפש. כשאותו חסיד הטעים את ר' ישראל נחמן מאוצרות האור, עד שהוא זיהה שכאן יש לו סיכוי טוב למצוא מזור לנשמתו השוקקה.

אך לא במהרה 'נכנע' איש חסיד כמוהו המורגל ברבי שחי בגוף. שאלות ותמיהות רבות תמה והקשה על דרכה של חסידות ברסלב. וכי אין צריכים רבי חי? נוסף על כך, לא הסכים בתחילה לשמוע ולקבל את המושג 'הצדיק האמת שבדור'. וכי אין עוד צדיקים בדור? אך למרות ההתנגדות העיקשת, האמת שהייתה בדברים הלחלה אט אט לתוכו, והוא הבין שזהו הדבר האמיתי אליו כסף כל שנות החיפוש הבלתי נגמר.

ר' ישראל נחמן היה איש יסודי והחלטי עד למאד, הספיקו לו כבר שלושים ויותר שנות חיפוש ושוטטות, ומהרגע שהחליט כי רבינו הקדוש הוא מורה דרכו, לא פסק ולו לרגע קט מללמוד את ספריו הקדושים וקיים את עצותיו, כשבמשך עשרות שנים הוא הספיק לנסוע לאומן פעמים רבות. בכל עת שחזר ארצה, החל להתגעגע שוב לנסיעה הבאה בכיליון עיניים.

ולא לעצמו החזיק ר' ישראל נחמן את הטובה שמצא. עד מהרה הוא הפך לחלק בלתי נפרד מהגוף הברסלבאי והחל מבלה שעות רבות מיומו עם אנשי שלומינו בשדה צומת-מורשה שעל גדות הירקון, ולא נתקררה דעתו, עד שהקים את 'אור המחיה' - שטיבל של ממש שנשען על אחד מעצי האקליפטוס שהיתמרו אל על, בו היו ספרים וכסאות לטובת הבאים. מקום זה היה לשם דבר בקורות ימי העובדים ושנים לאחר מכן עוד זכו אנ"ש לבלות בו על התורה והעבודה.

שאבי מורי מצא בברסלב 'אורות לא רגילים', וביקשתי לשמוע ולהבין יותר על סודותיה של החסידות העלומה, אך הוא היה עדיין בתחילת הדרך ועוד לא ידע להסביר לי די הצורך. לכן, מיד כשמצאתי את הרה"ח ר' אברהם יצחק מרמלשטיין שליט"א לא הרפתי ממנו ויחדיו בילינו שעות ארוכות בבירור וליבון היסודות העמוקים של חסידות ברסלב. רק חודשים לאחר מכן, כשהדברים החלו להתיישב על לבי נסכס בדעתי יותר ויותר על אמיתותם, ואז הרגשתי כי יש לי כבר רבי, ב"ה.

גם לפני כן זכיתי כמו אבי, ללמוד את ספרי ברסלב כעוד מספרי החסידות. אמרתי הרבה ליקוטי תפילות ולמדתי רבות בספר המידות, ובעיקר הייתי מקיים את עצת ההתבודדות על הגג של הישיבה. כל יום, במשך כמה שנים, לפנות בוקר אחרי המקווה הייתי עולה לגג הישיבה, שם הייתי מדבר עם השי"ת בחיות גדולה.

ההתבודדות גם נתנה לי את הכוחות לעבור את כל הירידות והתקופות הקשות, כי אם בשביל לקבל התעוררות ולהתחזק לעלות בעבודת ה', על זה לכאורה יש לכל בחור משגיח וראש ישיבה ועוד. אבל בשביל לעבור את הקשיים בשלום - הרי שבמקום הזה רק ההתבודדות מחזיקה את האדם, ונותנת לו את היישוב הדעת הנכון.

דמעות ללא סוף

בראש השנה השני להתקרבותי אמרתי לעצמי 'אני נוסע לאומן, יהיה מה שיהיה'. באותם שנים עלתה הנסיעה לאומן סכום עתק, בכוח רצוני העז השגתי את הכסף בעמל רב, והנה אני בדרך לאומן.

ר' אברהם חוזר לרגעים המרגשים אותם לא ישכח לעולם:

ואז 'נפתח' לי בציון... אני זוכר עד היום - איי... כמה אני מתגעגע להרגשה ההיא... בערב ראש השנה הלכנו לציון, ומאחרי הנץ ועד חצות היה כל הציון בכיות ותפילות... הרגשתי פתאום שנפתחים לי הרבה דברים שלא האמנתי בכלל שהם קיימים בי... זה לא דבר שצריך להבין אלא אך ורק להאמין ואז נכבשתי לגמרי ואמרתי לעצמי, 'זהו! אני ברסלב...!' זה משהו שאין אותו בשום מקום בעולם, אומן ראש השנה, המחיות כפים והמלך, וכל התפילות והשמחה והחיות העוצמתית, אתה מרגיש פתאום את

"אבא רצה רבי שיפרק לו את כל העצמות והרמ"ח אברים, ואז יבנה אותם מחדש..."
מתאר ר' אברהם בחזרו על המילים המדויקות ששמע מאביו לימים, כשסיפר את סיפור התקרבותו

ההתבודדות שהצילה

דור שלישי - ר' מנחם ב"ר אברהם לנדא

ההתקרבות שלי משתחלת אי שם באמצע סיפור הדברים של אבי.

ילד שובב הייתי, כמעט לא היה עץ שלא טיפסתי עליו... כשהייתי בגיל חמש ללא כל הכנה מוקדמת, החליטו הוריי לעבור לגור לאמריקה, כפי שסופר מקודם. היה זה בשנה שבה הייתי אמור ללמוד קראו וכתוב. ולצערי הרב פספסתי את הלימודים החשובים הללו, הדבר גרם לקשיים משמעותיים בחיי בלימוד ובחברה.

בקטנותי לא ידעתי כלל מה זה ברסלב ומהי חסידות. למדתי בתלמוד תורה קראסנא, והגדרתי את עצמי כחסידי כללי. תמיד רציתי לחזור לארץ ישראל, לחמימות של הארץ הקדושה.

אך זרם דקיק של אור שנכנס מבעד לחשיכה, היה ביתו של סבי שיחיה. הוא היה מתחיל את סעודת ליל שבת מאוחר, ובכל שבת אחרי שסיימנו לאכול בבית היינו הולכים אליו. במשך הסעודה הוא היה לומד איתנו בסיפורי מעשיות והיה טורח להדגים את כל התיאורים, כפשוטו... מדגים בעצמו ובגופו את כל המאורעות המסעירים והמרתקים שמגולל רבינו הקדוש בסיפוריו הקדושים, עם כל ה'ברען', החמימות והשמחה. בליל שבת היינו נשארים לישון שם, ובבוקר היינו הולכים להתפלל יחד איתו בביהכנ"ס ברסלב והוא היה נשאר שם שעות רבות ללמוד. ב"ה, זכיתי לראות דוגמא ממנו.

הייתי רואה אותו קם בבוקר בהתלהבות, כמו אריה של ממש, הוא היה רענן להפליא, 'פרישער מענטש', הוא היה 'חי' והיה קם חצות, השם ישלח לו רפואה שלימה, אבל עדיין, לבד מכך שהיה לי מאד מעניין שם, לא הרגשתי שזה מחדיר בי משהו פנימי.

הקשיים עליהם סיפרתי מקודם החלו לסבך לי את החיים... אם עד עכשיו הצלחתי להחליק אותם איכשהו, אך בשיבה הקטנה הם הפריעו לי מאד. התגלגלתי מהישיבה לבית וחזור, כך בקושי הצלחתי לשרוד ומצאתי את עצמי בסכנה רוחנית גדולה.

בעצם לא חיפשתי כלום, ולא ביקשתי כלום. באותם שנים הגעתי למצב של שבר, שכבר הרגשתי שאולי חיי התורה והמצוות לא כל כך 'מתאימים לי' רח"ל, ממש הייתי על חוט דק, על גשר צר המתנדנד ברוח, על קורה המונחת משני צידי תהום עכורה ועמוקה כשאל, אבל גם שם הזכות של רבינו הקדוש שמרה עליי שלא אפול לגמרי, שלא אמעד לעומק החשיכה, הרגשתי שהוא מחזיק אותי בידי הטובות, ודיבוריו הטהורים והמחזקים הגנו עלי מפני הרוחות הסוערות שאיימו לזרוק אותי לחיי הבל ורעות רוח, חלילה.

העולם הבא כאן בעולם הזה. זה היה נפלא ביותר, אמנם העולם הזה' (התנאים הגשמיים) לא היו אז מי יודע מה, אבל 'עולם הבא' שכזה אין בשום מקום אחר.

חשוב לציין כי למרות שהנטיעה לאומן בימים ההם היתה מעשה משונה ביותר בעיני ההמון, אך כשחזרתי לישיבה, לא הייתה לו לאדמו"ר מדושינסקיא כל בעיה עם זה. עוד לפני הנטיעה, באתי לספר לו על כך, והוא בירך אותי לשלום וכך גם בחזרתי, הוא התעניין בכל הפרטים, איך היה, היכן ישנו, ואיפה אכלנו...

והנה, יעלו שמים ירדו תהומות. למרות שהייתי חסיד ברסלב בכל לב ונפש, התחלתי להיסחף בשטף ומרוץ החיים הרחק מחוף המבטחים של רבינו הקדוש. החצר אליה הייתי שייך באותה עת הפכה לחסידות ממוסדת שהקיפה את כל תחומי החיים, ולפתע מצאתי את עצמי בלי התבודדות ובלו עצות, בלי הרבי ובלו האורות, נפלתי לשינה עמוקה.

אך ככל הנראה, רבינו הקדוש לא מוותר על החסידים שלו, והנה אני מוצא את עצמי ביום אחד 'חוטף' מכה קשה. החנות אותה ניהלתי לפרנסתי פשטה את הרגל ונותרתי בעל חוב גדול. לא הייתי מוכן לוותר ורציתי להחזיר את ההלוואות, כך מצאתי את עצמי בדרכי לארה"ב עם כל משפחתי, בעקבות אבי שכבר התגורר במקום. קיוויתי לסיים עם החובות שם על ידי נדבת בני ישראל עם קדוש.

הצרה הזו התבררה כדרך לישועת חיי, כשהגעתי לגור בסמיכות לאבי מורי, הוא החל 'לסחוב' אותי לחיידר של הרבי. בכל שעות הבוקר היינו עוסקים בחיי עולם, לומדים יחד בבית הכנסת ברסלב בורו פארק, שולחן ערוך וגמרא, ספרי ברסלב, וזוהר. ואחרי הצהריים היינו יוצאים 'לעשות כסף'... חיינו שם 'חיים טובים של יראת שמים' כפשוטו.

ב"ה, מאז חזרתי לחיקו של הרבי, כשהוא ממלא את כל חיי ולבבי, מי יתן ואזכה להיות דבוק בו בתכלית השלמות, אני זורע וזרע זרעי עד עולם.

ר' אפרים ור' מנחם לנדא כילדים בדרך לאומן (3)

ר' אפרים ור' מנחם לנדא כילדים כרוחב של הציון באומן

דמעות ביער סורוצקין

בהמשך הגיע השלב שהייתי צריך לעלות לישיבה גדולה, ואך בקושי מצאתי לעצמי מסגרת שתחזיק אותי. בישיבה למדו כמה בחורים חסידי ברסלב שהיו מתחזקים ביחד. הם בנו ביער הסמוך, 'יער סורוצקין', בו נהגו להתבודד - מעין חדר גדול, בוטקה בלע"ז, שם הניחו ספרים ובהם גם ספרי רבינו הק' ותלמידיו הקדושים, המחיים כל לב, הלכתי לשם כמה פעמים ללמוד קצת באוויר של היער. גם מקווה היה לנו שם, בור חפור באדמה עם מים.

ואז יום אחד רגיל לגמרי, ללא כל הכנה וללא שום סימן מוקדם, הגיע הרגע שבו רבינו הקדוש קרא לי ואמר: 'מנחם, בא תתקרב אלי, כי גם לך יש מקום בעולמו של השי"ת, גם אתה יכול לעבוד אותו במקום שלך...'

עמדתי ביער לבד, פתאום אני מוצא את עצמי לבד, והרגשתי שאין לי כבר שום דבר בחיים - אבל באותו רגע רבינו דיבר אלי; 'יש לך עכשיו הזדמנות, אתה בלי חברים...! הרגשתי כביכול שיש איתי משהו. והתחלתי לדבר איתו, עם השי"ת, ומכיוון שהחבורה כל הזמן היו מדברים מהתכלית, זה נכנס בי באותם רגעים. פתאום הכל התחבר, ואני זוכר את אותם רגעים עד היום - אלו היה כאלו דיבורים... וכאלו כיסופים... דיברתי עם אבא שבשמים במשך כמה שעות, ואחר כך חזרתי לישיבה 'אדם אחר לגמרי'. לא הצלחתי להירגע כמה ימים לאחר מכן.

באותם ימים שהיו ממש לפני פורים, זעקתי כל הלילה של תענית אסתר 'הצילני מקליפת המן עמלק', ונשמתי החלה לבעור לה' בצורה מופלאה ובלתי תיאמן לכל מי שהכיר אותי עד אותו היום.

ומתוך התבערה הזאת, למדתי את כל הספרים

ברסלב זה משהו אחר!!

דור שלישי - ר' אפרים לנדא

כמו שכבר סיפרו כאן, לא הייתה בבית התנגדות לברסלב. ולכן הכרנו קצת את ברסלב, אבל אני לא זוכר כילד שחשבתני שאני חסיד ברסלב, יותר ראיתי את עצמי כחסיד של חסידות שבה הסתובבנו ולמדנו במוסדותיה.

בישיבה קטנה, הייתי אחד הבחורים הכי טובים. הייתי לומד את ספר המידות ושאר ספרי ברסלב כמו כל ספרי החסידות. אבל לא הייתי מחזיק את עצמי ברסלב, וכשנכנסתי לישיבה הגדירה אותי כשונה מאחי ר' מנחם, הצביעו עליי 'הוא לא ברסלבר'.

כשעליתי לישיבה גדולה, החלו הוויכוחים כדרכם של בחורים, וביניהם היו כאלו שרצו להסביר למה ברסלב זה לא האמת, ואני כאחד שזכה לנסוע לאומן ולהאמין ברבינו, הרגשתי שאני חייב להשיב מלחמה שיערה, אך בכדי שאוכל לעשות זאת, היה עלי ללמוד את הספרים הקדושים, וכך אכן עשיתי, אך עדיין היה זה מבחוץ, לא הבנתי שכאן זה האוצר האמיתי.

המהפך בחיי, הגיע דווקא מהדיבורים של אחי ר' מנחם, שכמו שסיפר - השתנה בתקופה קצרה מן הקצה לקצה, ולא הכרתי אותו כך, שממנו ייצאו כאלו דיבורים של תכלית ומגדולת רבינו, וזה ממש נתן לי מבט להבין שיש פה משהו אחר לגמרי שאין בשום מקום אחר. הרי זה לא האדם שהכרתי - רבינו הפך אותו לגמרי. ופתאום אני שומע דיבורים ואני אומר לעצמי, צריך לבדוק את זה - זה משהו אחר... ואז התחלתי ללמוד את הספרים

של ברסלב תוך חצי שנה, עד שאפילו הבחורים המתנגדים בישיבה - שראו את המהפך הבלתי נתפס שעברתי, נמשכו גם הם לאורו של רבינו בדרגות מסוימות, כשעד היום ישנם כאלה שבמקום בו הם נמצאים, הם חיים חיים טובים בזכות אותם ימים.

בראש השנה ההוא, כשזכיתי להגיע לרבינו, התלהבתי כל כך מכל מה שראיתי שם, וזה פשוט נכנס לי בעצמות, זה היה ממש התקרבות ואורות. נתנו לי קודם משמים להרגיש את הטעם המופלא שלא מעלמא הדין שיש בתורתו ועצותיו הקדושים של רבינו.

בתקופת ההתחזקות, גם הסתובבתי בבית המדרש אנשי מוהר"ן שברחוב רבינו גרשום שבירושלים, כל שבת הייתי מתפלל שם, ויזכר לטוב הרה"ח ר' אברהם ירבלום שליט"א שהשפיע עלי רבות מתורתו של רבינו, ונתן לי הדרכה על כל נושא, והוא יישב את דעתי לבחור בדרך האמצע הנכונה.

אך היצר שראה שטרפו נשמט מחיקו לא ישב בחיבוק ידיים, ואחרי חצי שנה שבו ועלו המניעות והתחלתי מחדש להתקרב מהאורות הגדולים, מבחוץ היה קשה לשים לב לכך, אך בתוך תוכי הרגשתי שאני חוזר לימים 'ההם'...

בבין הזמנים טסתי לאומן לשהות בבית הוריי שהתגוררו שם, אך לא היה לי כלל מה לחפש שם ומשם יצאתי לטיול באירופה עם כמה חברים. ביליתי במדינות שונות, בכל מקום שרק עלה על דעתי, עד שלקראת ר"ח אלול שבתי הביתה לאומן.

בהיותי באומן, מסתובב בחצר הציון הקדוש, צמא ועייף למעט אור רוחני, הצעתי לעצמי משהו לנשמה שלי. בלי הרבה מחשבה, נטלתי לידי את הספר 'ליקוטי הלכות' והתחלתי ללמוד בו שעה אחר שעה, במשך כמה שעות רצוף.

אז לא ידעתי כלל עד היכן הדברים מגיעים, אך מן שמיא סיבנו, שבדיק באותה שעה, חמי לעתיד ישב מאחורי ונדהם לגלות בחור צדיק שכזה, שלומד בליקוטי הלכות כמה שעות! חזותי החיצונה לא העידה עלי מאום, ואת המעברים שעוברים עלי לא ידע אף אחד. על אתר הוא החליט 'לשים עליי עין' ולקחת אותי כחתן לבתו. מאותו יום החל השידוך להתגלגל, וזכיתי להתחתן תיכף, ומאז חזרתי ללמוד ולעסוק בעבודת ה' בדרך רבינו הק' זיע"א.

רבינו קירב אותי על ידי הנקודה של התבודדות, היו לי קשיים עצומים, אבל כשהיום אני זוכה לשבת על התורה ועל העבודה, זה רק בכוחו של רבינו הקדוש שיכול להוציא אדם ממש מהרפש ולנקות אותו ולטהרו לעשות אותו 'כלי שרת' לעבוד את השם יתברך באמת ובתמים!!!

ר' אברהם מוסיף: לאחר חתונתו, אמר לי המשגיח בישיבה שבה למד, שהוא - מנחם - הראיה לכך שאסור להרחיק לצמיתות בחור מהישיבה, גם בשעת חולשה...!!!

ביתר רצינות והעמקה, והיו בחורים בישיבה שביקשו ממני ללמוד איתם את הספרים ולמדנו רבות יחד.

בישיבה היה 'ראש חבורה' מטעם החסידות שהוא היה ברסלבר לא מוצהר, אך כל דיבוריו סבבו על נתיב ההתבודדות וההתחזקות והוא הכניס בנו את הרצון להיות חסיד ברסלב, הוא היה מתבודד גם באנשי מוהר"ן, והכל בהסתר, אך אני שהתווכחתי עם החברים, הפכתי לברסלבר מוצהר.

היה לי חבר בישיבה שנהיה ברסלבר - והוא התחיל לכתוב לי מכתבים ואני ענית לו והיינו מתחזקים מאד, וזה הראה לי שיש אפשרות להתחזק ע"י מכתבים, וכך זכיתי יותר ויותר להתקרב לרבינו.

מכתב של 'כפירה'

ומבחינת הנהלת הישיבה, למרות שזה הפריע להם, אבל בפועל מכיוון שהייתי בחור טוב, לא אמרו לי כלום. אך אז קרה דבר שהתגלגל על ידי סיבת כל הסיבות ב"ה, שלחתי לבחור אחר מכתב שימשיך להחזיק חזק בברסלב. והמכתב הגיע לא' המגידי שיעורים, במכתב היה כתוב הרבה דיבורים מגדולת רבינו, והוא טען - כדרכם של אלו שלא טעמו מעניינו של רבינו - שזהו 'כפירה' חלילה, הוא אמר לי 'בוא ניפרד כידידים...' וכך זרק אותי מהישיבה.

התחלתי להסתובב בבית הכנסת 'אור הצדיק' בשכונת בית ישראל בירושלים - שזה היה בית הכנסת לחבורות בחורים בעיקר מבני חו"ל, אבל גם היו שם הרבה בחורים חסידיים - והיתה שם חיות גדולה עם כל הבחורים הצדיקים שהסתובבו שם.

ב"ה, תקופה קצרה לאחר מכן זכיתי למצוא את זיווגי ולהקים את ביתי הנאמן, על יסודותיו של הרבי הקדוש, וכך ראיתי במוחש את דיבורו של רבינו: עבורי עוד אף אחד לא הפסיד!

לסיום, זכינו כל אחד מאתנו בנתיב המיוחד לו מששת ימי בראשית להתקרב לאורו של רבינו הקדוש, שבדעתו ודרכו הקדושה מעניק לנו חיות אמיתית בעבודת ה' ותקווה עצומה לחיות חיים של קדושה תורה ועבודה וגמילות חסדים מתוך שמחה ואמונה פנימית לעשות את תכליתנו בעולם הזה, ולגלות כבודו יתברך בעולם כולו.

ה' יעזרנו שלא יפסוק המעיין, ושנזכה כולנו להמשיך ולהתקרב יותר ויותר עד כי יבא שילה במהרה בימינו אמן.

שלחתי לבחור אחר
מכתב שימשיך להחזיק
חזק בברסלב. והמכתב
הגיע לא' המגידי
שיעורים, במכתב היה
כתוב הרבה דיבורים
מגדולת רבינו, והוא טען
- כדרכם של אלו שלא
טעמו מעניינו של רבינו
- שזהו 'כפירה' חלילה,
והוא אמר לי 'בוא ניפרד
כידידים...'

אתה

שיחת חג מיוחדת עם 'שלושה
אבות' - אברכים יקרים מאנ"ש
שציפו במשך שנים ארוכות לזרע
של קיימא, לילד שיפנה אליהם
בליל הסדר ויאמר: 'טאטע, אבא
יקר, אני רוצה לשאול אותך את
ארבעת הקושיות'... /// **כיצד
מתחזקים בשנות ההמתנה
הארוכות, ומהן המתנות שנרכשות
בשנים היקרות כל כך** /// יריעה
גדושה בעוצמות שרלוונטית לכל
קושי והתמודדות /// **אמונה
איתנה בחג האמונה!**
כתיבה ועריכה: נחמן גלינסקי

מפני שהקב"ה אוהב אותם

בה גמורה!

ושמחה!

(תנא דבי אליהו, מתוך הכתבה)

התחלתי להתעסק בהפצת האור לבחורים בני חוץ לארץ. שבת התאחדות של בחורי כרסלב מאמריקה

ביב השולחן ישובים כמה מאנ"ש, שרבים מהקוראים וודאי יהו את פניהם.

הלא הם הר"ר אליעזר זוסיא גודלבסקי, מי שקולו מוכר לרבים מאנ"ש מהקו הנפלא 'מוקד ברסלב', הר"ר משה ישראל לוי שגליוננו זוכה פעמים רבות לארח את פרי קולמוסו, וגם בעירו עמנואל הוא מוכר היטב כפעיל חשוב בבית הכנסת, והר"ר מאיר רוזנבוים שמנהל ביד רמה חבורות בדרך רבינו לבחורים חסידיים.

התכנסנו יחד כדי לשמוע על ההתמודדות שלהם בהמתנה לפרי בטן במשך שנים ארוכות ומייסרות, וחשפנו 'מכנה משותף' ייחודי לכולם, כל אחד בדרכו הוא זכה וזוכה לפעול ולהפעיל בעניינו של רבינו הקדוש במהלך אותן שנים ארוכות. הקשר הזה אינו מקרי, וכפי שנשמע במהלך השיחה, ייתכן כי קיים קשר הדוק דווקא בין ההמתנה הארוכה לבין העסקנות לה זכו...

ביום, ולפעמים אפילו כמה דקות בשבוע.

"עשיתי את זה ממש 'בשיטה', כמו שרבינו אומר לעניין לב נשבר' שצריך שזה יהיה שעה אחת ביום וישראל כל היום יהיה בשמחה, כדי שהאדם לא יפול לעצבות, כך גם ידעתי שאם אתעסק בנושא יותר מדי, אפילו רק מהזווית של תפילה, זה לא ישפיע עליי לטובה.

"ולכן הקדשתי לזה כמה דקות בכל פעם, זמן מוגבל בו הכאב פרץ ממני במלוא העוז, אבל בשאר השעות התעלמתי מהכאב החודר והתחזקתי בשמחה".

ר' לייזר זוסיא מתאר גם הוא גישה דומה: "בתקופה הראשונה הייתי עסוק סביב זה כל הזמן, תפילות ובכיות ונסיעות לקברי צדיקים. כל התבודדות הייתה סוערת. אבל הגיע שלב שבו הבנתי שהגזמתי, וזה משפיע לי על כל סדר היום, ואז עברתי למהלך של להתפלל על זה כמה פעמים ביום, אבל לא להיות עסוק עם זה כל היום. וכך יכולתי להמשיך כרגיל, בלי שהקושי הזה יעיב על החיים.

"כמוכן שהשקעתי בתפילת שחרית (ובא לציון) במלים 'למען לא ניגע לריק' אשר פירושה הוא להסתלק חלילה מהעולם הזה ללא זרע של קיימא ח"ו, וכמו כן הקדשתי לזה זמן מסוים בהתבודדות ובתחנונים שלאחר תפילות העמידה, אבל כל זה מתוך הבנה שאסור לי להתמקד יותר מדי בכאב הצורב, ושאסור לדחוק את השעה".

ר' משה מצטרף גם הוא: "זה מצחיק, אבל גם אני מזדהה עם אותן תחושות. אני חושב שכל הממתנים מגיעים לאותה הבנה... בהתחלה משקיעים הרבה בתפילה, בכל הכוח, וכמו ה'תנא דבי אליהו הידוע (יצוטט בהמשך), אבל מצד שני מבינים שצריך להמשיך בחיים ואסור לטפס על 'עץ גבוה'.

"עד שהגיע שלב שיכולתי למצוא את עצמי בזמנים ועתות רצון אם זה בציון רבינו באומן או בל'ג בעומר במירון, ופתאום תופס את עצמי שבכלל לא התפללתי לזכות לילדים. גערתי בעצמי, 'אתה נורמלי? כולם סביבך לחוצים ומתפללים עליך כל היום, ואתה בעצמך, ג'בור הסיפור', שוכח להתפלל?"

"זה גם היה יכול לקרות בהתבודדות. אני יושב עם הקב"ה ומספר לו תוך כדי ההתבודדות

לאחר הקדמה זו אנו מבקשים לברר כמה זמן הם המתינו לילדים:

ר' משה ישראל לוי מספר בחיך: "אני חושב שחיכיתי

הכי פחות מבין שאר המשתתפים, כמעט שבע שנים, ליתר דיוק שש שנים ושלושת רבעי שנה. ר' מאיר רוזנבוים: "אני זכיתי להמתין שמונה שנים". ור' אליעזר זוסיא גודלבסקי

ר' מאיר רוזנבוים: אמרתי לעצמי, נכון, אין לי ילדים, אז אני מתפלל על זה כמה דקות ביום כמה שאני מסוגל, אבל שאר כל היום יש לי הרבה דברים אחרים לעשות. אני יכול ללמוד, אני יכול ללמד, אני יכול להפיץ את האור של הרבי, אני יכול לעשות עוד הרבה דברים טובים ונפלאים. יש חיים, יש עולם שלם שממשיך להתנהל

שזכה להמתנה הארוכה ביותר משתף: "שתים עשרה שנים של המתנה".

איך נראתה ההתבודדות?

אנו מנסים לחזור לעומק הצרה. לשנים בהם מידוענו הילכו בתוך מנהרה חשוכה, מיחלים לקרן אור שתעיד על הקצה המתקרב. איך מסוגלים להמשיך ולצעוד בתוך החושך, איך ממשיכים את החיים למרות הכאב הנוקב המלווה אותך במשך כל היום. או במילים ברסלבויות יותר:

איך היתה נראית ההתבודדות שלכם במהלך שנות ההמתנה הכואבות?

ר' מאיר: "למען האמת, לא הקדשתי לנושא הזה יותר מדי זמן בהתבודדות. רק כמה דקות

בעיה גדולה בראיון...

אך תחילה, עוד לפני שאנו צוללים אל הראיון עצמו, מפתיע אותנו אחד המרואיינים באומרו, "ש כאן בעיה גדולה בראיון הזה".

אנו מופתעים לשמע האבחנה, וכשאנו מנסים להבין למה, מסביר ר' לייזר זוסיא:

"יש צרות מצויות, שלא יקרו לאף אחד חס ושלום, אבל אלו דברים שמצויים, באים והולכים. בעיות רפואיות, וכדומה, שמטבע הדברים אפשר להתמודד איתם שוב ושוב, ה' ירחם. ולכן קל יותר לחזק ולשתף מניסיון של מי שהתמודד בזה.

"אך כאשר מדובר בציפייה לילדים, זה שונה. כאן לא מדובר בבעיה שאפשר להיפגש איתה כמה פעמים במהלך החיים. זה או שאתה עדיין בעמדת המתנה, או שכבר נושעת. אין מציאות של 'בין לבין'. ולכן, קשה מאוד לשבת במקום של מי שכבר נושע, ולדבר על הכאב וההתחזקות שהיו בשעת הציפייה, ועל אחת כמה וכמה לחזק את מי שעדיין מצפה וממתין לישועת ה'.

"ולכן, כל הדיבורים כאן, הם בעיקר דיבורים כלליים בהם ננסה לשתף מנקודת מבטינו כיצד הצלחנו להתמודד עם הקושי, כדי לנסות לתת כלים לעוד כל מיני קשיים שאנשים מתמודדים איתם".

ר' משה ישראל לוי מצטרף לדברים, מהזווית שלו:

"אכן. במהלך ההמתנה הארוכה היו פעמים רבות בהם הרגשתי את הפסוק בתהלים 'צרות לבבי הרחיבו', אבל כמוכן הפשוט. שהצרות כל כך מתרחבות שאין מקום לדיבורים וחיזוקים. אנשים לפעמים מנסים לחזק בכך שיש הרבה שמתמודדים עם קשיים, או לחילופין שיש כאלו שמתמודדים עם קושי גדול יותר ל"ע

ר' מאיר: "הנקודה שליוותה אותי הכי חזק בכל התקופה הזו, היא ההבנה מה היצר הרע מנסה לעשות לי. הכלל הוא שכשיש לאדם צרה, היצר הרע מנסה להפיל אותו דווקא על ידי הצרה. הוא בא ואומר לו לדוגמא: אין לך ילדים, אין לך פרנסה, אין לך נחת, וגורם לו להתמקד בצרה עצמה ועל ידי זה הוא מפיל אותו לגמרי מכל העבודת ה' וכל מהלך החיים התקין. הוא גורם לו להיות עסוק רק בקושי ולהעצים אותו עד בלי נשוא, וכך הוא מנצח חלילה.

"ולכן, העצה היעוצה היא להתנהג בדיוק להיפך. אמרתי לעצמי, נכון, אין לי ילדים, אז אני מתפלל על זה כמה דקות ביום כמה שאני מסוגל, אבל שאר כל היום יש לי הרבה דברים אחרים לעשות. אני יכול ללמוד, אני יכול ללמד, אני יכול להפיץ את האור של הרבי, אני יכול לעשות עוד הרבה דברים טובים ונפלאים. יש חיים, יש עולם שלם שממשיך להתנהל ואני רוצה להיות חלק ממנו.

"לאחר שנושעתי, ביקשו ממני לדבר בקו פופולארי מאד בארה"ב, והרחבתי על הנקודה הזו בס"ד, ואלפים העידו שזה חיזק אותם. קל מאד להתמקד בקושי ובכאב ולהתחבא מתחתיו, אבל אם רוצים להמשיך לחיות חיים טובים, צריך להיות עסוק בדברים טובים וחיוביים.

"כששמנו לב שכשאנו מגיע להורים לשבת זה מקשה עליהם ועלינו, כי הם מרגישים צער ואי נעימות מזה שאין לנו עדיין ילדים, ולנו קשה לראות את עצמנו מגיעים בגפנינו כשהאחים מגיעים עם שיירה בלי עין הרע, הגענו להחלטה שעדיף לנו לאכול לבד בבית. אבל זה גם לא עצה טובה, כי אז אתה חושב על כך ששני אנשים יושבים ליד שולחן שבת, וזה יכול להיות הרגשה של 'תשעה באב' חלילה. אז מה עשיתי? התחלתי להביא אורחים, שיהיה לי עם מי לדבר, שיהיה עם מי לשיר זמירות שבת, וכך שררה שמחה בבית. בני ביתי היו עסוקים גם הם בבישולים עוד מאמצע השבוע, וכך היינו עסוקים בטוב וחיובי ולא מרוכזים כל הזמן רק בכאב.

לפחות כמה דק' ביום להתפלל על כך, אבל לא מתוך 'התרסקות' נפשית חלילה.

אהבה גמורה

ר' משה ישראל, הזכרת את ה'תנא דבי אליהו' הידוע, משמע שהוא ידוע בין המצפים לישועה. נשמח שתשתף אותנו בכתוב במדרש...

ר' משה ישראל: "אכן, מדובר במדרש מחזק מאוד. אליהו הנביא מספר כך: 'פעם אחת הייתי עובר ממקום למקום, ומצאני אדם אחד ואמר לי: 'רבי מפני מה בעלי בתים של ישראל נעצרים על בנים מהיות להם בנים?'. אמרתי לו: 'בני, מפני שהקב"ה אוהב אותם אהבה גמורה ושמה בהן, לפיכך מצרפם כדי שירבו רחמים על בנים'.

"זה חיזוק עצום שמצד אחד מחזק מאד מאד על גודל כח התפילה של המצפים לבנים, ומצד שני מראה כמה אהבה מיוחדת יש לקב"ה דווקא לאלו שמתמודדים עם הקושי ומחכים להיפקד".

ר' לייזר זוסיא: "ההמשך זה העיקר! בהמשך אותו מדרש מבואר שאותו אדם ניסה לומר לאליהו הנביא 'רבי לא כן הוא, אלא מפני שיש להם טינא בלבבם' וכו', כלומר, שהסיבה שיש כאלה שממתנים היא לא מאהבת ה' אלא מחמת עונש, אך אליהו הנביא מתעקש עמו ועונה לו 'בני, הרבה בעלי בתים יש לנו וחמודים וכו' ואף על פי כן הם נעצרים על בנים מהיות להם בנים'. ואז הוא מביא דוגמאות מהאבות הקדושים שהיו צדיקים ולא זכו תיכף לבנים, ומסיים: אלא על כרחך צריך אתה לתפוס בידך מדה הראשונה שאמרתי לך מתחילה: מפני שהקב"ה אוהב אותם אהבה גמורה ושמה בהן, לפיכך מצרפם כדי שירבו ברחמים לפניו".

איך מתחזקים?

מי שלא עבר את מה שעברתם לא באמת יהיה מסוגל להבין את התשובות לשאלה הזו עד הסוף, אבל בכל זאת נבקש לשאול: איך אכן התחזקתם בכל שנות ההמתנה הארוכות?

שאני רעב כרגע, או מודה לו על הנוף היפה שנשקף זה עתה ממקום התבודדותי, ופתאום צועק על עצמי, 'איך אתה יכול להיות עסוק בדברים שוליים כל כך, כשאתה מצפה לדבר כה מהותי?'

"פעם אחת דיברתי על זה עם אחד מאנ"ש, והוא אמר לי חיזוק נפלא שליווה אותי מאז. הוא הביא משל מחייל היוצא להילחם בשדה הקרב. אז כמונן שלפני הלחימה הוא מתפלל כמה שהוא רק יכול, אבל לאחר מכן כשהוא במלחמה עצמה הוא עסוק בהישרדות ובהשתדלות המעשית לעשות מה שהוא יכול, כשכמונן מאחור מלווים אותו התפילות של אביו ואמו וכל משפחתו.

"כך גם לענייננו, כשמדובר בציפייה לילדים או כל צרה האופפת את כל ישותו של האדם. בתחילת ה'מאבק' משקיעים המון תפילות וזעקות, אבל בהמשך, כשעסוקים במלחמה עצמה צריך פשוט להילחם. כשהמלחמה במקרה שלנו היא להמשיך בחיים כתקנם, לקום בבוקר, לחייך כמה שאפשר, ללכת למקווה, להתפלל, לעסוק בתורה, לעשות קניות, וכן הלאה".

ר' לייזר: "שמעתי את אותה נקודה בדיוק, על אלה שמתמודדים חלילה עם קרוב משפחה חולה ל"ע. תפקידה של המשפחה הוא להיות עסוק עם החולה ולדאוג לו, וכמונן גם להתפלל, אבל הסביבה היא זו שתפקידה להעתיך ולהרבות בתפילות ותחנונים".

דומה שהנקודה המשותפת לשלושת התשובות היא כי לפעמים בעומק הצרה, העצה היעוצה היא דווקא להמשיך בחיים כרגיל ולא לבוסס בצרה עצמה. אם כי להשתדל בכל זאת לקבוע

לא היה לי שום לב להתפלל. הר מירון למחרת האסון הכבד בל"ג בעומר

ר' משה ישראל לוי:

בתקופה ההיא, בכל תיקון חצות או מגילת איכה כך גם בקינות של תשעה באב, הייתי יכול להתרגש בקלות כל כך, ובשנייה היה נחלים מעיניי נחלי דמעות. כל כך אהבתי את זה והייתי ממש שמח בבין המצרים, שהנה, אומרים תיקון חצות גם ביום, ולא צריך לחכות להיות ער בחצות

ואמרתי, ללא דמעה אחת, 'רבי שמעון! הגעתי לשמוח איתך בשמחת תורה, תעתיר בעדי, ותשמח אותי עם ילד'.

"כמו כן, כשבוע לאחר שמחת תורה הודו בני ביתי ביתר שאת לקב"ה על כך שברחמי המרובים הוליך אותנו בדרך ההמתנה והציפייה שהיא בוודאי לטובתנו, ותשעה חודשים אחרי אותה הודאה ושמחת תורה אצל רשב"י זכינו להיפקד.

"ואגב, זה קרה בליל שבת, בדיוק בזמן בו התאמצתי במשך תקופה ארוכה לארח אורחים ולתת להם מקום נעים לשהות בו בסעודות השבת."

יצאנו את החדר ברגשות מעורבים. התרגשות עצומה מהולה בהתפעלות מתעצמות הנפש הנדירות להם יכולים לזכות כאלה המתמודדים עם גזירת שמים. ועם שלל עצות ודיבורים היכולים להעניק כוח לכל מי שמתמודד עם קשיים ל"ע למען יוכל להישאר על עמדו ולהמשיך לחיות את חייו בצורה הנכונה והמאירה ביותר. אחזתי ולא ארפנו!

וכמוכן שהקראתי את המכתב בשמחה...

"ב', בל"ג בעומר בו ארע האסון הנורא, הגעתי למירון בערך שעה לפני האסון, והתעכבתי מעט עם חבר ואז התחילו להריץ לפני עיניי אלונקות ונמלאתי פחד. הייתי מבולבל לגמרי, ואמרתי רק 'יבוננו של עולם, אני לא יודע, אין לי מוח אין לי כלום, אני לא יודע כלום, אני מבוהל פה, אבל אני צריך ישועה, אני רוצה שיהיו לי ילדים בזכות רבי שמעון בר יוחאי'. וזה היה ה"ל"ג בעומר הכי יבש שהיה לי. בשנים שקדמו לכך, מול המראה של ילדי החלאק'ה התפרצתי בבכי, בדמעות שליש ולפעמים הרגשתי שפעלתי. אבל בשנה ההיא התפילה הייתה כל כך יבשה ומבולבלת שהרגשתי שלא פעלתי כלום.

"ודווקא בשנה הזו, תשע חודשים אחר כך מיום אל יום, בח"י שבט שאחרי ל"ג בעומר זכינו להולדת הבת ב"ה!"

ר' מאיר: "באחת השנים השקעת' המון כסף בהעמדת מקום אירוח לבחורים ואברכים חסידיים המגיעים לאומן, וגם לאחר גיוס הכספים מצאתי את עצמי אחרי ראש השנה עם חור של 25,000 דולר שהייתי צריך לשלם מהכיס שלי, והרגשתי ששילמתי בזה פדיון הגון לרבינו הקדוש, ואני מרגיש שבזכות זה נושעתי לבסוף.

"כמו כן, בשמחת תורה, שהינו אחד מהחגים בהם קשה מאד למצפים לישועה להשתתף בתפילות בבית הכנסת כי כל הילדים בליעה"ר מגיעים לכל הנערים' ובכלליות הרי ש'שמחת תורה' זה חג של הילדים, נסעתי למירון. שמחת תורה וליל הסדר הם הזמנים הכי ריקים במירון, ושם שמחתי ורקדתי. היו שם בערך שלושים איש, מניין אשכנזי אחד ומניין ספרדי אחד וזהו.

"במוצאי שמחת תורה ניגשתי לציון הק'

בריאה, הרבה יותר של עין טובה. אתה הרבה יותר יכול לעורר ריח טוב באנשים אחרים, כי אתה כבר מבין שאתה לא מבין.

כל כך הרבה שנים נפגשת עם אנשים שחושבים שהם מבינים, ואתה יודע איזה צער זה היה לך שאתה יודע שהם לא מבינים והם רק חושבים שהם מבינים. ואז אתה מקבל כזה רפיון ידיים ואתה אומר: הבנתי, נכון. אני בכלל לא יודע מה עובר על בן אדם אחר, אני לא יודע מהן ההקדמות שלו. צהלתו על פניו, אני לא יודע מה באמת עובר עליו בלב, איזה הרפתקאות עובר עליו. זו היתה מתנה גדולה אליה זכיתי.

הישועה

זכתם, ולאחר שנים ארוכות ההמתנה הסתיימה וכיום הינכם הורים לילדים מאירים. נשמח אם תסכימו לשתף במה אתם תולים את הישועה...

ר' לייזר זוסיא: "התחלתי לעסוק בראש חודש אב בהפעלת הקו הטלפוני 'מוקד ברסלב' שמשמיע את דבר ה' ברמה ומפיץ את תורת רבינו הקדוש בצורה נרחבת. החורף שאחר כך היה שנה מעוברת עם שני חודשי אדר, ותשע וחצי חודשים אחר כך, ב"ז ניסן נולדה לי בת כס"ד!"

ר' משה ישראל: "לא היה שלב שבו הרגשתי 'הנה, זה מה שפתח את שערי שמיים'. אבל יש שני דברים שאני יכול לומר:

"א', בערך שנתיים לפני הישועה, התחלתי יחד עם כמה חברים לעסוק בבנייה של בית מדרש על שם רבינו בעמנואל, בית כנסת שכיום עוברים בו עשרות אברכים בכל יום מכלל הקהילות בעיר, נכנסים, טועמים טעם של אמת, ומקבלים כח להמשיך הלאה מול משברי החיים. הבנייה עצמה ארכה כשנה, והעיסוק בעניין לקח לי במצטבר - מאות שעות מהחיים. בתקופה הזו חיזקתי את עצמי ואת בני ביתי בלשונו של רבי נתן בעלים לתרופה (נו) הכותב: 'הַיְהִי עִתָּהּ מְאֻלָּה תְּבִין כְּפֹה וְכַמָּה אֶתָּה צְרִיךְ לְבַקֵּשׁ וּלְרַז אֶת יְדֵי רַבִּי שֶׁמִּשׁוֹן שֶׁיִּשְׁלַח לִי הַסֵּף שֶׁהַבְּטִיחַ מִדְּ בְּלִי שׁוּם עֲפֹב קָלָל, וּמְאֻלָּוִי בִּין גְּדֵל זְכוּת שְׂיִהְיֶה לוֹ כְּשִׂיחָה לֹחַ חֶלֶק בְּיִסוּד שֶׁל בְּגִין קְדוּשׁ וְנוֹרָא כְּזֶה. וְכָל מֵה שֶׁיִּגְדֵל חֶלְקוֹ - יִגְדֵל שְׂכָרוֹ לְנֶצַח, גַּם יוּכַל לְזַכּוֹת עַל יְדֵי זֶה לְבַנְּנָן עוֹלָם עַדִּי עַד, שֶׁהוּא זְרַע שֶׁל קַמָּא, הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְיִפְקְדֵהוּ בְּרַחֲמָיו מְהֵרָה'.

"ואז אמרתי בבית, שאם רוצים לנסות כל מיני סגולות, אז יש לי סגולה בדוקה מרבי נתן בעצמו שמעיד שהעיסוק בבניין בית מדרשו של הצדיק מוכה את האדם לזרע של קיימא.

"ואכן, ה'קידוש' הראשון שנערך בבית הכנסת, הוא הקידוש שאני ערכתי ברוב חסדו ית',

לכל אחד מגיע 'חבלים בנעימים'!

הספר החדש 'חבלים בנעימים' הופיע לאור עולם ואנחנו מבקשים לדעת למה כל אחד יכול למצוא בספר הזה תשובות לשאלות שאין בשום מקום אחר // שיחה מיוחדת עם מחבר הספר ר' יחיאל מיכל ליכטנשטיין שליט"א מלייקווד שבארה"ב

פירושה - להתפלל רק על רוחניות בלי להתכוון לתועלת עצמו כלל. מאידך ידועה השיחה שרבינו אמר לרבי נתן: וכי לא נאה לך להתפלל על כפתור?! האם יש סתירה בין תורה ט"ו לשיחה זו? על עוד דיוקים רבים מתוך התורה בעצמה, וכן מקומות בהן מובאים שני מקורות ועוד על כל אלו סובב והולך הספר.

למי מיועד הספר?

מי שמונח בתורה ודאי יפיק מכך תועלת עצומה. אך הספר נכתב בצורה המחולקת לפיסקאות ועניינים רבים. כך שכל מי שפותח את הספר בכל מקום, יכול להוציא ממנו עצות וביאורים שווים לכל נפש.

בפרט בנושאים הכלליים יותר המוזכרים בתורה כמו: 'יראת שמים' השגת התורה 'תפילה במסירות נפש' משפט' ועוד. הספר לא כתוב ב'קודים' - הוא מיועד לכל חסיד ברסלב באשר הוא, גם מי שאינו יודע בעל פה את כל הבניין של התורה.

אפשר על ידי הספר להתחבר ללימוד העיון, וכיצד ניתן להוריד את הכל לעובדא ולמעשה. והכל דרך החיפוש אחר רוח הצדיק.

מיד בתחילת התורה ישנה הרחבה גדולה על המושג 'אור הגנוז'. לעומד מן הצד זה נשמע דבר רחוק מאיתנו. בספר ליקטתי מכל המקומות בש"ס בהן נזכר מושג זה, וכיצד מתבארים הם בצורה נפלאה על פי תורה זו. כן מופיעים בהרחבה מקומות רבים מליקוטי הלכות, בהן פותח לנו רבי נתן פתח להבין מהו 'אור הגנוז', וכיצד יכול להיות לנו שייכות עם האור הזה שיתגלה לעתיד לבוא.

בסוף הספר חיברתי פירוש על 'תיקון הכללי' על פי תורה ט"ו. כך ניתן גם לעשות מהתורות תפילות על ידי מזמורי תהלים.

אפשר למצוא בפרקים אלו כיצד כל תחינותיו של דוד המלך היו לזכות לבחינות הנאמרים בתורה זו, עד להשגת טעם אור הגנוז בעצמו. הפירוש הוא על כמה מהפרקים, בבחינת 'תן לחכם ויחכם עוד'.

בנוסף ליקטתי הקדמה מיוחדת עם הדרכה והתעוררות לתורות של הרבי. על מעלתם ועומקם ותיקון העולם שיהיה על ידם.

יהי רצון שנוזח לחפש ולבקש בתורתו הקדושה, עד שנוזח למצוא פניו שכלו ונשמתו הגנוזים בתורתו הנוראות.

האמונה והבקשה והחיפוש למצוא את רוח קדשו של הצדיק.

כשמדייקים ומעיינים, מקשים ומתמצים ומשתדלים למצוא את הרוח הקודש - בדרך זו אפשר לראות במוחש את מה שכותב מוהרנ"ת (בשיחות הר"ן) שגם במקומות שבהשקפה ראשונה נראה שאין הם נוגעים לעובדא, אולם מתוך החיפוש והעיון אפשר למצוא גם בהם עצה פרטית לעובדא ולמעשה.

יש בספר שילוב מיוחד של 'עיון' עד 'לעובדא ולמעשה'.

כמה זמן ארך כתיבת הספר?

לאמיתו של דבר התחלתי להגות בתורה ט"ו לפני זמן רב. היה זה כשלמדתי בירושלים והשתתפתי בלימוד של 'עיון הנחל' של הרה"ח

ר' שמואל אנגל שליט"א.

הוא זה שעודד אותי לכתוב חידושים על התורה, וכך התחלתי. כתבתי מעט, ואחרי שהדברים היו כתובים וברורים על גבי הכתב, יכולתי להוסיף עליהם עוד נדבך ועוד נדבך.

הספר נכתב על פני שנים אך לא באופן רציף. מידי תקופה חזרתי לתורה והוספתי עוד שלבים בבנין.

אפשר קצת טעימות מהספר?

אתן דוגמא גם למי שאינו מונח בתורה. בתורה ט"ו מובא שתפילה בשפלות וענווה

מה יש בו בספר החדש?

הספר 'חבלים בנעימים' הוא בעצם חידושים וביאורים בתורה ט"ו - אור הגנוז.

לכתיבת הספר קדם לימוד ועיון בכל מילה ותיבה בתורה. בין דפי הספר ישנם קושיות ותירוצים רבים, והכל באופן של 'לעובדא ולמעשה'.

ניתן לומר כי כמעט על כל תיבה בתורה אפשר למצוא ביאור בחיבור המיוחד. לא כל התיבות מבוארים במקומם. חלקם מתבארים מתוך המשך התורה, כשבסופו של דבר, מתוך השאלות והדיוק בתורה מתבארת כל מילה בדיוק נפלא.

מעל הכל, החידוש בספר זה הוא, שהכל סובב והולך סביב העצה היוצאת למעשה מהתורה. כל הדיוקים, כל החכמה הנפלאה שיש בתורות של הרבי, הכל נשלם ומתבאר לעובדא ולמעשה.

מה הרקע לכתיבת 'חבלים בנעימים'?

אקדים ואומר שנולדתי וחונכתי בבית מובהק של חסידי ברסלב. מצד אבי מורי, אנו כבר כמה דורות חסידי ברסלב, כשזקני היה מתלמידי רבי אברהם שטרנהארץ. ומצד אמי אני נכד של רבי צבי יוסף וואסילסקי.

גדלתי על ספרי רבינו, חונכתי שרבינו הקדוש הוא הוא הצדיק האמת' בלי שום ספיקות.

אך יש הבדל גדול ועצום בין מי שרק אמרו לו שהרבי הוא ה'ראש בית', לבין מי שמצא את הרבי בעצמו.

על פי דברי מוהרנ"ת בהלכות שלוחין הלכה ה' מבואר, כי לא שייך להתקרב באמת לרבינו הקדוש על ידי שכנוע, או חינוך. עיקר ההתקשרות היא האהבה, והיינו התקשרות לנפש של הצדיק, בבחינת 'ונפשו קשורה בנפשו'.

אפילו אחד שרוצה ללכת לאורו של רבינו הקדוש על סמך מה שהאיר והזריח לו בעבר מבלי להתחדש, גם זה לא שייך. גם מי שכבר נמצא אצל הצדיק, אור הצדיק עלול להחשך אצלו.

הדרך היחידה להתקשר לצדיק, היא אך ורק על ידי בקשה וחיפוש אחר רוח קדשו של הצדיק. בתורותיו של הצדיק שורה הרוח הקדוש שלו.

זהו הבריח התיכון העובר בין דפי הספר. כל העיון והגישה לספר הקדוש, היא מתוך

האם חשבת פעם על השאלות הבאות:

- האם להתפלל על צרכים גשמיים הוא חסרון או דווקא מעלה?
- מה מונע מאיתנו להתפלל על דבר פחות וקטן האם הגאווה או הענוה?
- איך תזכה גם אתה ל'השגת' התורה שבנגלה?
- מה ההבדל בין תורת הגולה לתורת הנסתר?
- האם כל אחד מישראל יכול לטעום טעם אור הגנוז, גם מי שאיננו מקודש בתכלית?
- אתה יכול להסביר מהו 'משפט', מהו 'דין', ומה ההבדל ביניהם?
- מה ביאור השיחה של רבי נתן זיע"א שאמר 'מי שרוצה לטעום טעם רבינו הקדוש ירבה בהתבודדות'?

תשובות לשאלות אלו, ועוד הרבה ביאורים והארות בטעימת אור הגנוז המקודש, תמצא בספר החדש

החבלים בנעימים

על תורה ט"ו-מאמר אור הגנוז.

המבאר ביסודיות ובבהירות שלל מושגים עמוקים ומופשטים דרכים עצות ומסילות בתורותיו ועצתיו של רבינו הקדוש זיע"א שילוב ייחודי של עיון דק ועמוק עד להבהרת הדברים לעובדא ולמעשה, לטעום טעם הצדיק וגנזי דרכיו, להתבשם ממרקחת בושם מאמרו ולקיים אזהרותיו בפשיטת

מתוך ההסכמות הנלהבות של זקני וחשובי אנשי שלומנו שליט"א:

מצאתי בהם דברים של טעם והגיון הלב, וכוודאי יגילו בו, וישמחו הלומדים והמעיינים. יפיץ מעיינותיו, ויתבדרון שמועותיו בני מדרשו. מתוך הסכמת העולה רבי משה קרטר שליט"א העולה רבי יעקב מאיר שכטער שליט"א

דברים נפלאים מאוד, מיוסדים על אדני פה, מתקבלים על הלב, ומשמחים את הנפש. להבין ולהשכיל, ולהוסיף לקח ופלאיל, והכל באופן שטביא לירי מעשה ועבודת ה' תמימה. מתוך הסכמת הרה"ח רבי שלום מייקף שליט"א

ניתן להשיג בכל חנויות ספרי ברסלב

או בטלפון: ארץ ישראל - 058.3204637 // ארה"ב - 1.848.299.1860 | ניסן תשפ"ו | אבקשה 43

שמי בדרך רובינזון, איבדתי בשואה את אשתי, ארבעת ילדיי,
 אחי ואחיותיי, ה' יקום דנים. העמלקים רצו להשמיד גם
 אותי, אבל ה' רצה שאשאר בחיים! עוד המילים בפיו ולמזל
 עינינו פתח הניצול בריקוד כשהוא שר את המילים 'זכור דבר
 לעבודך... זדים הליצוני עד מאד - מתוודתך לא נטיתני...'

"כי בטוח אני שרק בשבילי זה אני נשארת בחיים, וגם הם רומעט דמעט שהן נשארו גם בהיותם שניצלו מהחרב הזה - רק להאיר והזריח ורתעוד מחדש את דבר רבינו ז"ל"

מכתב מרטיט עד עמקי הלב שכתב החסיד היקר אוד מוצל מאש ר' חיים ברך
 רובינזון זצ"ל מיד לאחר השואה הנוראה

מכון 'אש תמיד תוקד'

ר' ברך רובינזון שהוגלה לשם, לאחר שמשפחתו
 נשלחה לטרבלינקה.
 סובבה יד ההשגחה ור' ברך מונה למפקד צריף'
 ('קאמאנדאנט'). באותה תקופת הסתר-פנים הוא
 לא איבד כהוא-זה מזוך לבו ואצילות נפשו הקרינה
 על כל סביבותיו. הוא פעל גדולות ונצורות בקרב
 אחיו המעונים.

התבודדות בניא צלמוות

בתשעה באב תש"ד גורשו האסירים היהודים
 מסטרכוביץ, למחנה ההשמדה אושוויץ. ר' ברך
 מיעט לספר על מוראות המלחמה, בפרט על
 התקופה בה שהה בניא צלמוות זה. פעם העיד,
 כי מה שהחזיק אותו בכל אותם ימים קשים, היתה
 עצת ההתבודדות והשיחה בינו לבין קונו. בהוסיפו,
 שגם במקום הנורא ביותר כתבל, לא עבר עליו יום
 ללא התבודדות!

באחד הימים, הרגיש כי מרוב רעב ממושך כוחותיו
 עוזבים אותו, באותם רגעים נדר שאם ייצא חי
 מהגיהנום, יעשה הכל כדי לקום את ענין רבינו
 הקדוש.

תפילה נוראה כתב ר' ברך במחנה אושוויץ, עם
 עיפרון וחתיכת נייר שהצליח להשיג, והתפילה
 שנשמרה, ממיסת לב ופולחת כליות:

"באוסטרובצה היה קיבוץ נאה" - היו שחיס בגעגוע
 אנ"ש מפולין - "היו ביניהם הרבה לומדים מופלגים
 שהצניעו לכת עם בוראם, וגם הפשוטים שבהם
 מופלאים היו בחסידותם ועבודתם את ה'".

בשבילי העיירה שלגדות נהר הקמיינה, התהלכו
 בעלי מוח ולב שמקושרים היו בכל נימי נפשם
 ברבינו הקדוש ובקיום עצותיו, ובשנות ה'הסתר
 אסתיר' עלו בסערה השמימה על קידוש ה'.

השריד היחיד מ'קיבוץ' נפלא זה, היה החסיד
 המובהק ר' חיים פֶּרֶךְ רובינזון. בימי בחרותו התקרב
 לברסלב על ידי רבו הגאון החסיד רבי אברהם
 יצחק וייסזאנד הי"ד, ואותה שלהבת שניצתה בו
 יקדה בקרבו כל חייו. בשנת תרפ"ו הקים בית נאמן
 בישראל ועבר לגור בכפר הסמוך סלופיה-נובה,
 בו חיו שמונים משפחות יהודיות בלבד. שם נולדו
 ארבעת ילדיו.

באלול ת"ש, עם כיבוש אוסטרוברצה על ידי הגרמנים,
 החלו משלחים יהודים למחנות עבודה. באביב
 תש"א הוקם גטו בו רוכזו יהודי המקום ועוד אלפים
 מהסביבה, אם כי עדיין לא נסגרו שעריו. בשנת
 תש"ב נערכו מספר 'אקציות', ועד אביב תש"ג לא
 נותר באוסטרובצה אף לא יהודי אחד. חלק מיהודי
 העיירה כמו יתר העיירות שבמחוז קיילצה, גורשו
 למחנה שהוקם בעיירה סטרכוביץ, ביניהם היה גם

"ריבוננו של עולם, ריבוננו של עולם, חושה נא מהרה להוציאנו מיד המערדרעס (=המרצחים), כי עוד מעט אין מי שיזכור את שמך והיכן יקוים אל תעש עמנו כלה בגלותנו? ריבוננו של עולם, איני יודע להתפלל אליך עתה בעת הזה, אין עם מי לדבר כי בצרה גדולה אנחנו, כל הצדיקים ואנשים כשרים נסתלקים ממנו ונשרפים על קידוש השם, ואנו אנשים גרועים נשארם. ואין לי עצה איך לעבור בהלאגער (=מחנה) הזה, אשר אני מבלבל מאד מהשתי שנים ומחצה, שהייתי בין המערדרעס ונשכחו ממני כל היהדות.

"ואנא השם, אני רוצה להתחיל לעבוד אותך מחדש אבל איני יודע איך להתחיל, לכן אני מבקש ממך שתלמד אותי דרך איך לעבדך, קח היצה"ר ממני כי אין לי כוח לגבור כנגדו, כי הוא עוד רוצה להבליע אותי..."

"ועתה עוד אחר הניסים הגדולים שעשית לי, כי כל אחד אפילו סומא בשתי עיניים צריך לראות ויכול לראות בכל פסיעה ופסיעה, בכל רגע ורגע, את הניסים שאתה עשית לי ולנו, שאילולי עוד איזה ימים שהמתנת, לא נשארתי משונאי ישראל כלום. בוודאי צריכים היהדות לך ולקבל על עצמי שעוד השנים שאחיה לעסוק רק בתורה ועבודה. אבל בעצמי אין לי כוח, אין לי דרך איך להתנהג, רק כאשר שהוצאתני מהלחץ הזה כן תודיעני הדרך ותנהג אותי בדרך הישר, הגם שאני מאוד מאוד ליבי דווי על אשתי ובניי היקרים, שאיני יודע אם הם בחיים חיותם, אבל אני יודע ואני בטח שמשפטך צדק, וכאשר שהתנהגת עד הנה בדרך הטוב כן תתנהג אותי להבא.

"ומאוד ליבי דווי על כל אחב"י ועל הצדיקים החסידים הרבנים האנשים כשרים אשר נשרפים, ואין לי עתה עם מי לדבר ולבי מרגיש קצת מן דמקצת את הצער שלך, הגם שבטוח אני שכך צריך להיות, שכך ה' הגזירה, אבל מאוד ליבי משתוקק שתזכיר אותי את הדעת, שאדע קצת מפני מה ולמה ה' זאת, כי חלילה היהדות נשתכח מתה ח"ו. בוודאי לא לחנם ה' זאת, בוודאי יתקרב הגאולה בשביל זה ואם תרצה תוכל להתקרב ביותר, שמיד יה' הגאולה בלי שום שהיות, שהכל יראו שלא בחינם נשתפכו הדמים מן אחינו ובשרינו."

התנשי מעפר קומי

בשואה הנוראה איבד את אשתו וילדיו, קרובי משפחתו ומכריו. אך הוא לא נתן לעצמו ליפול לזרועות הייאוש. בכוחות לא לו התעורר מהאפר והקדיש את כל-כולו בעיקר לסייע לאחרים ולהפיח בהם רוח חיים. במחנות העקורים בגרמניה בהם שהה קרוב לשנה, אירגן את כל הצעירים והרעיף עליהם טללי

תחיה מהנחל הנובע, מקור הנחמה.

בהקדמת הספר 'פון אָש צו באנייאונג' - 'מאפר להתחדשות' שיצא לרגל יובל הצלת שארית הפליטה, מספר ר' משה שרר, נשיא אגודת ישראל בארה"ב, על המפגש עם ר' ברוך רובינזון, שהיה מראשוני הניצולים שהגיעו לאמריקה. עם סיום המלחמה, נחלצו עסקני היהדות החרדית בארה"ב כדי להביא את השרידים לאמריקה ולעזור להם לשקם את חייהם. לאחר השתדלות נמרצת, יצאה לחופי ארה"ב האוניה הראשונה ועליה מספר אודים

בשביילי העיירה
שלגדות נהר הקמינינה,
התהלכו בעלי מווח ולב
שמוקושרים היו בכל נימי
נפשם ברבינו הקדוש
ובקיום עצותיו, ובשנות
ה'הסתר אסתיר' עלו
בסערה השמימה על
קידוש ה'

מוצלים מאש. ר' משה שרר, שטיפל במסירות לקליטתם, ישב במשרדו יחד עם ידידו ר' אלימלך טרס וציפה בכיליון עיניים ובמתיחות גדולה לקראת המפגש הראשון פנים אל פנים עם הפליטים. הוא שיער שהמפגש לא יהיה קל. ואכן, בשעה היעודה נשמעו נקישות חלושות, הוא קם ממקומו, פתח את הדלת לרווחה והנה לפניו ניצב יהודי צנום, עור ועצמות. צל אדם.

למרות ההכנות הנפשיות שעשה, לשונו נאלמה והוא נשאר נטוע במקומו ללא יכולת לפצות את פיו. "זהו מעמד שלעולם לא אשכח" - כותב הרב שרר - "עמד לפניי יהודי צנום, פניו נפולות, אדם כמוהו לא ראיתי מעודי. והנה שריד השואה בכבודו ובעצמו פותח את פיו: 'שמי ברוך רובינזון, איבדתי בשואה את אשתי, ארבעת ילדי, אחיי ואחיותי, ה' יקום דמם. העמלקים רצו להשמיד גם אותי, אבל ה' רצה שאשאר בחיים!' עוד המילים בפיו ולמול עינינו פתח הניצול בריקוד כשהוא שר את המילים 'זכור דבר לעבדך... זדים הליצוני עד מאד - מתורתך לא נטיתי...'.

"דמעות זלגו מעינינו, עומד לפנינו אדם שאיבד את הכל - ובכל זאת הוא איתן עם כזו

אמונה... אני זוכר כיצד אמרתי אז לר' אלימלך טרס בבטחה, ללא ספק העצמות היבשות האלו יחזרו לחיים חדשים. וכך אכן היה, ר' ברוך הקים מחדש משפחה עם בניו ובני בניו ההולכים בדרך התורה והמצוות!"

כשהגיעה השבת הראשונה שלו באמריקה, הצטרף ר' ברוך לסעודות לקבוצת חסידים מבני המקום. הציבור חשש לומר זמירות-שבת בנוכחותו, שמא הדבר יתפרש כהתעלמות מהסבל הרב שעבר, וכך עברה סעודת ליל שבת מתוך דומיה כבדה. לפתע קם הניצול על רגליו וביקש לומר מילים ספורות. "ושבים פה יהודים חסידיים ושותקים?! אני זוכר שבפולין בסעודות השבת שרו הרבה זמירות וניגונים, מדוע לא שרים כאן? וכי תשעה באב היום?!" ולא נתקררה דעתו עד שהחל לשיר ולרקוד לכבוד שבת קודש כשהוא סוחף עמו את כל הקהל, שזכה לראות בעיניו מהו חסיד ברסלב ומהי 'שמחה מתוך מרה שחורה'.

הבשרת אשו של רבינו הק' באמריקה

ר' ברוך לא שכח את נדרו. לקראת ח"י תשרי יום הסתלקות רבינו הקדוש, פרסם הודעה בכתבי העת בארה"ב בה קרא לכל מי שקשור לרבי הקדוש ר' נחמן מברסלב, לבוא ולהשתתף בסעודת ההילולא. הוא שינס מתניו בכל כוחו לקומם את ענין רבינו בארץ החולין, יחד עם עוד שרידים מאנ"ש יסד את בית המדרש על שם רבינו, בו קיימו את הקיבוץ בראש השנה, כשר' ברוך עובר לפני התיבה.

כשנשאל מדוע התיישב באמריקה, כשרוב שרידי אנ"ש עלו ארצה, ענה: "בארץ ישראל יש ברוך ה' מי שיאיר את אורו של הרבי, אבל אמריקה, בה חיים כל כך הרבה יהודים, מה יהא עליה?"

ר' ברוך זכה להקים מחדש משפחה ולהעמיד דור ישרים מבורך. הוא פעל בעוז להדפסת ספרי רבינו והרמת קרנו בעולם.

מכתבו המרטיט עד עמקי הלב, הרואה כאן אור לראשונה, נכתב תקופה קצרה לאחר בואו לארה"ב, כשהחורבן הגדול היה עדיין טרי. הוא מזכיר את שמותיהם של כמה מגדולי החסידים שפגש במהלך המלחמה ולאחר מכן התוודע כי נעקדו על קדושת ה'.

באותה עת, שהו כמה מיקירי אנ"ש במחנות העקורים בגרמניה, ביניהם רבי לוי יצחק ורבי בן ציון אפטר. ר' ברוך השתוקק להביאם לאמריקה, כדי שיביערו את אשו של רבינו ויחיו את הקיבוץ דשם. סביב ענין זה נכתב המכתב. צא ולמד מה עמד בראש מעייניו של אוד מוצל מאש מאנשי הנחל נובע! תכתב זאת לדור אחרון!

מרכז צעירי אגודת ישראל באמריקה

ב"ה אסרו חג של פסח התש"ז ניוארק.

לכבוד ידידי ואהובי וחביבי היקר השותה ומשתה הדולה ומדלה לאחרים ממים ננמח ה"ה כש"ת מו"ה ר' יצחק מאיר קארמאן נ"י שליט"א.

שלום וברכה לך ולכל הנלווים לך!

את מכתבך שכתבת לי ע"י ידידינו הרב דוד ספקאטאר¹ הובא לי ביום ג' בשבוע העברה ב' דחול המועד פסח, בעת שהי' קצת אסיפת אנ"ש בהקיבוץ הק' שלנו, ואני לא הייתי, מחמת שלא הייתי בקו הבריאות. ואחר הלימוד באו אלי כולם לבקרי ואז קריתי בפומבי את מכתבך אלי וגם המכתב שכתבת להר" ספקטאר. ומאד החייתנו עם דיבורך שהם מעומק הלב, אשר החורבן הזה אשר לא רק שהחורבן עצמו דבק אותי², היינו מה שנשארתי ממש גלמוד בלי גואל וקרוב, עוד לזה נוסף אשר אני בעצמי הוכרחתי לשקוף³ בעיניים מה שעשו הנצי הסדיסטין הבנדטון⁴ לכל אחינו בני ישראל. ובפרט שהרבה פעמים הייתי עם אנ"ש ושמעתי אחר כך מה שנעשה עמהם. דהיינו עם הק' יצחקל אטוואצקער⁵ וגם עם ר' אברהם יצחק מאסטראוועז⁶ וגם עם בנו של צבי בוכהאלטער⁷ ואלימלך טשענסטכיווער⁸ ור' ישראל ראדמישלער⁹ ועוד ועוד ינ"ד¹⁰ וממילא אני מאוד מאוד עוד מבולבל מהרעש הזה ואני משתוקק מאוד לשמוע הדעת והעצות של רבינו ז"ל, אשר זה הוא העיקר מה שיכולתי להתחזק עצמי בכל עמק הבכא אשר שאי אפשר עתה להאמין בכל הנסים שנעשה עם כל אחד מהשארית, ורחמנות גדול יש עוד היום יותר בזה העולם, אשר אחר כל הסימנים האלה שהי' יתברך הראה לעולם, ועוד יש אנשים שהם מרוחקים מהי' יתברך.

ועתה אני רוצה להשיב לך על כל שאלותיך. ראשית השתלשלות שלי עד היום, הגם מזה איני יכול יותר לדבר

1. בנו של הגאון החסיד ר' אלחנן ספקטור. זמן קצר לפני פרוץ השואה הצליח לעזוב את פולין והיגר לארה"ב, שם הצטרף לסבו רבי נפתלי אריה שפיגל מאוסטרוב-קאלושין.

2. השיג אותי. כמו 'ידבקו פלישתים את שאול ואת בניו' (שמואל-א לא, ב).

3. לראות.

4. הנאצים הסדיסטים הבנדיטים [שודדים].

5. הגאון החסיד הק' ר' יצחקל קרקובסקי מלודז-אוטבוצק הי"ד.

6. הגאון החסיד הק' ר' אברהם יצחק וייסזאנד מאוסטרובצה, רבו של כותב המכתב.

7. החסיד ר' צבי יוסף בוכהלטר הי"ד, מלודז ואח"כ בשדליץ. ראה מכתב ר' לייבל פרומפולר שנרפס בשארית ישראל קכד: "הייתי בלודז' שבת פרשת תרומה, אחי ורעי, אין בפי די מילים לתאר את המחזה השמחה והחדוה וההתעוררות שהיה בליל שבת, אכלתי בלילה אצל הרשל בוכהאלטער נ"י, בלי עין הרע, שולחן ה', כביכול, מסובין בנים ובנות היודעים ומבינים ענייננו בדעת האמת".

8. החסיד ר' אלימלך לובלינג הי"ד מטשנסטחוב, גר בבנדין.

9. החסיד ר' ישראל פריד הי"ד, מראדומישל הגליציאית, אחרי נישואיו גר באפטא והדפיס שם בשנת תרח"ץ את הספר הקדוש 'ליקוטי מוהר"ן'.

10. יינקס דמס.

ב"ה הגנאים

מאמדים
אגרות ומכתבים
והידושי תורה
בלתי ידועים

ר' נפתלי רייכמן בחופתו, מימין נראה האדמו"ר מקופיטשניץ. בתוך עומד ר' ברוך רובינזון

ר' ברוך רובינזון (באדיבות ר' אהרן ברגר)

וליזכר, רק אכתוב לך בקיצור אשר עד שנה תש"ב וש"ג הייתי עוד בביתי עם משפחתי ובניי וגם עם הרבה מאנ"ש, וגם שלמה יודה¹¹ מווארשא גם כן היה בסביבתנו. ושנה תש"ב בראש השנה היה בעזרת ה' כינוס בעיר אפטא, אשר התפללו יחד וגם עשו ריקודין, זה היה על ידי הכח של שלמה יודה ינ"ד.

ובר"ח מרחשון תש"ד נתפרדתי ממשפחתי וגם מאנ"ש, אשר מאז יותר לא ראיתי להם¹², וגם מאז עוד לא הרגשתי שום שמחה, ומשפחתי נשלחו ביחד עם כל אנשי פולין לטריבלנעקא¹³ ואותי שלחו המערדערס¹⁴ להמחנה סגורה לעבוד, וכך

אני מאוד מאוד עוד
מבולבל מהדעש הזה ואני
משחוקק מאוד לשמוע
הדעת והעצות של רבינו
ז"ל, אשר זה הוא העיקר
מה שיכולתי להתחזק
עצמי בכל עמק הבכא

מחמת שראיתי טרדות שונות בזה ומיד כאשר באתי הנה, נתתי מיד ידיעה לכם, לך וגם לנתן בארסקא, וגם קיבלתי תשובה מכם, וממך לא קיבלתי שום תשובה עד זה יום.

ועתה אני רוצה ליתן לך להסביר היכן אוהו הדבר רבינו ז"ל פה באמערקא. ואני רוצה שתבין אותי היטב, שתהיה מבין דבר מתוך דבר. היינו תדע את אשר קודם ביאתי הנה, היה דבר רבינו ז"ל י"שן לגמרי, חוץ ממה שידינו ר' ישראל אבא רויזנפעלד²⁰ עסק בזה לגבות קצת מעות בשביל ארץ ישראל, הישיבה 'אור הנעלם', אבל ממשות, דהיינו לעסוק קצת בעצות של רבינו, לא היה ללמוד על כל פנים פעם אחד ביחד ליקוטי מוהר"ן זה לא היה באפשרות. אך כאשר אני באתי ורק הכרתי את ידינו יצחק מנחם רויטנבערג...²¹ וגם ידינו הרב דוד ספקטאר עוד

הייתי תחתם יותר משלושה שנים. הייתי באשוויץ¹⁵ וגם בדאכא¹⁶ ועוד הרבה מחנות סגורות¹⁷, אשר לא פעם אחד עמדתי אצל הכבשנים של אש וסברתי שהיום היא היום האחרון והרבה פעמים זכרתי אותי את המאמר "האי גלא דמטבע לספינתא - היינו אש לבנה ומלאך מזיק הוא - ומחנין לי באלותה דחקיק עלי' אקי' אשר אקי"¹⁸, היינו הנס דמצרים, שגם היינו שם במ"ט [שערי טומאה] ואף על פי כן עזר ה' יתברך לנו וגם היו היה לי זה התחזקות מרבינו הק' וכך הייתי עד שנחפשת¹⁹ ביום פסח שני תש"ה.

ואחר כך הייתי בגרמניה קרוב שנה, אשר ה' יתברך הזמין ונסעתי מראשונים שהתחילו לנסוע לאמערקא, הגם שמאוד מאוד היה חשק גדול רק ליסע לארץ ישראל, אך

11. החסיד ר' שלמה יהודה הופמן הי"ד, מבעלי התפילה בקיבוץ ברה' בלובלין.

12. אותם.

13. מחנה ההשמדה טרבלניקה, בין וורשה לביאליסטוק שבפולין.

14. רוצחים.

15. מחנה הריכוז וההשמדה הגדול ביותר שהקימו הנאצים ימ"ש, נמצא בדרום פולין.

16. מחנה ריכוז ליד העיר דכאו שבגרמניה.

17. לפני גירושו לאשוויץ, שהה ר' בירך במחנה העבודה בסטרכוביץ, ששכן לא הרחק מאוסטרובצה. עירית מגוריו.

18. עיין ליקוטי מוהר"ן תורה א'.

19. יצאתי לחופשי.

20. בן למשפחה מיוחסת מחסידי ברסלב בטשעהרין, שאבותיה נמנו על תלמידי רבינו הק'. בשנת תרפ"ג היגר לארה"ב. נלביע בכ"ב באב תש"ז, חודשים ספורים לאחר מכתב זה.

21. הנקודות במקור. ר' יצחק מנדל היה יליד לודז', בסביבות תרס"ח נסע לאומן ושהה שם תקופה ניכרת. בשנות התר"פ עלה לא"י ומזכר רבות בספר 'מי שמואל'. לימים היגר לארה"ב.

מפולין, ועוד איזה אנשים שהם נמצאים הם מרוסיע.

לכן עשיתי מיד אסיפה רבה ועוד היה לי מיד השתוקקות מכבר מדרך, וצעקתי היתכן שלא לאסוף את עצמנו על כל פנים פעם אחת בשבוע וללמוד את ספרי רבינו ז"ל. בקיצור, ברוך ה' פעלתי קצת וכך היה מתנהג כל הקיץ, עד היארצייט של רבינו ז"ל יום ב' דחול המועד סוכות, אשר ברוך ה' היו אנ"ש ישנים וגם חדשים ונעשה התעוררות, שברוך ה' שכרנו קיבוץ מיוחד.

אבל אני רוצה לכתוב לך האמת ברור, שיש קיבוץ ויש אנ"ש, אבל עומד בשפל המצב, אשר כמעט עומד בסכנה להרוס הקיבוץ הק', לא מחמת ממון! רק חסר לנו אנשים מי שיתנהג הקיבוץ, מי שילמוד, ואין לי עצה על זה, כי כל מגמתי היא על ר' לוי יצחק באנדר וגם על ר' בנציון אפטער וכל אנ"ש שנמצאים היום באשכנז²². כי דע היטב מה שאני עתה כותב לך, אשר ברוך ה' בפה יש שדה גדול היכן יכול להתפשט דבר רבינו ז"ל, כי לעת עתה הוא פה הקיבוץ הגדול אחינו בית ישראל, בעולם, ויש הרבה ישיבות, ויש הרבה והרבה אנשים שמשתוקקים לשמוע דבר רבינו ז"ל. האור של רבינו ז"ל הוא שמור ונעלם פה, רק צריכין איין שפענדאלי אונטער צו הייצען [-שבב-עץ להצית שלהבת]. יש הרבה רבנים שבאים בכל פעם אלינו ורוצים לשמוע, רק עוד נפגמו על ידי זה שהם סוברים שבפה נמצא מי שיכול ללמד, ובאמת אנו יודעין האמת, ועלי אין יש מה לסמוך, כי עוד אני שבר מהרפתקאותי, וגם שאר אנ"ש שנמצאים, אם יהיה פה מי שהיה מנהיג הדבר, אז הם בעצמם יהיו להלן ברסלבר חסידים, ואם לאו אז הם בעצמם ניישן לגמרי.

לכן כתבתי זאת לר' לוי יצחק וגם לר' בן ציון אפטער וגם לך לפסח, שהם יבואו הנה ויפעלו קצת בפני דבר רבינו ז"ל, כי בטוח אני שרק בשביל זה אני נשארתי בחיים, וגם הם המעט דמעט שהן נשארו גם בהיותם שניצלו מהחרב הזה - רק להאיר והזריח והתעורר מחדש את דבר רבינו ז"ל ועליהם מוטל האחריות הזה. וגם צריך עתה להבין אשר אם בפה יהיו איזה אנשים שיכולים להנהיג את עבודתם, אז יהיה טובה גדולה בפני כל אנ"ש בארץ ישראל וגם בכל ארצות ובפרט בפני הדפסה, אשר כל ספרי רבינו ז"ל יהיו יכולים בנקל לדפוס ספרי רבינו ז"ל ולהפיצם.

אי אפשר לי לפרש את הכל בכתב, אבל תבין מעצמך. אבל הם עקשנים בזה וכותבים לי שהם רוצים רק ליסע לארץ ישראל. הגם שהצדק אתם, זה אני יודע וגם אני בעצמי רוצה ליסע לארץ ישראל, אבל ראשית עתה הוא העת מוכשר רק לבוא הנה בפני דבר רבינו ז"ל. והשנית, כתבתי לכם [להם] שגם מפה יוכלו ליסע לארץ ישראל בשנה או בשתי שנים, רק כשיעבדו קצת הנה פה. ואם לאו, אז כל דבר רבינו ז"ל עומד פה בסכנה. לכן אני כותב לך שאתה משתדל בזה ותכתוב לי את דעתך בזה, איזה עצה אתה נותן לי לזה. ועתה לפה באו אנ"ש, אני וגם אחד מורשה, בשמו אברהם פשעווארזמאן²³ שהיה גבאי בורשה. הוא היה מהנגידים מורשה. כך אומר. היה כל העת בשנכיי.

וגם הבחור היקר צבי וואשילסקי²⁴ וגם באו עוד שני בחורים שהם גם כן היו קצת מקום, ובאשכנז נמצא עוד יצחק ליקווער²⁵ עם עשרה אנ"ש, יחד עם צבי לאסקער²⁶ ובנו, אשר הם למדו יחד בהישיבה²⁷, והם ג"כ יביאו הנה ועוד אחד

22. בזמן כתיבת מכתב זה, שהו ר' לוי יצחק ור' בן ציון במחנה עקורים בגרמניה.
23. הצליח להימלט בתחילת המלחמה מפולין לוילנה והצטרף לקבוצת תלמידי ישיבת חכמי לובלין שברחו לקובה שביפן ואחר כך לשנאי שבסין. בקיץ תש"ז הגיע לאמריקה.
24. התקרב בצעירותו לברסלב, למד בישיבת ברנוביץ'. לאחר המלחמה שהה בסמרקנד שבבוכרה.

25. ר' יצחק גלבך, מהעיר ליקוב שבפולין. למד בישיבת קמניץ ובתחילת המלחמה ברח עם שאר התלמידים לוילנה. בהמשך נתפס ע"י הרוסים והוגלה לסיביר. אחרי המלחמה הגיע לאומן ונשא את בת החסיד ר' אברהם דו"ארגובסקי. אחרי נישואיהם הגיעו למחנה עקורים בגרמניה ושם המתינו לעליה לא"י.

26. ר' צבי לסקר-ירושלמי, מאנ"ש בבורשה, הצליח להימלט בתחילת המלחמה לוילנה ומשם לרוסיה.
27. ר' מרדכי בנו של ר' צבי למד עם ר' יצחק גלבך בישיבה בברנוביץ'.

ר' נתן ליברמנטש ע"ה בכינוס השותפים של אבקשה

כשנותנים ממון לצדיק. אז זה 'אמונה'.

**כמה מילים יקרות מתוך המשא המרכזי של הגה"ח ר'
נתן ליברמנטש ע"ה בכינוס השותפים של 'אבקשה'**

רבותיי, אוי, כמה אפשר לטעות. אתה יודע מה עובר עלינו. טאטע, געוואלד. הסתרת פנים כזו היום, הבלבול עצום.

הנושא כאן, הגיליון של 'אבקשה'. הגיליון הזה בא לכל המקומות הרחוקים, אתם יודעים יותר טוב ממני. ושמה מכניס את האור של רבינו, להאיר את העולם.

הרבי מביא בתורה כ"ג, על פירוש הפסוק: ציווית צדק עדותיך ואמונה מאד. כל המצוות נקראים צדק. וכשעושים מצוות אזי זוכים ל'צדק' - ציווית צדק עדותיך. אבל 'אמונה מאד'. אמונה זה דרגה יותר גדולה. ואיך זוכים לזה? אומר הרבי: על ידי 'מאד', 'בכל מאדך', להגיע לדרגה של אמונה, 'אמונה מאד' - אמונה זה 'מאד', בכל מאדך, על ידי שנותנים ממון לצדיק זוכים לאמונה.

אשרי מי שנטל חלק ויש לו חלק בפרסום שם הצדיק ש'אבקשה' עושה. פשוט מודיע לכל אחד שיש רבי, ממילא משתנים כל העניינים. הוא מתחיל להכיר שהעולם הזה זה לא, יש משהו יותר גבוה. זה עוזר לו, אם הוא רוצה כמובן, להינצל מההסתרה.

חז"ל אמרו, כמובא בגמרא סנהדרין: 'ייתי ולא אחמיניה'. הם ביקשו שמשׁיח יבוא, אבל אני לא רוצה להיות בדור לראות את שפלות הדור. כל כך הם ראו את ההסתרה ואת הניסיונות הקשים שבעקבתא דמשיחא, חשך כפול ומכופל. מצד אחד, כמו שהזכרנו, השם יתברך מסתיר את עצמו, ומצד שני, עצת בלעם כמו שמובא בפרשת השבוע שלנו. מה שהולך היום, זה איום ונורא, פגם של בלעם ממש. ולעמוד כנגד זה, לזכור את זה, ועם כל זאת לדעת שיש עולם אחר ויש רק הקדוש ברוך הוא ורק הוא מנהיג את העולם!

דווקא דרך 'אבקשה' שמביא את זה בכל המקומות והיישובים, להכניס למוח של כל יהודי. אשרי מי שייטול חלק בזה. כמו שמדברים כאן שמאד קשה וממש בלתי אפשרי לשאת את עול ההוצאות. אשרי מי שייקח חלק בזה, ויעזור לזה, ובוהו הוא עוזר לפאר את שם רבינו הקדוש, ובוהו הוא גורם לגילוי כבוד שמים בעולם.

נמצא צבי רייכמאן²⁸ חבר של ר' ישראל ראדימישלער וגם בפאריז שנמצא יצחק אזיק מוהל²⁹ ויותר אין לי לעת עתה ידיעה, שנשאר מעט שבמעט נשאר מאנ"ש. ה' יתברך ירחיב ויגדיל זה המעט, שיתרבה השש מהם.

ועתה, אני כאשר באתי הנה, מיד לא עזרו אותי את הצעירי אגודת ישראל מפה מהם, רק אני עובד אצלם וברוך ה' יש לי פרנסה וגם על הנישואין שני ב"ה ה' יתברך הזמין אותי זיווג שוב, רק השי"ת עוד יעזור שיהיה עם מי לספר את

אי אפשר לי לפרש את הכל בכתב, אבל חבין מעצמך. אבל הם עקשנים בזה וכותבים לי שהם רוצים רק ליסע לארץ ישראל. הגם שהצדק אתם. זה אני יודע וגם אני בעצמי רוצה ליסע לארץ ישראל. אבל ראשית עתה הוא העת מוכשר רק לבוא הנה בפני דבר רבינו ז"ל

גודל התלאה שסבלתי...

ידידנו ישראל אבא רויזנינפלד הוא חלוש מאוד, ה' יתברך ירחם עליו בזכות הקיבוץ הק' של רבינו ז"ל, שבמעט הוא משלם בפני הקיבוץ הק'.

בא למחנינו אחד מארץ ישראל, בשמו משה חיים אייכענבוים מה טובו של עובר זה, יש לו חשק לעזור פה אודות הישיבה, לקבץ מעות אם בהסכמתם. ועתה אני מבקשך אפשר יש לך באפשרות לישלוח לי דרישה לבוא לא"י על איזה ... על חצי שנה, כי מאוד אני משתוקק לזה ואפשר יהיה טובה כפולה לעניינינו. ... שאני חושב להיות בְּשָׁם ציר מהאגודה, אבל יותר אני רוצה ליסע בלי שום שָׁם³⁰.

יותר לעת עתה אין להאריך, רק חיים ושלום בפני כולכם, כל אנ"ש מפולין.

ממני ידיך הדורש שלומך תמיד, בירך בן רייזל ראבינזאן.

זה שכתבת אודות ידידנו אפרים, אין לנו שום ידיעה ממנו.

28. למד בישיבת ברסלב בוורשה. אחרי המלחמה, הדפיס ברגנסבורג שבגרמניה בשנת תש"ז את הספר הקדוש 'ליקוטי מוהר"ן'.

29. ר' יצחק אייזיק אלבוים מפראגה - פרבר של וורשה. איבד בשואה את אשתו וששת ילדיו

30. תואר.

שירתפות זהב

לשותף בעסקי; מכל הרווחים שארוויה - אתן מחצית לצדקה לאנשי שלומנו ועבור בית המדרש פה באומן!"

ר' מרדכי לא סיפר לאיש על הקבלה שקיבל על עצמו, מלבד לבנו ר' ישראל, שנטל חלק בניהול בית החרושת.

עד מהרה התברר להם, כי השותפות שעשו היתה כדאית גם בעולם הזה; ברכת ה' שרתה בעסקיהם ובתוך תקופה קצרה הם התברכו בשפע רב. הגיע הדבר לידי כך, שכית החרושת שלהם עבד עשרים וארבע שעות ביממה, ועדיין לא הספיק למלא את הביקוש הרב. בבאברניץ היו עוד מפעלי סבון, ובעלי אותם מפעלים עמדו משתאים ולא הבינו מדוע כל הסוחרים מעוניינים לקנות דווקא מהתוצרת של 'פרייטר'.

מאחר והבטיחו להפריש מחצית מרווחיהם לצדקה, מדובר היה בסכומים גדולים מאוד, שלא ניתן היה לשלוח בדואר, היות ומבחינת הקומוניסטים, ששלטו אז ברוסיה, חלוקת כספים לעניים, שאינם עובדים לפרנסתם, נחשבה 'עוון' כבד. לפיכך נדרש גבאי נאמן, שיהיה אחראי על חלוקת כספי הצדקה.

נדברו האב ובנו ביניהם, כי האיש המתאים לכך הוא החסיד ר' לוי יצחק בנדר מאומן, ויש להביאו בסוד העניין. הם שיגרו אליו טלגרמה (מברק) והזמינו אותו לבוא לעירם לשם דבר חשוב.

בבואו לבאברניץ, סיפרו לו על השותפות המיוחדת שעשו, ואמרו לו כי בחרו בו בתור גבאי שיהיה אחראי על חלוקת הצדקה בין החסידים.

בו במקום מסרו לו סכום גדול מאוד, שהספיק לפרנסתם של החסידים העניים באומן, כארבעים משפחות - כמעט כל מתפללי ה'קלויז' - למשך שלושה חודשים. הם הכינו יחדיו רשימה מפורטת של כל המשפחות הנצרכות, והסכומים האמורים להגיע אליהן. כסוחרים מחושבים, התנו עמו שלא ימסור את כל הסכום בפעם אחת, אלא יעבירו לידי המשפחות מדי יום שישי.

בגלל השפל של ערך הרובל הרוסי, השטרות

שירוויח כדי שייתן צדקה". כיון שהיו בעלי יכולת, הירבו כמתן צדקה ותמכו ברבים מן החסידים שעבדו את ה' במסירות נפש מתוך דחק.

ערב ראש השנה. באוהל ציון רבינו הקדוש ובסביבותיו עומדים המוני חסידים ושופכים לבם באמירת תיקון הכללי, וידוי דברים ותפילות ובקשות. בין החסידים הרבים ניצב ר' מרדכי מבאברניץ, ותפילה על שפתיו שיזכה להיכתב ולהיחתם לשנה טובה יחד עם

"רבי קדוש! רוצה אני
אתכם לשותף בעסקי; מכל
הרווחים שארוויה - אתן
מחצית לצדקה לאנשי
שלומנו ועבור בית המדרש
פה באומן!"

בני ביתו. בעודו מתפלל, קיבל הארה גדולה בנפשו. הוא ניגש אל הציון וקרא בטהרת לב ואמונה תמימה: "רבי קדוש! רוצה אני אתכם

עטים ידעו כי בחצר הבית הפשוט, השוכן לא הרחק מן ה'קלויז' באומן, טמונה כמות גדולה של מטילי-זהב. בעלי הבית לא היו עשירים כלל ועיקר. סיפור מפעים במיוחד הסתתר מאחורי האוצר האגדי שהסתתר באדמת החצר. סיפור של שותפות מופלאה בין שני חסידים עשירים לבין צדיק הדורות.

החסידים הנגידים ר' מרדכי פרייטר ובנו ר' ישראל, היו משועי-ארץ. בבאברניץ, עיר מגוריהם, היה להם בית חרושת גדול לייצור סבון, שהעסיק פועלים רבים. בתוך האולמות הגדולים עמדו דוודים כבדים, ובהם רתחו התערובות. פועלים היו בוחשים בחומר, וכאשר היתה התערובת מגיעה לשלמותה, היו יוצקים אותה אל תבניות עץ גדולות. לאחר שהתקררה והתקשתה, נחתכה לגושים מסודרים של סבון. בנוסף, היה בבעלותם בית חרושת לייצור נרות.

עשרם של האב ובנו לא הסתיר מהם את התכלית האמיתית; לנגד עיניהם עמדו תמיד דברי רבינו הקדוש ב'ליקוטי מוהר"ן': "זה עיקר תיקונו של המשא ומתן - שיכוון בכל הילוך והילוך ובכל דיבור ודיבור שהוא הולך ומדבר בשעת המשא ומתן, שכוונתו כדי

ממיטתו וללכת ל'קלויז' לשמוע את קריאת המגילה.

והנה קרבים ובאים ימי חג הפסח. ר' לוי יצחק מודע היטב לכך שמשפחות אנ"ש זקוקים לסיוע כדי לחוג את הפסח בדיצות, אולם הוא גם יודע שר' מרדכי מבאברניץ כבר אינו בעל יכולת כבעבר.

מכל מקום, התיישב וכתב אל ר' מרדכי מכתב: "הנה קרב ובא חג הפסח, ולעניים אין צרכי יום-טוב. מוכרחים לראות שיהיו להם מצות".

כשקיבל ר' מרדכי את המכתב, הראה אותו לבנו ר' ישראל. הבן, למרות שבאותם הימים היה מעט 'מודרני', לבו היה חם לדברים שבקדושה, נענה ואמר לאביו: "כתוב בתשובה לר' לוי יצחק, שייקח חלק ממטילי הזהב הטמונים בחצרו, ומהם יחלק לעניים צרכי פסח". אולם האב ר' מרדכי לא הסכים עם בנו: "עדיין אינני אוחד בזה", כאומר: זה יותר מדי.

אחר כך, בשעת ההתבודדות, בכה ר' מרדכי לפני ה': "ריבוננו של עולם, שישראל שלי יאמר 'כן' - ואני אגיד 'זה יותר מדי?!'. בו במקום החליט להיענות להצעת בנו והודיע על כך במברק לר' לוי יצחק.

עד מהרה הגיע מברק תשובה מאומן. "ברוך ה', יש לאנ"ש מצות, וגם תפוחי-אדמה ושאר מצרכים, אולם יש מחסור בשמן".

אחד הרכיבים המרכזיים בתעשיית הסבון היה שמן-צמחי. הבן, ר' ישראל, שהיה בעל-כוח פיזי רב, לא היסס. העמיס חבית שמן על כתפיו וסחב אותה עד לבית הדואר, משם עשתה את דרכה היישר לבית ר' לוי יצחק באומן, בצירוף רשימה מדויקת של מספר בקבוקים למשפחה, לפי מניין הנפשות לבית. כך ששמחת החג תהיה שלמה.

ר' לוי יצחק, שקרא במכתב המצורף את תיאורו של ר' מרדכי כיצד נשא בנו את חבית השמן לבית הדואר, השיב לו נרגשות: "אצל ה' יתברך חשוב הדבר כמנחה בלולה בשמן!"

במברק הבא סיפר לו ר' מרדכי, כמה שמח בנו לקרוא את הדברים הללו.

בקיץ תרצ"ו השיב ר' מרדכי את נשמתו לבוראו, בגיל שבעים וארבע. לאחר פטירת אביו, התחזק ר' ישראל מאוד בחסידות, גידל זקן ופיאות ארוכים, והיה לעובד ה' כאחד הגדולים. הוא המשיך בעשיית החסד והצדקה עם העניים עד לפרוץ השואה.

(ע"פ גיליונות 'טעם זקנים')

ר' מרדכי עשה כעצתו, המיר את הכמות העצומה של השטרות שהיו ברשותו, למטילי-זהב רבים. בשעת לילה, בחסות האפלה, נחפרו בחשאי כמה בורות בחצר משפחת בנדר באומן, בתוכם הוטמנו מטילי הזהב.

לא הלפו אלא ימים מועטים, ושוטרים הגיעו אל ר' מרדכי ופקדו עליו: "עליכם לעזוב תיכף ומיד את הבית, כשרק בגדיכם לגופכם; אל לכם לקחת שום רכוש אתכם. בנוסף, אין לכם רשות להישאר בעיר מעבר לעשרים וארבע שעות. באם תעברו על הפקודה - מסתכנים אתם בגירוש לסיביר!"

באותה תקופה החרימו השלטונות הקומוניסטיים חדשים לבקרים את רכושם של ה'קפיטליסטים', כחלק ממהפכת ה'שוויון' שדאגה כביכול לעניים. לאחר שהחרימו הרשעים את ביתם על כל אשר בו, ואת בית החרושת שלהם, ושילחו אותם לנפשם אל הבלתי נודע, כשרק כסותם לעורם, הבינו ר' מרדכי ומשפחתו את גודל הנס שאירע להם, כאשר נותר להם 'המחנה הנשאר' של ממונם לפליטה באומן, מקום גניזתו של השותף הקדוש והנורא שאמר: "אצלי איש לא הפסיד!".

הם עברו להתגורר באומן, והקימו שם מפעל קטן לייצור סבון, ממנו התפרנסו יפה. אולם כעבור תקופה, מחשש ששוב השלטונות יתאנו להם, עברו להתגורר בקריבירוג, הסמוכה לבאברניץ.

לפני פורים, אירעה לר' לוי יצחק תקרית מצערת. בהיותו במקווה, ניגש הבלן כשבידו דלי עם מים רותחים, על מנת לצקת אותם

אחר כך, בשעת ההתבודדות, בכה ר' מרדכי לפני ה': 'ריבוננו של עולם, שישראל שלי יאמר 'כן' - ואני אגיד 'זה יותר מדי?!'

לתוך בור הרחצה, ובטעות שפך אותם היישר עליו. הוא נכווה קשות ונאלץ להיות מרותק למיטתו כשבועיים. בשביל יהודי נמרץ כמוהו, שסדר לילו ויומו עמוס בסדרי לימוד ושאר ענייני עבודת ה', היה זה ניסיון לא קל. בהגיע פורים, התאמץ בשארית כוחותיו לקום

שהונפקו היו של מאה, אלף, מיליון ואף מיליארד רובל לטטר... מדובר היה בכמות כה גדולה של שטרות, שכאשר הסתיר אותה ר' לוי יצחק על גופו בשו בו ברכבת מבאברניץ לאומן, היה נראה רחב-מידות...

המעות שהגיעו אל בתיהם של עובדי ה' הנאמנים באומן, כלכלו אותם בכבוד. כך, מדי שלושה חודשים הפרישו האב ובנו מחצית מרווחיהם ומסרוה לידו ר' לוי יצחק, שהעביר את הכסף לתעודתו, לשמחת החסידים העניים.

ככל שחלף הזמן, הצרו השלטונות את צעדיהם של ר' מרדכי ובנו ומנעו מהם לייצר כמות גדולה של סחורה, כך שרווחיהם הצטמצמו באופן משמעותי.

כאחד מביקוריו של ר' לוי יצחק בבאברניץ, שיתף אותו ר' מרדכי בלבטיו: "הבט נא. יש תחת ידינו סכום עתק. מילא המחצית של הרבי, מחולק הוא לצדקה. אבל מה באשר למחצית שלנו? איננו זקוקים לכל כך הרבה כסף למחייתנו".

ר' לוי יצחק התהרהר מעט ואז עלה בלבו רעיון: "כמו שהשותף שלכם - הרבי - נמצא באומן, מן הראוי שגם הרכוש שלכם יימצא באומן. כי מי יודע מה ילד יום?".

אהבת חסידיים

עם הרה"ח ר' אליעזר סאוויצקי שליט"א

איפה כתוב בספרי רבינו על 'אהבת ישראל'?

האם בברסלב עשו עסק מענייני 'בין אדם לחבירו'?! // על עדינות וטוהר נפשו של החסיד הדגול
רבי שמואל שפירא // מה הסביר הרה"ח ר' שלמה אהרן גוטליב על ענייני המידות שמוזכרים
בליקוטי מוהר"ן // כל אלו ועוד במאמר המרתק שלפניכם // הקדמה לסדרת המאמרים

על ענין 'ואהבת לרעך כמוך', זהירות מלפגוע בחבירו, וכלל ענייני
בין אדם לחבירו, רוב הנשאלים ישיבו שנושאים אלו אינם מרכזיים
בספרי רבינו ומוהר"ן. ונשאלת השאלה, האם ייתכן לומר שעניינים
אלו אינם יסודות עיקריים בעבודת השי"ת?!

דוגמא ומופת לשפלות וביטול

ובכלל, הלא מאז ומעולם היו חסידי ברסלב דוגמא ומופת להנהגה
של ענווה והנהגת כבוד אחד בחבירו בבחינת 'אנן בחביבותא תליא
מילתא' ולא רק בין אנ"ש אלא לכל אחד ואחד מישראל, והיו סמל
לאחדות מיוחדת עד שחרטו על דגלם את 'אהבה שיש בינינו'. זוהי
הדרך שבה הדריכו גדולי תלמידי רבינו בכל הדורות מגאון עוזינו
מוהר"ן זיע"א ואחריו כל ישרי לב. וכפי שידוע מהנהגתו של רבי נתן
בעצמו גם בשעת רדיפותיו הנוראות, שהלשינו עליו ורדפו אותו בגוף
בנפש ובממון, ואף שהיה בידי לפעול פעולות שונות בענין, לא אבה
לעשות כן, ואמר שעדיף להיות מהנרדפים ולא מהרודפים. וכך גם
בליל הסדר בעוצם הסבל הנורא, לא הניח לדבר מהרדיפות הקשות
שהיו מנת חלקו באותו חורף איום של שנת תקצ"ה, וערך את שולחנו
בקדושה ורוממות ושמחה כידוע.

וכן אנשי שלומינו שזכו להתקרב לרבינו ז"ל באמת ובתמים - בכל
הדורות ואפילו בדורות האחרונים היו מצויינים בשפלותם כלפי
כל בריה ובוזהירותם מלפגוע ח"ו בשום בן אדם,
ובמקום גדולתם שם אתה מוצא ענוותנותם, כגון
ר' אפרים בעל העונג שבת שהיה גאון אדיר
כידוע ושפלותו ומסירותו לכל נפש מישראל היו
למופת, וכן הרב הגאון ר' אלחנן ספקטור שהיה
גאון וקדוש, ושפלותו וזהירותו אפילו כלפי ילד
קטן היו להפליא. כך גם ידוע על ר' שמואל שפירא
זצ"ל שהיה ידוע בקדושתו בהתמדתו ובעבודתו,
והזהירות שלו בענייני בין אדם לחבירו היו למופת,
ובכל אלו יש להאריך ועוד חזון למועד בעזה"י.

הכל 'תיקונים'

בשפתם של חסידי ברסלב שגור המושג "תיקונים", תיקון הכללי,
תיקון חצות, התיקונים של רבינו הק' באומן ראש השנה, ועוד הרבה
תיקונים הנמצאים בליקוטי מוהר"ן כגון תיקון הנגינה, תיקון הממון,
תיקון המשפט, ועוד. כולם יודעים מזמן שהמשפט "עובר עליו
תיקונים" שייך לשפה הברסלבית...

הצד השווה לכל ה'תיקונים' הללו, כי בעוד שאצל ה'עולם' כלל
התיקונים שהוזכרו הם אכן עניינים רוחניים, אבל הם נסתרים
סתומים וחתומים ואין להם שום קשר לחיים העכשוויים ולמציאות
הנוכחית הצריכים בנין או תיקון כמו דברים גשמיים ומוחשיים.
לעומת זאת, חסידי ברסלב מתייחסים גם לעניינים רוחניים כאלו
כמציאות ששייכת בהם בנין וסתירה, קלקול ותיקון, ולכן מה שאצל
העולם הם דברים גבוהים ונסתרים "הויכע זאכן", אצל חסידי ברסלב
הם מציאות שאפשר וחייבים לטפל בו - לתקן!

לנו ברור כשמש, שכמו שברכב ישנם תיקונים שונים שעבור כל
אחד מהם צריך את הכלים והאומנות המיוחדת שלו, כך להבדיל,
תיקון הנשמה הוא גם מציאות שיש בה הרבה חלקים וכל חלק יש לו
כלים מיוחדים ואומנות מיוחדת השייכים לו.

וראו זה פלא. יש תיקון אחד שעסוקים בו בעולם והוא תיקון
המידות, כשהכוונה בדרך כלל על הנהגת האדם בענייני 'בין אדם
לחבירו', ואילו בספרי רבינו הקדוש ותלמידיו
נראה על פניו כאילו שאין דגש מיוחד על 'עבודת
המידות' כמו למשל העניינים של נושא בעול עם
חבירו, אונאת דברים, ושאר ההנהגות שבין אדם
לחבירו.

אם כן עולה השאלה, מדוע דווקא תיקון זה שכל
כך חשוב בעיני העולם נראה כאילו אין עליו דגש
בברסלב... ספרי רבינו ומוהר"ן הלוא הם מלאים
מכל ענייני קדושה ודביקות, שמחה, שבירת
התאוות, תפלה, התבודדות, תורה בכח וכו', אך
כאשר נשאל את רוב אנ"ש איפה רבינו מדבר

זכו על ידי העצות של רבינו ז"ל לתקן ולזכך את מדותיהם באופן נפלא ומדהים. וכמו שרואים שמוהרנ"ת בתפילותיו על התורות מאריך ומרחיב בכל זה.

לא מחמת 'ארינטליך'

ומצאתי בעזרת השם שדברים אלו מיוסדים בשיחות הר"ן (שיחה קטז) וזה לשון קדשו: אחד היה מדבר עמו והיה משבח את איש אחד שמתנהג ביושר ואמר עליו בלשון אשכנז שהאיש הזה הוא 'ארינטליך' (אדם ישר והגון). ענה הוא ז"ל ואמר, שעל איש ישראלי אין שייך לומר ארינטליך, כי אומות העולם יש להם הנהגות נימוסיות מה שהשכל והיושר מחייב שזה נקרא ארינטליך, אבל ישראל עם קדוש אפילו אלו המצוות שהם מצד דרך ארץ מה שהיושר והשכל מחייב אפילו אלו המצוות אין עושין מחמת דרך ארץ מצד חיוב השכל והיושר, רק מגזרת המלך הבורא יתברך שמו, שצווה עלינו בתורתו לעשות כך.

וזה שאמר דוד המלך ע"ה (תהלים קיט לב) "דרך מצוותיך ארוץ", היינו שאפילו המצוות וההנהגות שנקראים 'דרך' דהיינו שהם מדרך הארץ, שמצד הדרך ארץ והיושר מחויבים להתנהג כך כגון לבלי לגזול את חבירו וכיוצא בזה, ואמר דוד המלך ע"ה שאפילו אלו המצוות שהם בחינת 'דרך' כנ"ל, "מצוותיך ארוץ", היינו שאינו מקיים מצד דרך ארץ, כי אם מחמת מצוות התורה הקדושה. וזהו דרך מצוותיך ארוץ, שאפילו המצוות שהם בחינת דרך שהם מצד דרך ארץ וכו' כנ"ל, אף על פי כן מצוותיך ארוץ, שאינו מקיים חס ושלוש מצד נימוסיות ודרך ארץ, כי אם מצוותיך ארוץ, שאני רץ לקיים מצוותיך שגזרת עלינו בתורה.

ועל כן אמרו רבותינו ז"ל (יבמות סא): ישראל קרויים אדם ואין אומות העולם קרויים אדם, כי 'אדם' הוא ראשי תבות ד'ר'ך מ'צוותיך א'רוץ, כי ישראל עם קדוש אפילו המצוות שהם מצד השכל ודרך ארץ, גם אותן המצוות אינם מקיימים מצד היושר, כי אם מחמת מצוות התורה הקדושה כנ"ל. ועל כן הם קרויים 'אדם', בחינת דרך מצוותיך ארוץ וכו' כנ"ל. עד כאן לשוננו.

והמתבונן בשיחה זו ישכיל ויבין שהדרך ארץ האמיתי ומדות טובות באמת אינם הנהגה חיצונית אלא הם באים משורש עליון ומקום גבוה מאד, ולכן כדי לזכות להיות "אדם" אמתי - צריכים לתקן אותם בשורש, ועל ידי זה יזכה למדות טובות נפלאות, מנועם העליון ומקור הטוב האמיתי.

בעזרת השם יתברך במאמרים הבאים ננסה להתבונן ולראות כיצד כל ענייני בין אדם לחבירו מושרשים היטב בהיסודות שלימד אותנו רבינו הקדוש, ועל ידם נזכה להיות אנשים כשרים לנצח כרצונו ית'.

מעשה נורא מר' שמואל שפירא

אזכיר כאן רק מעשה אחד ששמעתי מבעלי המעשה בעצמם, על ר' שמואל שפירא, שכבר נודע בשער בת רבים מדת שמירת העיניים שלו. לפני עשרות שנים היתה אשה אחת שנמנית היא ובעלה ובניה על חסידי ברסלב וכאה מאמריקה ורצתה להתפלל בבית מדרשינו במאה שערים, אך כשהגיעה לשם עדיין לא היו במקום הרבה אנשים שיראו לה את הדרך, ונלאתה למצוא את הפתח להעזרת נשים, ופתאום הגיע ר' שמואל שפירא והראה לה את המדרגות העולות לשם, ועדיין זוכרת היא ומספרת זאת מתוך התפעלות על נועם הליכותיו, וזה על ידי אדם שמסר נפשו ימים ושנים על שמירת עיניו בתכלית!

ואם נעלה בדעתנו כאילו אין בספרי רבינו ז"ל עסק ועניין מיוחד מעבודת תיקון המדות, איך זכו אותם גדולים וטובים למדרגות כאלה של זיכוך המדות, וכולם עונים ומעידים פה אחד שלכל המדרגות הללו של שפלות וענווה ואהבת ישראל אמיתית הם זכו והגיעו אליהם על ידי רבינו הקדוש ותלמידו.

הדיבור של ר' שלמה אהרן

בענין זה שמעתי סיפור מאלף שקרה עם הרה"ח רבי שלמה אהרן גוטליב ז"ל, שפעם אחת שאל אותו אברך חשוב למה זה כשהוא לומד בספרי רבינו הוא רואה רק עבודות של 'בין אדם למקום'; תורה בכת, התבודדות, ביטול, דביקות, שמחה וכו', ואינו מוצא שם עניינים של 'בין אדם לחבירו'. ענה לו ר' שלמה אהרן בתמיה, האם רבינו לא מדבר על בין אדם לחבירו?! הרי בכל תורה רבינו מדבר הרבה על זה. וכך עבר איתו מתורה לתורה והראה לו בבירור כל זה (לדוגמא בתורה א' - דברי חכמים בנחת נשמעים, ובתורה ב' שכל תיקון התפילה תלוי בצדקה וגמילות חסדים ובלי זה לא תגיע התפילה למטרתה, ובתורה ג' לדון כל אדם לכף זכות ולעסוק בתיקון העולם ולא בחורבנו חלילה. ואנו מקוים בעז"ה בהמשך המאמרים לברר עוד עד כמה שידינו מגעת).

אלא שאם כן תשאל, למה לא שמתי לב לזה עד עכשיו, כי כמו בכל דבר רבינו עוסק בכל דבר מצד השורש הפנימי שלו, ולכן בתורותיו מדבר רבינו בשרשי המדות, כגון לתת כח במלכות וקדושה על ידי תורה בכת, וממילא יזכה האדם לחן ויהיה נוח לבריות בכל מעשיו ('נחת'), או תפילה בכח על ידי טהרת המחשבה ועל ידי זה יוכל להרגיש בצרתן של ישראל ולעסוק בתיקון העולם ולהתפלל בעבורם (תורה ה'). וכיון שרבינו עולה עד השורש ומרחיב את הדיבור איך לתקן את העניינים בפנימיותם לכן מחמת גודל האור של הפנימיות עלול האדם - מבלי משים - להסיח דעת מהחיצוניות והרובד הפשוט יותר של הדברים, אבל בודאי שאלו הדברים בצדיק באמת ובתמימות

חסיד מסתתר

"באותם זמנים שהייתי יושב בין החברים, הייתי חושב לעצמי 'מה אתה עושה כאן? אתה הרי חסיד ברסלב?! אתה לא שייך למקום הזה, ברח לך! כלך לך מדרך זו, לך למקומך הראוי לך, נשמה ברסלבאית'... " /// ר' מנדי אייזנבך הי"ו במסע התקרבות מטלטל שמתחיל ב'כתה ב' בתלמוד תורה'...

נחמן כ"ץ

מתפלל בליבי - ללא מילים: 'טאטע, אני רוצה להיות חסיד ברסלב'. לא ידעתי כלל מה זה ברסלב ומה המשמעות להיות חסיד, אבל נכנס בי רצון אדיר להיות כזה.

באותו יום חזרתי הביתה, ונטלתי ספר תהלים כדי לבקש מה' שאזכה להפוך לחסיד ברסלב. מרוב געגועים, פרצתי בבכי של רצון בלתי נגמר. אחיי ואחיותיי ששמעו אותי בוכה לא הבינו מה זה היה לי, ואני בבושתי התחבאתי מתחת למיטה, ולא רציתי להסביר להם מה קרה, אך אמי ע"ה שהבינה לליבי, אמרה להם, "אתם תראו הוא עווד יהיה חסיד ברסלב...". ואף העניקה לי במתנה ספר תהלים השמור אצלי עד היום הזה למוזכרת.

עוד באותה שנה זכיתי לנסוע לראשונה לרבי, לפני גיל שבע. בהגיענו לאומן, לקחה אותי אמי

נולדתי בבית לאבא ירושלמי ללא קשר לחסידות מסוימת. אמנם סבי מצד אמי הוא הרה"ח ר' ישראל אבא קמינסקי שליט"א מחשובי אנ"ש. אך למרות זאת, נסיבות החיים גלגלו שלא ידענו יותר מדי על ברסלב. מטבע הדברים הכרתי הנהגות מסוימות של חסידות ברסלב אך מעולם זה לא נגע אליי באופן אישי. דווקא לכן אין לי שום דרך בעולם להסביר את מה שעברתי ביום סתווי בהיר בהיותי ילד בתלמוד תורה. וכך היה מעשה:

היינו יחד כל החברים בחיידר, כשחבר ברסלבי החל לשיר לעצמו באידיש את המילים: "בברסלב בוערת אש, הבער אותה בליבי". עד היום אין לי הסבר למה שאירע עמי ברגעים אלו, אך המילים הללו, התנועה הזו, הבעירו בתוכי כיסופים עצומים להיות חסיד ברסלב. על אתר התחלתי

הוא היה איש שמח. ר' קלמן גולדשמיט עליה

עליתי לשיבה קטנה. וכאן החלו מניעות המוח.

מחשבה אחת חדרה לליבי, שבאם יידעו שאני ברסלב'ר לא אוכל להגיע לשיבה גדולה טובה. אין לי מושג למה חשבתי כך, אך עובדה זו גרמה לי להחביא את עובדת הייתי חסיד ברסלב, למרות הרצון העצום שכאמור בער בי מגיל צעיר. היה בי פחד מסוים שאינני יכול להסביר אותו, שאם יידעו מכך שאני קשור לחסידות ברסלב לא אהיה עוד 'כאחד האדם'.

כך הפכתי ל'אנוס'...

בעומק הלב רציתי וכספתי בכל מאדי. אך בגלוי אמרתי לכולם שאני סתם 'ירושלמי' ללא זיהוי חסידי מוגדר. פעם אחת נסעתי לאומן 'בגניבה' בלי שישמו לב. אך בחזרתי, תפס אותי ראש הישיבה והזהיר אותי לא לעשות זאת שוב בשום פנים ואופן ללא אישור מהנהלה.

עם כל יום שעבר, הרגשתי ב'גלות' של ממש בתוך הישיבה. אחד הבחורים שם לו למטרה להציק לכל אשר בשם ברסלב יכונה וגם את הספרים הקדושים היה מבזה בשאט נפש - ה' הטוב יכפר בעדו. החשש ממנו העמיד אותי בניסיון גדול, ועקב כך, החלטתי לומר לכולם שאני שייך לאחת החסידויות הגדולות. כדי שה'הצגה' תהיה מושלמת, התחלתי להגיע לשם לחבורות ולאיירועים שונים.

באותם זמנים שהייתי יושב בין החברים, הייתי חושב לעצמי 'מה אתה עושה כאן? אתה הרי חסיד ברסלב?! אתה לא שייך למקום הזה, ברח לך! כלך לך מדרך זו, לך למקומך הראוי לך, נשמה ברסלבאית'...

מחשבותיי נדדו בימים ובלילות. הבטתי אל תוכי, אל פנימיותי. הקשיתי לשאול ומענה לא היה למעי אשר חמרמרו עלי בצערי הגדול; 'למה אני מסתיר את הזהות שלי, למה אני לא יכול לשאת בעוז ובגאון את השם הקדוש 'ברסלב', והרי אני רוצה את האמת, וגם יודע, מרגיש, ומאמין, שהתיקון האמיתי והנצחי הוא רק אצלו, אצל אדונינו מורינו ורבינו אור האורות רבינו נחמן בן פייגא זיע"א, אז למה אני ממשיך לבלות את ימי בתוך ההסתרה... למה?'

אבל כאמור, השאלה נשארה תלויה בחללו של עולם. מניעות המוח גברו עלי ולא הצלחתי להתנתק מהפחד שמא לא אתקבל לשיבה גדולה מובחרת, חלילה.

לביקור בקלויז הגדול ואת המראה שראיתי שם, לא אשכח לעולמים. בכל עת שאני זוכה לשוב ולהגיע לשם פעם נוספת, אני נזכר באותם רגעי ילדות קסומים, כשראיתי למולי בית מדרש ענק עם אלפי מקומות ישיבה, ובסוף המבנה עמדו שלטי ה'מלך' המפורסמים, כשאמי מסבירה לי בשפה פשוטה כי 'כאן ממליכים את מלך מלכי המלכים הקב"ה בראש השנה'. ואני, אך נער קטון ורך, אך משום מה נכנסה בי תשוקה עזה באותם רגעים מרגשים; 'מתי אזכה גם אני לעמוד כאן בין קהל האלפים ולזעוק יחד עימם בראש השנה ה'מלך'...!?!'

כך עברו שנות ילדותי עם רצונות גדולים וכיסופין נעלים, אך הדבר לא בא לידי ביטוי מעשי.

אבי שיחיה נהג שנים רבות לשמש חזן באחד מבתי הכנסת השכוחים בעיר תל אביב. היינו נוסעים כל המשפחה לראש השנה ונשארים אף ליום כיפור, כשכל בני המשפחה נהנים מכך מאוד. אך באחד השנים נשבר ה'טאבו' המשפחתי, ואחד מאחיי שזכה להתקרב לרבינו, נסע לאומן יחד עם סבי. בעקבות כך, נקבע בדעתי, ש'יהיה מה שיהיה', לאחר הבר מצווה אני מתחיל לנסוע לרבינו, כמו אחי, כדי לקיים את ציוויי של הרבי. הייתי כבר 'שרוף' לגמרי מהאורות שקיבלתי והייתי נחרץ בדעתי, שמעתה אסע בכל שנה לרבי.

משמים ראו את געגועיי, וסייעו בידי לבוא למבוקשי. בהגיעי לגיל שנים עשרה, מְסִיבָה כלשהי לא יכולנו לנסוע לראש השנה למניין הקבוע בתל אביב. שנה לאחר מכן הודיע לנו הגבאי, שהמניין התבטל. מה שפרץ עבורנו את הדרך לנסוע לאומן. ובחסדי השי"ת קנינו כרטיסים ובעידודה ויוזמתה של אמי שהכירה בחשיבות הדבר מבית אביה, קמנו ונסענו.

דבר מופלא עד מאד היה לנו, עד לאותו יום היה 'ראש השנה' בעינינו משהו מפחיד ומאיים שמחכים רק שהוא כבר יחלוף במהירות, אך כל זה התהפך לחלוטין לאחר הראש השנה הראשון בצילו של הרבי. באומן הרגשנו פתאום שראש השנה הוא יום של שמחה וחווה יחד עם אימת הדין הראויה, בבחינת 'גילו ברעדה'. מצד אחד ניתן לראות את הרצינות התלויה בחלל האוויר בבתי הכנסת, ומהצד השני חדות ה' הראויה ביום ההכתרה של מלך מלכי המלכים הקב"ה, במקום ההכתרה - אצל ראש בני ישראל - הפרקליט הטוב מכולם.

מאז בכל שנה, אנו זוכים כולנו לנסוע לאומן על ראש השנה. ולמרות שבתור בחורים היינו צריכים להשיג את מלוא עלותו של כרטיס הטיסה. חסכנו שקל לשקל וברגע האחרון הצלחנו בסיועם דשמיא לעמוד ביעד.

למרות כל התיאור המרגש שסיפרתי לכם עד כאן, אני חייב להודות על האמת, באותם ימים לא היה לי שום מושג מהו 'צדיק', לא הבנתי שיש עצות נפלאות ונוראות שניתן לנצח עימם את היצר הרע. אכן, רציתי בכל מאודי, כספתי בכל נפשי. אבל לא הגעתי עדיין אל המנוחה, אל הנחלה, אל התקווה של חיי.

הייתי קרוב כל כך. מרחק פסיעה. אך עדיין רחוק מאד מהתקרבות אמיתית.

בהמשך סלל השי"ת את דרכי, זוכיתי להיכנס ברחמי לשיבת 'חיי משה'. שם עשיתי את השינוי הגדול בחיי, את המהפך שבו 'הכרזתי' על עצמי כחסיד ברסלב, וללמוד את הספרים הקדושים, לעיין בליקוטי מוהר"ן, לזעוק בליקוטי תפילות. פרצתי את המחיצות שהקיפו אותי במשך שנים.

היינו הולכים יחד בכל יום להתבודד, למדנו ליקוטי מוהר"ן בעיון - תורה הזמנית, עוד לפני הקמת הארגון היקר 'לטייל בתורתו' וארגונים נוספים - התחלתי לצלול לעומקה של 'סוגיא', עצותיו המאירות והנפלאות של רבינו הקדוש. לא הכל הבנתי, אך עצם השמיעה עזרה לי לעבור את הנגר ולהתחיל לחיות עם דיבורים מאנ"ש, יחד עם השיעורים שהתקיימו מדי תקופה מאחד ממשפיעי אנ"ש. כמו כן נסענו לחבורות של 'מורשת הנחל' מדי ליל שישי. בהמשך הצטרפנו ללימוד עם הארגון 'לטייל בתורתו' שעזר לי מאד ופתח לי את הלב לתורותיו של הרבי, לחיות עם האור הפנימי של הרבי.

זכות האור שהאיר בי, זכיתי לקרב נשמה נוספת לרבי, היה זה חבר שהייתי חייב לפרוק בפניו את ליבי על האור שמאיר לי בחיי. ואכן גם הוא זכה להתקרב לרבינו.

אני מוכרח לציין, שאין בי ספק שדמעוניה ותפילותיה של אמי ע"ה, שילדיה יזכו להכיר את רבינו הקדוש, הם אלו שהובילוני בנתיב החיפוש אחר הצדיק האמת, יחד עם מילות העידוד והתקווה שהייתה נוסכת בי תמיד.

פטירתה של אמי ע"ה הייתה שבר גדול עבורי. בכל משך

אילוסטרציה

מה שבכל זאת החזיק אותי באותם שנים, היה שיעור קבוע אליו נהגנו אני וחבר נוסף להגיע מדי שבוע. בשיעור דיברו מליקוטי מוהר"ן בעיון, ומענייני תפילה על פי דעת הרבי. ולמרות שלא הבנתי כלום מהנאמר, כיוון שהיו חסרים לי ידיעות בסיסיות בספרי רבינו הקדוש, ולמרות שהשיעור היה מיועד במתכונתו לאברכים ובעלי בתים, אך הרגשתי במקום הזה טוב... להסביר את זה במילים, אני לא יכול, אבל זו המציאות, הרגשתי שם חיות ושמחה, ולכן במשך כמה שנים הלכתי לשם בקביעות מדי שבוע. נכנס בי האור של רבינו, והלב שלי הרגיש וזעק שיש רבי בעולם שיכול לרפאות את כולם...

באותם ימים, כל הקשר שלי עם ברסלב, הסתכם באמירת תיקון הכללי, אומן ראש השנה, וכיסופים עצומים, אך לא יותר מכך. באותה תקופה התפללנו בבית הכנסת 'אמרי שפר' בהר נוף שכונת מגורי הוריי. למרות שבית המדרש של חסידי ברסלב היה צמוד לשטיבלך הללו, לא ראינו סיבה להתפלל שם.

אני זוכר שתמהתי על עצמי, הרי כל עם ישראל על סוגיו ומיניו נהנה להתפלל בברסלב, ואילו אני שכל הלב שלי כבר שם, לא מסוגל לעבור להתפלל שם. אך מסובב הסיבות סיבב שבכדי שאזכה להיתפס בשקו של הרבי, החליט אבי עקב נסיבות מסוימות לעבור להתפלל בבית המדרש ברסלב, בו הייתה חיות גדולה. בין המתפללים היה חסיד אחד ומיוחד שהחיה את העניין של רבינו שם, ה"ה הרה"ח ר' קלונימוס קלמן גולדשמיט ז"ל, שהיה אדם שמח והשרה סביבו אוירה של חיות ועליזות משובבת נפש. כמו גם עוד מאנשי שלומינו שהכניסו בנו את לב ליבה של ברסלב בלבבות הכשרים הצמאים להתקרב לרבינו הקדוש.

כך, לאט לאט, החל הבית לקבל צורה של בית ברסלבי. ספרי ברסלב החלו לחדור, וכל צורת ההתבטאות והלימוד החל לקבל פנים אחרות יותר ויותר.

בבית המדרש שבהר נוף, ראיתי את חבורת הבחורים של ישיבת 'חיי משה', שהבעירו את האש באנשי ביהמ"ד המקומי, בצורה נפלאה, מה שליבה אצלי את הגחלים הלוחשות שהיו קיימים ממילא, ראיתי כיצד הם מתחזקים יחד ומגובשים בכל עניין ודבר בעבודת השם, ורציתי ממש להיות עימם מרוב כיסופים. ראיתי מהי אהבת חברים ודביקות של הצעירים ברבי. ורציתי בכל מאודי, נפשי וליבי להיות חלק מאותה חבורה נפלאה.

תקופת מחלתה קרענו שערי שמים בדמעות ותחנונים, הכל בכוחו של רבינו הקדוש בעל התפילה.

אך משמים רצו אחרת. בערב יום כיפור לאחר ששבנו ארצה היא השיבה את נשמתה ליוצרה וגם כאן כל הכוח שלי להתחזק ולהתעלות דווקא מתוך אותה תקופה קשה - היא אך ורק זכות רבינו הקדוש שמחזיק ומנחם אותי בדעתו הקדושה ועצותיו המופלאות.

אשרינו שזכינו!

אמונה בחדר המדרגות

הקושיה של האבדך הצאנזער, הסיבה הסודית לעיכוב במעלית והשכן ששאל בתמיהה 'מדוע הפסקת?' • 'אברהם גלינסקי' מזהיר צפת יום הפרויקט המיוחד 'פנינת חיזוק' של כרטיסי החיזוק המיועדים למקומות ציבוריים חושף לראשונה את המהלך שדפך לטולת רבים • שאלנו: האם גם בבניין שהשכנים אינם חסידי ברסלב אפשר לתלות את הכרטיסים? וד' אברהם משיב

אנשי שלמינו מצטרפים לפנינת חיזוק

הדוכן באונוי

הדוכן הפצה בסיום הליקוה"ל

טעמנו כי טוב סחרה

ברוך ה' אסמינו מלאים מון אל זן, בידינו אוצרי אוצרות של יראת שמים. התעורר בי רצון להטעים מעט ממנו גם לעם שבשדות. בעזרת אבי מורי הרה"ח ר' אבא צבי שליט"א התחלנו לאסוף קטעים קצרים מספרי רבינו. קטעים העוסקים בשלל נושאים: התחזקות, אמונה, שמחה, דיבורים מהתכלית ועוד. דיבורים קצרים וקליטים. יש לנו מלאי עצום ואדיר של סחורה הטובה מכל סחרה. את המקורות לכל פיסקא אנו מביאים בראשי תיבות, או בשמות לא מוכרים כמו 'אמת וצדק' 'עצת שלום' ועוד. השמות בהם כינה הרב מטשעהרין את חלקי 'אוצר היראה'. יש גם ספר בשם 'מעגלי צדק' שהינו קיצור מספר שיחות הר"ן, משם אנו מביאים פעמים רבות קטעים נפלאים.

צבעי רקע

נושאים המשויכים אוטומטית לברסלב כמו התבודדות, איננו מביאים בכרטיסים אלו. רק משפט כמו לדבר עם הקב"ה כדבר איש אל רעהו יכול לעבור. בטח לא דיבורים בנושא של ה'צדיק'. הסגנון הכללי של החומר המוגש בכרטיסים, אינו מסגיר מידית את המקורות של פנינת החיזוק. בכותרת הכרטיסים מופיע - 'פנינת החיזוק', ומתחתיו בכותרת משנה: 'הטענה יומית לנפש ולנשמה'. ישבנו בתחילת הדרך עם גרפיקאי בעל שם. הוא הסביר לנו כי הרקע והצבע של כל חומר מוגש, משפיע רבות על האופן בו הוא מתקבל בעיני הקורא. צבעים עזים יוצרים נתת מודע איזושהי התנגדות ורתיעה. בהתאם להמלצתו, הדפסנו את כרטיסי פנינת החיזוק על דפי בריסטול בצבעים מיוחדים ועדינים, שימשכו ועניינו את עיני העוברים ושבים.

דרך עוקפת

הרעיון העיקרי של 'פנינת החיזוק' הוא, להטעים לעם ישראל את פלאי עצותיו של רבינו הקדוש בצורה נעימה. לעקוף את המחסום וההסתייגות שיש לאלו שמעולם לא שמעו משהו מתורת רבינו הקדוש. כמובן, מי שקורא את הפנינים בקביעות קולט שרוח של ברסלב מנשבת בהם. אך המציאות הוכיחה שאנשים רוצים לשמוע. הם מתחברים לחיזוק שדברי רבינו הקדוש מעניק להם. הצלחת המיזם היא מעל ומעבר למצופה. עד כדי כך שפונים אלינו כל הזמן עוד ועוד אנשים על מנת לקבל ערכות, ולתלות אותם במקום מגוריהם, גם כאלה שאינם חסידי ברסלב.

הפנינים מוכנסים לערכות

ערמות של חזוקים ודפים בכת"י

יחס אישי לכל ערכה

משפט אחד קצר וקולע יכול להשפיע רבות בחיי היומיום ובסגרה האפורה. ישנם כאלו שמזמינים את פנינת החזוק כדי לתלות אותו בביתם. רבינו הקדוש הרי הוהיר שנעשה את נשותינו חסידות. לרבים מדובר בעבודה קשה שבמקדש. צריך לשם כך לחפש ולמצוא דיבורים מתאימים ומחברים. אבל בפנינת החזוק יש את כל זה. הדיבורים מוגשים בצורה נעימה ומיוחדת. מי שקורא את זה בקביעות נכנסים בו המתיקות והאור שיש בספרי רבינו. שמענו גם על ישיבה חזקה מאוד, בה אחד הנחזרים תולה בה מדי יום את פנינת החזוק. בישיבה זו באמת היה גל מקורבים גדול. כנראה שלכרטיסים אלו היה חלק בזה. כמו כן התוודענו על סמינר לבנות שגם בו תלויים כרטיסי פנינת החזוק, ומשפיע רבות.

מלנסות לא מפסידים

קרוב משפחה שבעבר ניסיתי לדבר איתו על ברסלב, אבל הוא לא הבין מה אני רוצה ממנו. יום אחד הוא מתקשר אלי ואומר לי: תשמע, יש בבנין שלי איזה שהם כרטיסי חזוק בשם 'פנינת החזוק'. אני קורא ומתפעל מהם כבר תקופה ארוכה, ואני באמת לא מבין, מה יש לחלוק על תורת ברסלב? כשסיפרתי בתחילה את הרעיון לחברי, הם נעצו בי עיניים תמהות ואמרו לי: אתה נורמלי? בשביל מה כל ההשקעה - לא חסר שכן מתנגד אחד בכל בנין שלא יסכים לכאלו מודעות חזוק.

כמעט והשתכנעתי מדבריהם, אך אמרתי לעצמי כסגנונו של רבינו הקדוש במעשה א': 'אלך ואנסה'. מקסימום הכרטיסים יחולקו לחסידי ברסלב כדי לתלות אותם בתוך הבית.

לא חשבתי על כזה כיוון...

מרוב שאנו משוקעים בטוב אנו לא מודעים כמה דברים פשוטים וברורים אינם ידועים כלל לעולם שבחוץ.

סיפר לי אחד מירושלים: יום אחד עברתי ליד שכני לבנין יהודי חסיד צאנו, בעודו קורא את פנינת החזוק. היה זה קטע משיחות שאחר סיפורי מעשיות, כמה יקר בעיני ה' כל חוט השערה שיהודי מזיז את עצמו מן החול אל הקודש.

הוא פנה אלי ושאל אותי: אתה זה שתולה את הכרטיסים? וכשהשבתי בחיוב, הוא אומר לי: פעם ראשונה שאני שומע על גישה כזאת. מאז ומעודי ידעתי שה' מסתכל על כל חוט השערה שיהודי נכשל. אבל אף פעם לא חשבתי שכן גם להיפך, ומדה טובה מרובה. כמה וכמה ה' יתברך מסתכל על כל נקודה קטנה של מצוות ומעשים טובים!

נפלאות תמים דעים

אי אפשר לדעת כיצד הדיבורים מתגלגלים ועל מי זה יכול להשפיע. לפני תקופה התקשר אלינו מישהו מרמת שלמה וביקש להזמין ערכה של כרטיסים.

שאלנו אותו כיצד הוא נחשף ל'פנינת החזוק'? והוא סיפר כי בתחנת האוטובוס בו הוא ממתין מדי בוקר, תולה ערכה כזאת. כעת הוא מעוניין לתלות את פניני החזוק גם בבנין שלו.

התברר כי בבנין סמוך אחד השכנים תלה את 'פנינת החזוק', אבל באותו בנין היה שכן שהתנגד לזה. משכך, הם העבירו את העמדה לתחנה סמוכה. מבלי להתכוון, זכה אותו שכן מתנגד להפצה גדולה יותר...

מקרים כמו אלו היו באחוזים מינוריים מאוד. קיבלנו כמה דיווחים על בניינים בהם תלו את 'פנינת החזוק' במעלית, והיתה לזה התנגדות מהשכנים. הם העבירו את העמדה ללובי הכניסה וכדומה, ועל זה לא הייתה שום התנגדות. כנראה שהמעלית נתפסת יותר כחדר מרכזי וחשוב.

היה גם בנין בו נרשמו עיכובים בתנועת המעלית. אנשים שעלו במעלית קומה אחת לא הספיקו לקרוא את התוכן בנסיעה הקצרה, והמשיכו לקרוא את הקטע פעם או פעמיים לפני שיצאו מהמעלית... גם הם העבירו בסופו של דבר את הכרטיסים לקיר הבנין.

פנינת החזוק גם בבית

כמה וכמה אנשים סיפרו לנו, כי הם קנו את הכרטיסים רק בשביל להפיץ את האור של רבינו. אך אז הם גילו כי להם זה תורם לא פחות. לפעמים

לא יכולנו להישאר אדישים!

הרה"ח ר' עמוס בוכבזה מפעיל ואחראי עמותת 'אור העולם' על השדרוג המהפכני המתוכנן לכרטיסים המיוחדים

לפני יותר משנה ביקשו את עזרתי בפרויקט 'פנינת החיזוק', כך התוודעתי למיזם האדיר. זכיתי לסייע במה שהתבקשתי ולעבוד איתם יחד. ובמשך הזמן ראיתי גם כי מדובר באנשים רציניים ביותר. אנשים שמתפללים הרבה על הצלחת הפרויקט ולא נחים לרגע.

לאחרונה התחלנו גם לעבוד על בסיס קשיח ומועצב, כעת יש לנו הצעת מחיר בסך 9,000 ש"ח ל-100 בסיסים, ואנחנו מחפשים שותפים ליציאה לדרך.

במקביל התחלנו לעבוד על קמפיין עם הסיפורים המרגשים שהגיעו למערכת. כשתקראו אותם בקרוב, תבינו למה לא יכולנו להישאר אדישים...

בקרב אנחנו מתכננים לצאת עם ערכות מוכנות ועמדות הפצה לבתי מדרשות של אנ"ש. לתת לכל חסיד את ההזדמנות להיות מפיץ עצום במלוא מובן המילה, בלי לשנות את כל הסדר יום ומהלך החיים שלו.

כעת אנו עומדים בתחילתו של עידן חדש בעולם ההפצה. לא עוד לקושש שקלים בשטיבלאך, כדי להפיץ מדבקות בשחור לבן... הפצה צבעונית, עם מסרים מדויקים. ממומנת על ידי אנשי הצדיק, שנושאים בליבם את הרצון להשתתף עמו יחד בתיקון העולם!

חבר יקר! אל תישאר מאחור! העולם היהודי צמא לאורו של רבינו הקדוש, ורבינו צמא להשפיע לעודד לכוון ולהדריך.. אבל איפה אתה בכל הסיפור הזה? אל תסתכל מן הצד! הצטרף עוד היום למשפחת ההפצה של פנינת החיזוק!

התקשר עכשיו לטלפון: 03-3134320 ותזכה גם אתה להיעשות שותף בתיקון העולם!

מבצע מיוחד! כל מגוי מקבל את הספר הנפלא 'פליאות חכמה'. התשובות לכל השאלות על חסידות ברסלב של הרה"ח ר' איתמר טפליצקי, בהוצאת עמותת 'אור העולם'.

גם אני מצטרף להנ"ל

נכון לתקופה זו, שלחנו מעל 200 ערכות של כרטיסי חיזוק לכל רחבי הארץ. באירוע הגדול ב'אוני' העמדנו דוכן הפצה, וכ-250 יהודים נוספים נטלו ערכות נוספות. מספרים אלו הם חוץ מהמנויים הקבועים, העומדים כיום קרוב ל-100. בסך הכל מדובר על אלפי יהודים שנחשפים בדרך זו לתורת רבינו הקדוש! רבי נתן הרי ציווה אותנו שנפיץ את הספרים. לא מדובר בבקשה של סתם אדם חשוב. יש לנו צוואה מפורשת מפי קדשו של רבי נתן סמוך להסתלקותו לגני מרומים, ציווי המחייב כל אחד ואחד!

ההפצה בצורה זו יעילה באופן מיוחד. רבינו כבר אמר שהכריכה של הספר יכולה להוות מניעה גדולה לפתוח את הספר. הרי אפילו כשמפיצים עלון, צריך רחמי שמים שאף אחד לא יזרוק מיד את העלון לגניזה, ושמי שעומד ליד העלון יקרא אותו, ולא יאמר בלבד: מה ברסלב קשורה אלי?

כשאדם עולה במעלית, הוא כמו מחפש לעשות משהו עם עצמו. אחרי שיטעם ויראה פעם ופעמיים, הוא כבר יחפש את זה לבד.

יהודי מבני ברק סיפר לנו כי לאחר תקופה בה תלה את הכרטיסים מדי יום, הוא התעצל ולא רכש כרטיסים נוספים. לאחר כמה ימים הוא גילה כי אחד השכנים כתב על גבי העמדה של הכרטיסים: 'מדוע הפסקת? המאמרים מאוד החיו אותי'. בערב הוא ראה כיתוב נוסף: 'גם אני מצטרף להנ"ל'. על אתר הוא הזמין בדחיפות ערכה לשלושה חודשים נוספים.

ההפצה בצורה זאת יש מעלה יתירה. מלבד ה'תהיו חזקים בממון', זוכה כל אחד לקיים 'תהיו חזקים בטירחא'. בהיותו משמש את הצדיק בגופו ממש.

למעשה

כאמור כל ערכה מיועדת לשלושה חודשים. המחיר לחודש הינו 15 ש"ח בלבד. כל זומין מקבל את כרטיסי פנינת החיזוק, וכן מעמד מיוחד על מנת לתלותו על המעלית או על הקיר.

מספר הטלפון להזמנות: 03-3134320. בשלוחה 2 יש מענה אנושי שעבר שדרוג מיוחד לטובת ניהול המנויים.

כמו כן ניתן להירשם לקבלת הערכות ב'נדרים פלוס' בחיפוש קופה: 'אור העולם'. פעילות זו מצטרפת לשלל פעילויות 'אור העולם' שעל ידי הרב עמוס בוכבזה. תשואת חן לו על הסיוע הרב בכל הקשור להפצת 'פנינת החיזוק'.

בקו הטלפון ניתן לשמוע כל יום את הפנינה היומית. החל מהימים הקרובים יעלה בקו חידוש נוסף. יהיה ניתן להירשם ולקבל צינתוק מדי יום בעת שהפנינה היומית תעלה.

עם ישראל ממתין לנו!

החינוך
הבניםהטיול הפך לזירת קרב של ממש,
מה עושים?

להפכן לרעות, כי בזה תלוי כל האדם, וכפי שרבי נתן מלמדנו (בלקוטי הלכות, תפילין ז-ז): "עמלק הוא זוהמת הנחש שכלול מכל הרעות שבכל הד' יסודות, כי הוא השטן הוא המסית, כי בתחילה מסית את כל אחד בתאוותיו ומידותיו הרעים למה שמסיתו ומחטיאו כמו שמחטיאו ואחר כך מסיתו לרדוף אחר גדלות להיות להוט אחר הממון ולרדוף אחר הכבוד, כי כל הקנאה והתאוה והכבוד וכל המידות רעות הכל נמשך מקליפת עמלק".

ובמקום אחר (שם, ברכות השחר ה-סב) הוא מוסיף שהמידות הרעות מולידות עוד ועוד נטיות גרועות ואימות, וכלשונו שם: "זה כלל, שכל המידות הן טובות הן רעות כולם תלויים זה בזה, כי מצוה גוררת מצוה ועבירה גוררת עבירה רחמנא לצלן וכשמתגבר תאוות ממון וכו' אזי חוזר ומתגבר כל התאוות קנאה ותאוה וכבוד, ובפרט פגמי הקדושה".

די אם נזכיר את דברי הארצות צדיקים' בהקדמת ספרו: "מי שטבעו נוטה למידה רעה או שהורגל במידה רעה ולא ייתן אל ליבו לשוב ממנה אך תמיד מתגבר בה, זה מביא אותו שימאס ויגעל במידות טובות". ומוסיף: "כל מידה ומידה טורפת דעת האדם, זו מושכתו לכאן וזו מושכתו לכאן, ויצר הרע מסייעו לכל מידה שיבחר הפחות שבה. האדם במידותיו הרעות, כגון התאוה והגאווה והשנאה והכעס וכיוצא בהן, מתגלגלות בליבו תמיד, ואם יתעלם ולא יתקנם, יעקור מליבו אור האמת וימש חושך".

כך, שברור שהכרחי ביותר להוכיח וללמד וליישר את הלב למידות טובות.

לא עכשיו! לא בזמן הנסיעה!!

השאלה היא אם כן, מתי ואיך עושים זאת. פשוט וברור שהזמן הכי פחות מתאים לחנך למידות טובות הוא תוך כדי נסיעה בזמן שכבר התעוררה המריבה והקנאה, מכמה סיבות. א. אם בכל עת צריך רחמים שילדים ירצו לשמוע ולקבל, הרי שבזמן נסיעה כאשר המח לא מרוכז הדברים קשים פי כמה לקנותם ולקבלם. ב. אתה לחוץ וקצר רוח, הן מעצם הנסיעה והן מפחד הפסד האוירה הטובה עליה חלמת, והן מהמריבה שלא משפיעה עליך לטובה, כל אלו גורמים שלא להוכיח בישוב ושיקול הדעת ומביאים לעשיית טעויות הן בניב התוכחה הן במראה הפנים הן בכיטויים ועוד. ג. בשעה שאתה בא להוכיח בדרך

שאלה: שאלה זו התעוררה אצלי בעקבות הנסיעה האחרונה שעשינו במשפחה ביחד, חשבנו לצאת בכדי לתת קצת חיות ו'פרישקייט' לילדים, ובמקום שהילדים ייהנו ויצהלו, כל הדרך הם רבו זה עם זה בצרות עין ובקנאה על כל דבר. הסתפקתי לעצמי, האם נכון שאתערב במריבותיהם, וגם לא ידעתי איך אני יכול להפריד ביניהם ולהרגיע אותם באמת?

תשובה: אתה חייב להתערב במריבה!!

אין ספק, אתה חייב להתערב במריבותיהם! אתה אביהם והמחנך שלהם ומחובתך להוכיח את בני ביתך ולהדריכם בדרך הישר, וכפי שרבינו הקדוש מביא (בלקו"מ ח"א נו-ב') שלכל אחד ישנה מלכותו הפרטית שבה הוא מושל ולעניינו הרי זהו ביתו הפרטי "צריך להזהיר ולהוכיח את בני ביתו". השאלה היא רק כיצד ומתי צריך לעשות זאת.

נסה להבהיר את הדברים. קודם כל עלינו לדעת בבירור כי מחלוקת, שנאה, צרות עין וקנאה אינם דברים של מה בכך, אין אלו משובות נעורים שעתידיים לחלוף מאליהם, אלא 'מידות רעות' ששורשם עמוק בלב ואם לא משרשים אחריהן הן מתעצמות והולכות וכל זמן שמזקינים הם מזקינות עם האדם ומטריפות דעת בעליהן חלילה.

אב שמתעלם ממידות שכאלו ודומיהן גורם עוול עצום לבניו אהוביו, כי מלבד מה שאלו הם עוונות עצומים וכפי שהרמב"ם (בהל' תשובה ז-ג') מביא: "אל תאמר שאין תשובה אלא מעבירות שיש בהן מעשה כגון גול וגניבה אלא כשם שצריך אדם לשוב מאלו כך הוא צריך לחפש בדעות רעות שיש לו ולשוב מן הכעס ומן האיבה ומן הקנאה וכיוצא בהן ואלו העוונות קשים מאותן שיש בהן מעשה". יתרה מזאת, המידות הללו עתידות להביא את האדם לעוד עוונות רבים חלילה [ראה בהרחבה בשמירת הלשון - שער הזכירה פט"ו]...

אבל העיקר הוא, להבין שמידות רעות הם שורשיות ונוגעות לארבע יסודות האדם [ראה לקו"מ ח"א ד'], עד שקל מהותו השקפתו רצונותיו והנהגתו מושפעים באופן ברור ממידותיו. בעל מידות רעות הוא כעבד נכנע למידות אלו, וכלשון המבהילה של רביה"ק: (בליקוטי מוה"ר"ן, ח"א ק"א) "כל מי שיש בו מידות רעות, הוא נכנע תחת אותם האומות שהם כרוכים ומקושרים לאותם המידות רעות".

לא בכדי מניח את עצמו עמלק ראש הצוררים על שיבוש המידות,

יש לחלק בין תוכחה לחינוך, התוכחה באה כתגובה על המעשה שנעשה, והיא צריכה גם היא כאמור ישוב הדעת מרובה, היא חייבת לבוא מתוך טוב עין ולא מתוך תסכול על זה שהאווירה בעת הנסיעה התקלקלה, כל עוד שורדים כעס וטינה בליבך אסור להוכיח, זה רק מזיק ולא מביא שום תועלת...

הקטן השכלי, שכאמור אין בכוחו לעצור בעד המשחית, כי אם היראה הטהורה העומדת לעד.

ציורי שכר ועונש וסיפורי צדיקים

שליחותו של האב המחנך לנטוע יראת שמים בלב הילד, שיתנו לו את הכוח והרצון להתגבר על מידותיו וליישרם, עליו להרחיב בציור ה'שכר ועונש' שיש על כל אלו, את גודל הצרה של המידות הרעות, ולעומת זאת, את גודל המעלה שאפשר לזכות על ידי המידות הטובות, לנטוע בליבם את יקרת האזיהו גיבור הכובש את יצרו ולא זה שניצח בגשמיות, איזה כבוד ויקר יזכה לעתיד לנצח נצחים ולעולמי עד זה שניצח את עצמו וויתר, ובפרט כשהדבר עלה לו בקושי וצער רב, לעורר בליבם את עוצם השכר שיזכה מי שמרחם על הבריות ולעורר אותם לחשוב מהזולת וצערו ועד כמה דבר זה מעורר עליהם רחמים מלמעלה, ועוד כהנה.

על כל אלה ניתן להרחיב בסיפורי צדיקים ומשלים, בדברי חז"ל ומוסרי החכמים, בדברי רבינו הקדוש ותלמידיו ועוד, שמדברים ממידות אלו עליהם הוא מבקש לחנכם.

וכמובן, אי אפשר לתפוס את הכל בבת אחת, יש לקחת מידה אחת ולהרחיב עליה זמן מה ולהרגיל אותם לפי הכלים' שלהם גם להתפלל ולבקש מה' על כך [לעשות מהתורות תפלות, וכפי שרבינו הקדוש מגלה (בלקו"מ ח"א נ"א: "על ידי שמתבודד ומפרש שיחתו בינו לבין קונו, על ידי זה הוא זוכה לבטל כל התאוות והמידות רעות"], ואחר כך לעבור למידה נוספת לפרק זמן ממושך, וכן הלאה.

מלחמה ארוכה וקשה

ועל הכל יש לזכור, מלחמת המידות היא מן הקשות שבמקדש, זוהי כאמור המלחמה בעמלק, מלחמת האמונה נגד הטבע, קנאה וצרות עין נובעים מחסרון אמונה שהכל בהשגחה לטובה, ואנו באים להשריש לאט לאט אמונה בלב הילד, והמלחמה בעמלק היא 'מלחמה ארוכה מאד' (לקוטי הלכות, שבת ז-זכז) ועל כן, חובה להתאזר בה באריכות אפיים, בהמון סבלנות וכמובן בהתקשרות לצדיקים ובהמון תפילה לאבינו שבשמים שדברינו ייצאו מהלב ויכנסו ללבותם ויעשו פרי.

סבלנות זו גם מחייבת לגשת לחינוך זה ב'אומרה', לעורר טוב עין על כל התקדמות מזערית ואפילו הכי פעוטה שתהא שבה הם מתקדמים בעניינים אלו, לעודד אותם בכל דרך אפשרית על כל חוט השערה בסור מרע ועשה טוב במלחמתם במידות הרעות ובהשתדלותם במידות הטובות.

זו גם תהא בעזרת ה' הארגעה' הכי טובה, שלא רק תפריד ביניהם בעת המריבה, אלא תביא במשך הזמן להתאחדות ושלוש שהיא הכלי המחזיק ברכה לכל הטוב שבעולם.

האשמה ותביעה מתעוררת מיד מדת הניצחון שאינה מותירה מקום להודות על האמת, רבינו הקדוש (בליקוטי עצות, אמת ואמונה, לג) מעיד בנו: "הניצחון אינו סובל האמת, ואף אם יבררו לעיניו דבר אמת ידחה אותו מחמת ניצחון", מסתבר מאד כי כל הדיבורים והתוכחות יפלו על אוזניים ערלות וללא תועלת.

כמובן, אם הילדים מסכנים זה את זה או חובלים זה בזה חייבים להפריד מיד, אך כל עוד שזה לא הגיע לידי כך, יש לחפש פתרונות יצירתיים להסיח דעתם ולהשכיח שלום ביניהם, למרות שאין כאן דווקא ענין להשפיע עליהם ולחנכם ולהוכיחם בכך.

אם אתה כועס - אסור לך להוכיח!

מתי כן? יש לחלק בין תוכחה לחינוך, התוכחה באה כתגובה על המעשה שנעשה, והיא צריכה גם היא כאמור ישוב הדעת מרובה, היא חייבת לבוא מתוך טוב עין ולא מתוך תסכול על זה שהאווירה בעת הנסיעה התקלקלה, כל עוד שורדים כעס וטינה בליבך אסור להוכיח, זה רק מזיק ולא מביא שום תועלת... תחילה עליך לעורר בקרבך אהבה ורצון בילדך, להתבונן ולראות עם הרבה 'טוב עין' את חלקי הטוב שבו ולעורר בקרבך את הרצון שטוב מופלא זה לא יסתאב ברפש כזה של מידות רעות.

רבינו הקדוש הרי הזהירנו (בלקו"מ ח"ב ח') ש"כשהמוכיח אינו ראויה להוכיח, אזי לא די שאינו מועיל בתוכחתו, אף גם הוא מבאיש ריח של הנשמות השומעים תוכחתו, כי על ידי תוכחתו הוא מעורר הריח רע של המעשים רעים ומידות רעות של האנשים שהוא מוכיחם", ורק בכך 'שיר של חסד' יש מקום לתוכחה אוהבת, שלא מתאים לבן מלך כזה להתנהג בצורה כזו ושמעתה ישתדל יותר להתגבר על מידותיו.

לא רק 'כיבוי שריפות' מקומיות...

אולם אין בתוכחה זו די כלל, לאחר שהאב נוכח שבלב בניו יקיריו ואהוביו השתכנו להם מידות רעות, שכאמור מחייבות טיפול דחוף, עליו לקבל עול להתחיל לחנך אותם למידות טובות, חינוך לא נעשה בדרך של 'כיבוי שריפות' מקומיות, אלא בהשקעה ארוכה מאד, על האב לקבל על עצמו לטפסף בסבלנות עצומה לאורך זמן בכל עת מצוא, כמו בשולחן שבת או שאר הזדמנויות, על חומרת הדברים ב'סור מרע' ועל גודל מעלת המידה הטובה שכנגדה. אסור שהדברים יבואו באופן ישיר כהמשך לתוכחה על מה שאירע בשעת הנסיעה ההיא, כי אז עלולה הנצחנות להרוס את כלי הקיבול. אלא תשתדל באופן כללי, לעורר ולהשריש ולספר ולהרחיב ולצייר בליבם את גודל מעלת הוותרנות / הנתינה / הרחמנות / השלוש וכדומה, ואת עוצם חסרון המידות ההפוכות.

על אף שאפשר ומותר לכאורה להראות להם את גס פרי המידות הרעות במובן הגשמי, כיצד היו יכולים ליהנות בנסיעה אם היו נוהגים בוותרנות, ומפסידים הכל בגלל כבוד וניצחון מדומה - אבל זה החלק

הגן עדן של השם יתברך

למעלה מאלף לומדים: הצטרפו לפרויקט החדש חזכים לטעם טעם גן עדן. פרטים מלאים על הבשורה הגדולה לכלל אנשי שלומנו שהתחילו כאחד את סדר ה'דף היומי' בליקוטי הלכות.

מיזם המבחנים

אכשר דרא, ורבים רבים - זקנים ונערים בכל קצווי ארץ לומדים את הדף כל יום. כמה אברכים מאנ"ש הגו רעיון מיוחד, על מנת לחזק ולחבר עוד יותר את הלומדים עם הליקוטי הלכות.

מדובר על פרויקט מבחנים טלפוני המתקיים מידי יום. המבחן הוא בשיטה אמריקאית. כל יום עם סיום הלימוד ניתן להתקשר לקו הטלפון, להקשיב לשלש השאלות המושמעות ולהקיש את התשובה הנכונה.

בסוף כל שבוע ישנו מבחן מסכם על כל שבועת הדפים. המבחנים מושמעים במקביל הן באידיש והן בלשון הקודש.

פשוט וקל

אברכים יקרים מאנ"ש שחפצו אף הם ליטול חלק בזיכוי הרבים, הקימו מערכת טלפונית נוחה מאוד לשימוש. לאחר ביצוע ההרשמה קיימת אפשרות לקבל מספר ישרי. בחיגו למספר זה אין צורך להזדהות לפי מספר זהות או סיסמא, לא נדרש אפילו להקיש ולבחור שלוחה - מתקשרים למספר הטלפון, ומיד שומעים בשפה שבחרתם את התקליט: 'השאלה הראשונה היא...'

מכיון שהמערכת היא טלפונית, השאלות והתשובות ממוקדות ומותאמות במיוחד לשמע.

כמובן וכנהוג, בין כלל העונים נכונה שתיים מתוך שלושת השאלות מתקיימת הגרלה כל יום על סכום של 100 ש"ח. על המבחן השבועי הסכום מוכפל. בין העונים נכון שבע מתוך עשרת השאלות מוגרלים מאתיים ש"ח.

לימוד בזכות המבחנים

כמות המשתתפים במבחנים היא מעבר לכל הציפיות. יש כאלו קבועים שאצלם המבחן כבר נהיה חלק מהלימוד, ויש אחרים הנכנסים למערכת רק מדי פעם. באחד הימים האחרונים נרשם שיא של 400 משתתפים ביום אחד.

מי שמונה בתחום יודע, כי להגיע למספרים כאלו תוך זמן קצר ובפירסום מינימלי הוא דבר שלא מובן מאליו.

רבים מעידים על חיזוק ודרבון שקיבלו ממבחנים אלו. המבחן נותן גם הרגשת סיפוק; הנה למדתי דף ליקוטי הלכות ואני זוכר ויודע מה כתוב בו.

קיבלנו כמה תגובות מהמשתתפים כי רק בזכות המסגרת והמבחן היום יומי הם לומדים בעקביות דף אחר דף. אחד מהמבחנים השאיר הודעה, כי הוא כלל אינו נמנה על חסידות ברסלב, אך מששמע מחבר על המיזם החדש, החליט לנסות לראות כמה מדובר. כך זכה כבר ללמוד עשרות דפי ליקוטי הלכות!

לא אחד ולא שנים הביעו את הפתעתם מהקלות בה ניתן להתחבר למערכת.

כמו תורה שבכתב

ר' אשר אורלנצ'יק מספר לנו על הסיעתא דשמיא הגדולה שלוותה את הקמת 'טעם גן עדן':

כשבועיים לפני מעמד הסיום הגדול ב'אווניו' התנוצץ במוחי חלום: הלוואי והיתה מוקמת מערכת של מבחנים, בדומה למבחנים של פרויקט 'תורה שבכתב' ועוד. לא חשבתי שפרויקט זה קשור אלי, רק

התפללתי שיקום אחד ויעשה מעשה.

אחרי שדיברתי על כך עם כמה חברים וראיתי שכולם מתלהבים מכך, אמרתי לעצמי: אולי אני כן יכול לעשות משהו בנידון.

כמה ימים לפני הסיום התקשרתי אל הרה"ח ר' נתן בורשטיין, הידוע בפועלו הרב למען הליקוטי הלכות' ושאלתי אותו: ר' נתן, משקיעים כאן מיליון שקל במעמד הסיום. מאות מאנ"ש הולכים להתחיל ליקוטי הלכות (מי האמין שנגיע לאלפי מתחילים), מה ניתן לעשות כדי שיהיה לזה קיום? פתחתי בשאלה זו בתור הקדמה לספר על התוכנית שלי. אבל לתשובה שקיבלתי לא ציפיתי. ר' נתן ענה לי: צריך להקים מערכת של מבחנים, כמו המבחנים שיש ל'תורה שבכתב'...

הבנתי שהגעתי לכתובת הנכונה. מכאן והלאה הכל התחיל להתגלגל במהירות.

הפנו אותי לאברכים שמתעסקים עם מערכות. אחד מאנ"ש הודיע לי שיש לו תקציב של עשר אלף ש"ח בחודש, והתחלנו לעבוד במירוץ נגד הזמן בכדי להספיק להשלים הכל עד מוצ"ש.

ההבטחה

תקופה אחרי שהקו כבר היה פעיל וזוכים רבים כבר קיבלו הודעה על זכייתם, התברר לפתע כי להבטחה שניתנה על מימון הפעילות לא

אחד מהנבחנים השאיר הודעה, כי הוא כלל איט נמנה על חסידות ברסלב, אך מששמע מחבר על המיזם החדש, החליט לנסות לראות במה מדובר. כך זכה כבר ללמוד עשרות דפי ליקוטי הלכות!

הייתה תוקף, וכבר הצטבר חוב גדול.

לא ידענו מה לעשות. במשך כמה ימים גם השהינו את הקלטת המבחנים. בימים אלו קיבלנו המוני תגובות: 'מדוע אין מבחנים?', 'זה כל כך עוזר לי ללימוד'. כמה אמרו לנו: מי צריך כסף? תעשו את המבחנים בלי כסף!

לאחר דין ודברים ובעזרת כמה ידידים, נטלתי על עצמי את גיוס הכספים למימון ההגרות, הפעלת הקו ועוד המגיעים לסך נכבד מידי חודש.

ישנה אפשרות להקדיש יום במערכת לעילוי נשמת, או בכל עת שמחה. ניתן לפנות אלי במספר טלפון: 0533101804.

לתת גב ללומדים

מעבר לתועלת הגדולה של המבחנים, עומדת נגד עינינו המטרה להשאיר את לימוד ה'דף היומי' בכותרות. כל מחזור לימוד אורך חמש

שנים. מכיון שמדובר בתקופה ארוכה כל כך, צריך להשאיר את השיח על המפה, כדי שכל אחד שהתחיל הלכות 'השכמת הבוקר', יתמיד בכך דף אחר דף.

לקראת תחילת 'הלכות תפילין' פרסמנו מודעות בכל ריכוזי אנ"ש עם גרפיקה מושקעת, עם השאלה הבאה: 'מה הקשר בין תפילין לליל הסדר?' ובעז"ה נמשיך בכך.

לכל חסיד ברסלב יש ידע רב, כל אחד טעם וגם שמע דרשות בעצותיו של רבינו. אבל להכניס את כל הדעת הזאת לחיים חייבים להגות הרבה בספר הקדוש ליקוטי הלכות.

למעשה

המבחן עולה מידי יום למערכת בשעה 12 בלילה, עד 12 בלילה של יום המחרת. ליל שישי ב-12 בלילה נפתחים שלשה מבחנים: המבחן של יום שישי שפתוח לתשובות עד מוצאי שבת בשעה 12, המבחן של שבת שפתוח עד יום ראשון בלילה, והמבחן השבועי שפתוח עד יום שני בלילה.

רשמו את מספר הטלפון של המערכת: 029924777. להרשמה למספר הישיר הקישו 993 ומיד יופיע המספר על הצג. בנוסף אנו עובדים על כך שתהיה אפשרות להתחבר גם דרך הקוים של ברסלב.

בואו והצטרפו למאות מאנ"ש ש'הולכים' עם הליקוטי הלכות.

דף אחד מספרי רבינו יהיה תיקון על הכל!

והגדת לבנך ביום זה הוא

לכלל אנשי שלומינו היקרים!

כדי שגם אתם תוכלו לטעום
ולהכניס את אור האמונה בחג קדוש זה
ולתת למשפחתכם חומר איכותי ומרתק מרומם ומעשיר
לאורו של רבינו הקדוש

**הוספנו לכבוד חג הפסח חלוקה
של גיליונות 'אבקשה לבית'
במארזים מיוחדים בבתי הכנסיות
ללא כל עלות**

להצטרפות ולקבלת הגיליון מידי חודש, חייגו:

079-56-82-867